

Pavasario delnuose upeliai

SUŽYDĖJO

*

PAVASARIO
DELNUOSE
UPELIAI
SUŽYDĖJO

Vilniaus Pilaitės gyventojų ir jų bičiulių kūryba

Pilaitės
„Poezijos pavasaris’2019“

XVII-asis
s k i r i a m a s
Pasaulio lietuvių bendruomenės 70-čiui
ir
Juozo TUMO - VAIŽGANTO
150-osioms
gimimo metinėms

*

Pilaitės bendruomenė
Vilnius 2019

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

UDK 821.172-1(082)

*

Knygos
sumanytoja:
Pilaitės bendruomenė

Sudarė Angelė Šarlauskienė

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo

*

Leidinį parėmė
Vilniaus miesto savivaldybė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-95954-4-3(Internetinis) © Pilaitės bendruomenė, 2019
© Pratarmė, Angelė Šarlauskienė, 2019
© Viršelio ir leidinio iliustracijos,
Odeta Tumėnaitė-Bražėnienė, 2019

PRATARMĖ Kiekvienas Pilaitės poezijos pavasaris, užgimęs 2002 metais kartu su čia įsikūrusia pirmąja visuomenine gyventojų organizacija, pasivadinusia „Pilaitės bendruomenė“, siekusia apginti ir apgynusią savo pašonėje rekreacinės paskirties mišką, rezonuoja su einamųjų metų aktualijomis, įsimintinomis datomis, jubiliejais. Taip siekiama visa tai suaktualinti ir plačiau pavišinti pastaruoju metu ypač smarkiai besiplečiančioje naujakurių Pilaitėje – naujausiame sostinės daugiabučių rajone. Ta proga 2004 pradėtas leisti Pilaitės gyventojų eilėraščių ir miniatiūrų rinkinys. 2004-2007 metais pasirodė „Pilaitės giesmininkų“ pavadinimu su čia gyvenančios poetės ir tautodailininkės Karolinos Biekšaitės-Jezerskos iliustracijomis. 2004-ųjų pavasaris **skirtas lietuviškosios spaudos atgavimo šimtmečiui**, 2005-ųjų – **baltiškai savimonei gaivinti**, 2006-ųjų – **kovotojos už lietuvių ir lenkų laisvę Emilijos Pliaterytės 200-osioms gimimo metinėms**, 2007-ųjų – **dedikuotas lietuviškai Meilės dievaitei Mildai**. Vis gausiau į Pilaitės poezijos pavasarius įsitraukiant literatams iš kaimyninių sostinės daugiabučių rajonų, pradedant 2008 metais, parengiami bendri pilaitiškių ir jų bičiulių poezijos leidiniai. Jie taip pat atliepia pilaitiškų poezijos pavasarių temoms. Pirmasis toks leidinys „**Skamba žodžiai prie Ažuolo seno**“ buvo skirtas maestro Vytautui Kernagiiui: dainuojamosios poezijos pradininkui ir visiems nevaržomos dvasios disidentams. 2009 metais „**Lietuva! Tavo vardas mano širdy**“ išleistas Lietuvos vardo tūkstantmečio proga. 2010-ųjų „**Mes vienos girios medžiai**“ dedikuotas Naujam Lietuvos vardo tūkstantmečiui ir Iškirstiems ir Neiškirstiems Lietuvos medžiams. 2011-ųjų „**Naktis pražydusi diena**“ pašvęstas gynusiems ir ginantiems šventus Laisvės iškovojoimus. 2012-ųjų „**Be tavęs aš paukštis besparnis**“ buvo skirtas poeto Maironio 150-osioms gimimo metinėms ir visiems širdyje dainuojantiems „Lietuva brangi“. 2013-ųjų poezijos pavasaris „**Iš aukštybių žydros gilumos**“ pažymėjo Dariaus ir Girėno skrydžio „Lituanica“ per Atlantą 80-ąsias metines. 2014-ieji Pilaitėje buvo paskelbti poezijos maratono metais. Įsijungiant į jį, nuspręsta poeziją kurti visus metus visiems keturiems metų laikams, ne tik pavasariui. Maratono rezultatas – adventui gimęs Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms skirtas leidinys „**Donelaičio „Metai“ sukasi ratu**“. 2015 metų Pilaitės poezijos pavasariui „**Lakštingala negali nečiulbėti**“, dedikuotam nemirtingajai Lietuvos Lakštingalų Lakštingalai Salomėjai Nėriai (1904-1945) ir 2016-ųjų „**Kas po tūkstančio metų ras tavo pėdsakus, Tėvyne?!**“, skirtą lietuvininkų dainuojamojo žodžio puoselėtojai Liudvikui Rėzai; (1776-1840), leidinukui nepasirodė. Bet 2017-aisiais buvo išleistas pirmasis netradicinis, – elektroninis

– , leidinys XV-ajam pilaitiškajam poezijos pavasariui „**Alsuoja margos mitų gelmės**“, skirtas Didžiojo Lietuvos, pasaulinio garso mokslininko, semiotiko – Prasmės teorijos kūrėjo, siekusio paaiškinti kaip prasmė gimsta, tarpsta ir nyksta – , literatūrologo, publicisto, rezistento Algirdo Juliaus Greimo 100-ųjų gimimo metinių jubiliejui, ir jame retrospektyviai įtraukti ir pastariesiems pavasariams pašvęsti posmai. XVI-asis „**Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui**“ pašvęstas Didžiojo Lietuvinko, mąstytojo, humanisto, rašytojo, publicisto, kultūros veikėjo VYDŪNO 150-osioms gimimo metinėms, nes viena pagrindinių Pilaitės gatvių pavadinta jo vardu, o 2018-ieji Lietuvos Respublikos Seimo buvo taip pat paskelbti ir Vydūno metais.

Leidiniuose pradinukų, paauglių, brandaus jaunimo, pagyvenusio ir net labai garbaus amžiaus Pilaitės ir jos aplinkinių rajonų gyventojų kūryba lietuvių, lenkų, rusų kalbomis. Moksleivius skatina kurti čia veikiančių mokyklų lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai ar net įsikūrę literatų būreliai. Visi Pilaitės poezijos pavasariams skirti leidiniai prieinami internete:

http://www.pilaitebendruomene.lt/pilaite_giesmininkai.html.

2019-ųjų Pilaitės poezijos pavasaris „**Pavasario delnuose upeliai sužydėjo**“ jau XVII-asis. Šie metai Lietuvos Respublikos Seimo paskelbti ir Pasaulio lietuvių metais, pažymint Pasaulio lietuvių bendruomenės (PBL) 70 – metį, kuomet Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo komitetas (VLIK`as) paviešino Lietuvių chartą ir įpareigojo PBL vienyti visus už Lietuvos ribų gyvenančius lietuvius, kviečiant išlaikyti, kurti ir ugdyti lietuvių tautos gyvastį: jos kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas ir remti Nepriklausomos Lietuvos valstybę. 2019-ieji, minint rašytojo Juozo Tumo-Vaižganto gimimo 150 metų jubiliejų, taip pat paskelbti ir jo metais. Pažymint šias sukaktis tenka prisiminti istoriją.

Pasaulio lietuvių bendruomenei ir Lietuvių chartai 70 metų. 2019 metų birželio 14 d. sukanka 70 metų, kai 1943 metais lapkričio 25 d. Kaune iš politinių partijų ir rezistencinių organizacijų atstovų įkurtas VLIK`as, nebesitikint, kad pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, Lietuva atgaus laisvę, o taip pat pradėjus iš Vokietijos pabėgėlių stovyklos lietuviams sklisti po visą pasaulį jau kaip emigrantams, kurie gyvens tarp kitataučių. 1948

metais ėmė kurti laikinuosius PLB nuostatus siekiant kiekvienoje šalyje steigti lietuvių bendruomenę ir jas visas vienijančią Pasaulio lietuvių bendruomenę, tad po metų juos kartu su Lietuvių charta – lietuvių išeivijos tautinio solidarumo gairių dokumentu – paskelbė Augsburgėje (Vokietijoje) leidinyje „Pasaulio lietuvių bendruomenė“. 1951 metais buvo įkurtas laikinasis PLB komitetas.

1955 metais į JAV persikėlusio ir sustiprėjusio VLIK'o pastangomis 1958 metais metais Niujorke įvyko pirmasis PLB suvažiavimas, kuriame buvo įkurta lietuvių išeivių politinė, visuomeninė ir kultūrinė organizacija, vienijanti įvairiose valstybėse veikiančias lietuvių bendruomenes. Jame paskelbta PLB Konstitucija iš esmės nepasikeitė iki šiol. Suvažiavime buvo išrinkta jo valdyba, į kurią gali patekti kiekvienas lietuvis. PLB sudaro atskirų valstybių, kraštų lietuvių bendruomenės. Aukščiausia jos institucija yra kas 5 metai šaukiamas Seimas, renkantis valdybą, kuri leidžia mėnesinį žurnalą „Pasaulio lietuvis“. Ji turi kontrolės komisiją ir garbės teisimą. 1992 metais PLB atstovybė įkurta Vilniuje.

Pažymint PLB 70-metį galima pasidžiaugti, kad ji labai daug nuveikė stiprindama lietuvių savimone, objektyviau įvertindama Lietuvos valstybingumo raidą skirtingais laikotarpiais, taip pat skleisdama žinią visame pasaulyje apie sovietinę Lietuvos okupaciją ir kviesdama didžiųjų šalių politikus jos nepripažinti.

Išeivijoje greta politinių reikalavimų pasaulio galingiesiems nepripažinti užgrobtos Lietuvos valstybės, nemažai pasidarbuota ir lietuvių kultūrai. Be 1962 metais prie PLB įsikūrusio Lietuvių fondo, telkiančio lėšas išeivijos švietimui, mokslui ir kultūrai remti, prisidėjo ir 1957 metais kaip atsvara lietuvių katalikiškoms organizacijoms JAV įgimė judėjimas „Santara-Šviesa“ su centru Čikagoje. Jo pagrindas buvo 1946 metais Vokietijoje įsikūrusi liberali studentų organizacija „Šviesa“ ir 1954 metais JAV gimusi liberalios kultūros organizacija „Santara“. Neturėdama įprastinės ir pastovios vadovybės, iškėlusį tikslą išlaikyti lietuvišką kultūrą nelietuviškoje aplinkoje, ši organizacija reiškėsi pačiais įvairiausiais būdais ir nemažai nuveikė. Buvo rengiami kasmetiniai suvažiavimai ir regioniniai sąskrydžiai, parodos, gyvosios lietuviybės mėnesiai. „Santara-Šviesa“ pradėjo leisti žurnalus: 1959 metais – „Metmenis“, 1968 metais – „Akiračius“. Šiai organizacijai priklausantis A. Mackaus knygų leidimo fondas darbavosi leisdamas neabejotinos vertės knygas. Jos nariai nebuvo visiškai apolitiški. Siekdami Nepriklausomos Lietuvos valstybingumo atkūrimo, dažnai rinko parašus po politiniais pareiškimais.

Išeivijoje kūrybiškai darbavosi ir ketvirtajame dešimtmetyje tarpukario Nepriklausomoje Lietuvoje gimusi poetų karta, išaugusi ant neoromantinės poezijos pamatų ir turėjusi norų ją atgaivinti. Ji daug dėmesio skyrė pasaulėžiūros, filosofijos sąveikai su kūryba, ir nesvarbu, kad dėl Antrojo pasaulinio karo negandų išblaškyta, pasivadinusį žemininkų-lankininkų vardu, ji ir svetur būdama, susitelkė ir praturtino lietuvišką lyriką egzistencinėmis

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

buvimo žemėje prasmėmis. Nuo tradicinės liaudiškosios lyrikos pereita prie individualiosios. Apjungtas baltiškasis ir Senosios Europos paveldas, iškeliant žmogaus prasmės gyvenimo žemėje klausimą. Šios poetinės srovės atstovai: Kazys Bradūnas, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Henrikas Nagys. Už prarastos Tėvynės ribų reikėsi ir neoromantikai: Jonas Aistis ir Bernardas Brazdžionis. Išeivijoje gimė Bežemių poetų karta savo kūryboje labiau kėlusi estetinius, o ne patriotinius ar visuomeninius reikalavimus, nemažą dėmesį skyrusi Vakarų kultūrai. Jos atstovai: Algimantas Mackus, Eglė Juodvalkė (ne vieno ir šio poezijos pavasario Pilaitėje dalyvė), Živilė Bilaišytė, Liūnė Sutema. Prie jų priskiriamas ir prozininkas Antanas Škėma – vienas reikšmingiausių XX a. lietuvių literatūros novatorių. Dėmesys jo kūrybai pastaruoju metu nenublanksta, bet ir auga: romanas „Baltoji drobulė“ išverstas į vokiečių ir anglų kalbas. Išskirtinio dėmesio Lietuvoje susilaukė prie jokios literatūrinės grupės išeivijoje nederantis poetas Jonas Mekas – vienas žinomesnių avangardinio kino kūrėjų ir Birutė Pūkelevičiūtė – aktorė ir dramaturgė, be autobiografinių romanų rašiusi ir eilėraščius.

Manoma, kad ir šiuo metu globalėjant pasauliui, priskaičiuojama apie 1,3 mln. lietuvių ir lietuvių kilmės žmonių, gyvenančių už Lietuvos ribų, tad lietuviškos tapatybės gyvastingumo tautos palaikymas ir stiprinimas taip pat labai svarbus. Tam gali pasitarnauti ir jau pakankamai seniai paskelbtos Lietuvių chartos gairės:

- *Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę.*
- *Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada.*
- *Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.*
- *Valstybė yra aukščiausioji tautinės bendruomenės organizacija.*
- *Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo sąlyga.*
- *Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.*

VAIŽGANTAS

(1869 09 20 - 1933 04 29)

Juozas Tumas-Vaižgantas buvo spaudos darbuotojas, literatūros istorikas, kritikas, visuomenės veikėjas, pedagogas, kunigas ir rašytojas. Jis su tokia plačia savo veikla – patraukli, įsimintina ir laikmetį pralenkusi asmenybė. Bet daugelis iš mokyklos suolo jį prisimena tik kaip apysakos „Dėdės ir dėdienės“ autorių. Gimęs 1869 m. rugsėjo 20 d. Malaišių kaime Svėdasų valsčiuje, Anykščių rajone, gausioje pasitūrinčių ūkininkų šeimoje dešimtuuju ir paskutiniu juo vaiku – vienas ženklesnių XX a. pirmos pusės tautinio atgimimo ir šiuolaikiškos kultūros reiškėjų. 1893 metais baigęs Kauno kunigų seminariją, kurioje bestudijuodamas priklausė slaptai lietuvių draugijai, savo kunigystę siejo su lietuvių tautos gyvastingumo išlaikymu, jos vienybe, aukšta morale ir labai subtiliu elgesiu su gyvąja gamta, pabrėždamas dvasios vertybes, kurios padeda žmogui visapusiškai

(Maironio lietuvių literatūros muziejaus nuotr.: Vaižgantas šalia Vytauto bažnyčios su šuneliu Kauku 1928 metais)

skleistis ir greta vykdyti įprastines gyvenimo priedermes, pripažįstant ir kitų kitokią pasaulėžiūrą, kuriai tarpti taip pat turi atsirasti vietos. Jis, kaip ir daugelis to meto lietuviškoje tapatybėje susipratusių kunigų, dalyvavo tautiniame pasipriešinime platindamas carinės Rusijos laikais draudžiamą lietuvišką spaudą. Dėl šios savo veiklos patyrė didelių išgyvenimų. Brolis Jonas, paprašytas padėti paplatinti spaudą, įkliuvo žandams, bet jo neišdavė, buvo nuteistas ir ištremtas, paliko penkių asmenų šeimą, o pats Vaižgantas dėl to labai sielojosi ir būdamas 33-ties metų per naktį pražilo. Bet ir toliau grindė Nepriklausomos ir šiuolaikiškos Lietuvos valstybės pamatus. Vaižgantui teko daug darbuotis jos kultūriniame ir politiniame gyvenime, redaguojant laikraščius ir žurnalą, rengiant straipsnius, dėstant literatūros istoriją Lietuvos

universitete Kaune. Jis taip pat buvo Lietuvių rašytojų ir žurnalistų sąjungos signataras ir pirmasis jos pirmininkas, „Lietuvai pagražinti draugijos“ įkūrėjas. Jai kurį laiką vadovavo. Jam teko pabūti ir diplomatu. Jei būtų nepavėlavęs ir neužtrukęs atlikdamas kitus svarbius darbus, būtų suspėjęs grįžti iki Lietuvos Tarybos rinkimų, tai būtų tapęs 21-uoju Nepriklausomybės akto signataru. Prie tokios plačios Vaižganto visuomeninės veiklos išlieka jo, kaip rašytojo, gilus rėžis tautinės literatūros dirvose su išskirtiniu epinio romano „Pragiedruliai“ sukūrimu. Pagal tai ir kitus savo grožinės kūrybos veikalus jis stovi greta tokių mūsų literatūros klasikų kaip Antanas Baranuskas. Bet palyginti su pastaruoju, Vaižgantas yra su kultūrintos gamtos aukštintojas. Jis žmogų, kaip subtilų jos pertvarkytoją, pakylėję virš gamtos.

Vaižganto įsitikinimu: tauta kaip esmingiausias žmoniškumo pavidalas išauga iš gimtosios žemės, jos istorijos ir skleidžiasi per kalbą, kūrybą, tarpusavio santykius ir subrandina didžiuosius savo „deimančiukus“ iš paprastų Lietuvos sūnų ir dukterų. Jis tokių „deimančiukų“ ieškojo liaudyje ir ten jų rasdavo. Jie tapdavo jo kūrinių herojais. Vaižgantas ir realiaame gyvenime tokius „deimančiukus“, skinantis kelią į kūrybą, remdavo tiek finansiškai, tiek moraliai, pirmiausia, stodamas jų ginti nuo aršių kritikų. Vaižganto meniškai aprašyti „deimančiukai“ – subtilaus kūrybingumo žmonės, ne tik gebantys pajauti gamtos grožį, bet jį ir apvilkti daugeliui patogesniu ir gražesniu rūbu savo kasdienės būties reikmėms. Jo paties artimą ryšį su gamta gali liudyti ir pasirinktas Vaižganto slapyvardis. Prisimenama: norėta būsimą kunigą ir rašytoją pakrikštyti labai panašiu į šio dievo – Vaižgantis – vardu, kuris jo gimimo dieną buvo nurodytas kalendoriuje, bet kunigui toks nešventas vardas nepatiko. Anot pasaulinio masto semiotiko Algirdo Juliaus Greimo, – senovės lietuvių žemės ir augalijos (linų ir kanapių) atsinaujinimo, tarpininko tarp Gamtos ir Kultūros dievo vardas – , regis, jam suteikė vidinių galių savo kūryba būti greta tų mažutėlių, kurie geba su kultūrinti gamtą, siekia ją padaryti tinkamesne geresniam ir laimingesniam gyvenimui pasitelkiant ir žmogiškąjį dvasingumo dėmenį. Vaižganto gilių sąsajos su gamta buvo gyvos ne tik grožinėje kūryboje, bet ir konkrečiu ekologijos problemų puoselėjimo pavyzdžiu. Jis, kai per Pirmąjį Pasaulinį karą miškai buvo masiškai iškirsti, o Tarpukario Lietuvoje trečiajame dešimtmetyje ir toliau sparčiai naikinami, tapo uolus jų gelbėjimo ir atauginimo iniciatorius ir pats dalyvavo atsodindamas medžius aplink Kauną.

Rašytojas, puoselėdamas susivokimo lietuviškoje tapatybėje idėjas, plačiai darbavosi tiek literatūroje, tiek ir politinėje plotmėje. Jis siekė, stiprinant tautos

pamatą, lietuvius vienyti ir ieškoti jungiančių grandžių, dar po 1904 metų, kai buvo panaikintas lietuviškos spaudos draudimas carinės Rusijos pakraščiuose, kokia buvo tapusi ir Lietuva, prisidėjo prie lietuviškų mokyklų steigimo ir lietuviško valsčiaus įkūrimo. Vaižgantas, po kelionės Amerikon 1911 metais rinkti lėšų Kauno Saulės mokytojų seminarijos atidarymui, iš arčiau pažinus emigrantų gyvenimą išliaupsintoje Eldorado žemėje, parašė apybraižą „Ten gera, kur mūsų nėra“, kviesdamas lietuvius: „Grįžkite dar gyvais žmonėmis, o ne vien pelenų urnomis ar vien maišeliais pinigų“.

Jis, nestokodamas sveiko humoro, pasižymėjęs dosnia širdimi, negalėdamas atsiginti skolininkų, dažnai užkabindavo ant savo durų užrašą: „pinigų neturiu – pats skolinuosi“.

Vaižganto kūryboje dažna vienišumo problema lankė ir patį rašytoją, tad kanarėlių ir šunelio įsitaisymas kunigaujant visiškai suprantamas, kaip ir liūdesys praradus šį artimą bičiulį ir kartu spaudoje jam skirtas šmaikštus nekrologas. Jame pažymimi gyvūnėlio nuopelnai: palikta galybė ainių, ir jau vien todėl jis nusipelno iškilmingo palaidojimo istoriniame Kauno „gojuje“, arba jo paties pomėgis vaikščioti basomis, netelpantys į kunigų luomui privalomų kanonų rėmus. Literatūrologė Vanda Zaborskaitė pastebi: Vaižgantas yra „šalia Antano Strazdo, Motiejaus Valančiaus: teisingas, tiesus, dosnus, altruistiškas, nesigviešiantis turtų, nesitaikstantis prie visuomenės konvencijų, tolerantiškas bet kokių pasaulėžiūrų ar politinių įsitikinimų žmonėms, atlaidus žmogiškoms silpnybėms ir reiklus sau, demokratiškas iš esmės – nuo buities iki viešojo gyvenimo“.

Vaižgantas 1920 metais paskirtas Kaune Vytauto, tituluotos „inteligentų bažnyčia“, rektoriumi, ženkliai prisidėjo prie jos fizinio atstatymo ir dvasinio atgaivinimo. Savo išskirtiniais pamokslais čionai sutraukdavo minias žmonių, tarp jų ir nemažai to meto iškilių menininkų. Tapęs studijuojančių kunigystę ikona, taip pat dėl dvasiškiams draudimo lankytis teatre (jis ne tik žiūrėdavo spektaklius, bet parašydavo apie juos ir recenzijų), iš aukštesniojo dvasininkijos sluoksnio ir iš eilinių kunigų, pavydėjusių jam populiarumo ir gebėjimo būti savimi, sulaukdavo įtarus padidinto dėmesio ir kartu nepasitenkinimo, joje pratarnavęs iki 1932-ųjų, atgulė prie šios savo pastangomis išpuoselėtos šventovės amžinam poilsiui 1933 metais. Lietuvos Seimui paskelbus 2019-uosius ir Vaižganto metais, prie šios bažnyčios turėtų atsirasti skulptūrinė kompozicija. Joje turėtų būti kažkas labai panašaus kaip aukščiau patalpintoje nuotraukoje. Joje Vaižgantas 1928 metais įamžintas sėdintis prie jos su savo šuneliu Kauku. Vaižganto asmuo žavi kino ir teatro kūrėjus. 2018-ųjų pabaigoje

pasirodė režisieriaus Eimanto Belicko vaidybinis dokumentinis filmas „Tumo kodeksas“ pagal Liudvikos Pociūnienės scenarijų. Pilaitė taip pat susijusi su Vaižganto atminimo populiarinimu. Pilaitiškis aktorius ir režisierius, Vo „Pilaitės bendruomenė“ aktyvistas Ferdinandas Jakšys, kilęs, kaip ir Vaižgantas, iš Svėdasų, Anykščių rajono garbės pilietis, savo grožinę kūrybą publikavęs Pilaitės poezijos pavasariams skirtuose 2008, 2010 metų leidiniuose, 1995 metais Vilniaus senjorų teatre režisavo monospektaklį „Vaižgantas“ pagal išeivio JAV Kosto Ostrausko pjesę ir jame atliko Vaižganto vaidmenį (spektaklio vaizdo įrašas prieinamas LRT mediatekoje <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013686765/vaizgantas-kosto-ostrausko-monodrama>).

Pilaitiškiai šį spektaklį galėjo gyvai pamatyti tik 2002-aisiais įsikūrusios Vo „Pilaitės bendruomenė“ surengtoje kultūrinėje vakaronėje tada Martyno Mažvydo dar ne progimnazijos, o vidurinės mokyklos aktų salėje. Tai buvo pats pirmasis čia Vilniaus senjorų teatro parodytas spektaklis.

1917 metais gimę Vaižganto žodžiai neprarandantys aktualumo ir šiais laikais:

„Aš mylėjau Lietuvą, nes tai mano Tėvynė, mano gyvybė, mano džiaugsmas ir pasididžiavimas. Aš gerbiau Jos vardą, kurį smaugėjai braukė iš žemėlapių, iš šnekamosios kalbos, iš valstybinių dokumentų. Gerbiau Jos ženklą – Vyti, kurį išvydė, kilo prieš mane, kaip prieš nusidėjėlį, visos pragaro, tikriaus žandų, galybės. Aš nesiklausiau, ar kas man leis mylėti Tėvynę, mieluoti Ją – ir laikytis savo širdyje, kol Ji buvo tokia mažutytė, nevaizdi, išplėštomis teisėmis ir turtu nabagė, jog lengvai tilpo mano širdyje. Tada niekas man nepavydėjo tos mano mylimosios, niekas su manim dėl jos nesivaržė, nes tai buvo – nabagė. Niekas man neprikėjo, kam aš savo pagarbą rodau Jos ženklui – Vyčiui, kol tą ženklą sagsčiaus į rankoves ar kaklaraiščius. Tik aš mylėjau Lietuvą ir gerbiau ją ne už vieną tuščią vardą ir ne už skaisčias Jos istorijos tradicijas, iš kurių aš sėmiaus teisės ir pagalėjimo mylėti; ne už tai tik, kad ji savo malonumų tiek rašytojų įkvėpė eilėmis ir ne eilėmis apgiedoti jos garbę, jos gerumus. Aš esu gyva esybė, visiškai reali. Kūnų pasaulyje aš užimu tam tikrą vietą ir tos vietos man reikia nemaža, kai pasiduoda šen ar ten, kur pavoro mane neramioji dvasia. Aš esu – Laisvės reikalingas. Laisvė tai siela, kuri gaivina mano Tėvynę. Nėra Laisvės – nėra nei Tėvynės, nėra Tėvynės – nebus nei Laisvės. Mylėdamas Lietuvą, myliu Laisvę, kurią tegali man laiduoti nepriklausoma šalis – mano Tėvynė. Ir mano Tėvynė reali, turi savo vietą pasaulyje, iš kurios Jos niekas netesės išstumti. Gali ją smaugti priešai ar broliai apskabinę, tik visiškai užsmaugti negali, kol nebus visai tautai nukapotos galvos. Ligi tik atsigniaus smaugėjo rankos, tauta žiobtelės gimtojo kvapo ir sušuks: tebesu gyva!“

Vaižgantas, 1917 m

Dėkingi atsiliepusiems į kvietimą pateikti savo kūrybą ir šių metų Pilaitės poezijos pavasario leidiniui ir Odetai Tumėnaitei-Bražėnienei, Rokiškio rajone gimusiai ir Utenoje gyvenančiai Lietuvos tautodailininkų sąjungos ir Meno kūrėjų bendrijos narei, pripažintai tradicinių amatų meistrei, „Aukso vainiko“ ir dviejų Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos premijų laureatei, už jo iliustravimui patikėtus karpinių paveikslėlius. Įsipareigojome saugoti jos autorines teises, tad primename, kad naudotis ir skelbti karpinių iliustracijas be autorės sutikimo negalima. Ir šių metų renginyje bendradarbiaujame su Pilaitės gimnazistais, paruošusiais renginio vietai pagražinti meninę etnografinę kompoziciją (dailės mokytoja Giedrė Slavinskienė), kurią pildė Martyno Mažvydo progimnazijos moksleivių piešiniai rašytojo J. Tumo-Vaižganto Lietuvos „deimančiukų“ tema (dailės mokytoja Daiva Varšlavėnienė), tad ir jiems dėkojame už dalyvavimą rengiant pilaitiškąją poezijos pavasarį.

Poezijos paukštė XVII-tąją kartą pakviesta nutūpti Pilaitės miške prie svetingų Živilės ir Vytauto Dabriškų namų, o visoje Lietuvoje ji plasnoja 55-ąją kartą nuo 1965-ųjų antroje gegužės mėnesio pusėje.

Pilaitės kronikininkė dr. Angelė Šarlauskienė

*

Vietoj epigrafo

*Varnėnas lesa kruopas iš savos širdies,
Pagardintas ūku, apjuostas lyra,
Ar skonį teksto košės kas girdės?
Suklypęs jo namelis ant srovės – šaltos,
Ledinės..., neiškaptuotos... sutemom pražyla.
Kažkur toli keiksnoja medkirčiai,
Nukirtę paskutinį laimės namą.
Varnėnas kruopų nebelesa seniai –
Patiekalas gardus ugny atšalo.
Ar dar ilgėsis kas jo šviečiančios giesmės,
Sušildančios rankas ir plaukus?
Ar liesis žodžio kraujas iš širdies
Pavasario šviesų laukuos sulaukus?*

Nežinomas Pilaitės giesmininkas

*

MOKINIŲ KŪRYBA

Tautodailininkės Odetos Bražėnienės karpinys

Karolina JAKUBOVSKAJA (8 klasė)

Gimiau 2004 metais. Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijoje mokausi nuo 2016 m. žiemos, kada su šeima atvykome į Lietuvą gyventi. Nuo tada pradėjau vartoti lietuvių kalbą ir rašyti eiles lietuvių kalba. Eilėraščius pradėjau kurti šešerių metų. Dažniausiai kuriu gamtos, gyvenimo bei romantinės tematikos eilėraščius. Seniau mano eilės buvo išspausdintos Anglijos mokyklos leidiniuose „Richmondholidays“, „Rednasedayfeast“. Laisvalaikiu kuriu, piešiu, žiūriu japoniškus filmus, dainuoju. Tai darau dėl savęs, nes kūryba – nuostabi saviraiškos forma.

Pavasaris,
Žydi žiedai,
Atsibunda augalai,
Žaliuoja miškai.
Gėlės prasimuša pro sniegą,
O ant medžių atsiranda pirmi pumpurai.

Atsibudusi žemė ėmė šildytis,
Ruošti namus atsibudusiems gyvūnams –
Miško gyventojams.
Meška atsibunda iš ilgo žiemos miego,
Žuvis plaukia upeliu,
Atskrenda paukščiai mylėtis, –
Laukia naujų giminių.

Pavasariį skrenda meilės dulkės visur,
Atsibudusi žemė pradeda žydėti
Ir prasidėjo pavasaris.

Normilas JURGAITIS (3 klasė)

Gyvenu Vilniuje, tiksliau, Pilaitėje. Mokausi Martyno Mažvydo progimnazijoje, trečioje klasėje. Lankau tautinius šokius, chorą, pianino pamokas. Rašyti prozą paskatino mama. Pirmą rašinį-eilėraštį parašiau būdamas maždaug septynerių metų. Kūryba – tai sunkus darbas, kuris, perduotas kitiems, virsta džiaugsmu.

Kaip kaštonai spyglius užsiaugino

Anksčiau kaštonai neturėjo spyglių. Jie atrodė kaip maži obuoliukai. Juos visada šildė saulė, kol vieną dieną atėjo ruduo.

Saulė vis rečiau šviesdavo, o kartą visai nebešvietė. Supyko kaštonai, kad saulė nebešildo jų, ir užsiaugino spyglius. Vos tik jie pamatydavo saulę, supykę nusisukdavo. Tapo kaštonai labai nedraugiški. Jeigu kas nors juos paliečia, jie puola badytis.

Taip ir liko kaštonai su spygliais iki šių dienų. Nuolat kabo supykę, o mes būkime draugiški ir nepykime dėl menkniekių.

Kaštono ir berniuko draugystė

Vieną kartą gyveno berniukas vardu Tomas. Vieną dieną jis išėjo kaštonų ieškoti. Nukrito vienas kaštonas prieš pat jį.

- Labas, – sako kaštonas.
- Labas, – išsigandęs tyliai atsako Tomas.
- Gal nori būti mano draugu?
- Gerai, – sutinka berniukas.
- Susipažinkim – aš esu kaštonas, o kas tu? – klausia kaštonas.
- Aš – Tomas, – prisistato berniukas. – Nori pas mane į svečius?
- Mielai! – sušunka kaštonas.
- Tai lipk į krepšį!

Kaštonas įšoko į krepšį. Jie atvažiavo.

- Gražu? – klausia Tomas.
- Labai, – atsako kaštonas.

Staiga kaštonui kažkas dingteli į galvą.

- Ar nori, kad mes būtume visą laiką draugai? – sako jis.
- Aišku. Bet kaip tai įmanoma?
- Pasodink mane ir rūpinkis, tada išaugsiu į medį ir galėsime draugauti.

Taip draugai ir padarė. Po to gyveno ilgai ir laimingai.

Baltas smėlis

Afrikoje gyveno žmogus. Jis nebuvo matęs sniego. Vieną dieną jis iškeliavo į kitą kraštą.

Kai jis atkeliavo, buvo žiemos pradžia. Sniego dar nebuvo. Už savaitės žmogelis išėjo pasivaikščioti. Staiga pakilo pūga. Jis galvoja: „Kas čia per baltas smėlis? Ir kodėl to balto smėlio audra atėjo?“

- Čia sniegas, – paaiškina jam artimiausias žmogus. – Ir ta audra vadinasi pūga.
- O kodėl tas sniegas šaltas?
- Dėl to, kad tai yra sušalę lietaus lašeliai.
- Ačiū, kad paaiškinote, – padėkoja keliauninkas. – Viso gero!
- Viso gero!

Tada žmogelis išsiruošė namo į savo kraštą. Grįžęs jis visiems papasakojo apie sniegą. Kaip gera sužinoti naujų dalykų!

Paskutinis velnio noras

Vieną kartą, dar prieš pasaulio sukūrimą, gyveno Dievas. Ir nebuvo dar velnio. O sukūrus pasaulį atsirado velnias – tai nusidėjęs angelas. Prieš ištremiamas į pragarą, velnias paprašė Dievo išpildyti paskutinį jo norą – sukurti žiemą. O Dievas paklausė:

- Ir kokios tu nori tos žiemos?
- Kad ji būtų labai šalta, juoda, kad kristų kieti gabalai ant gyvių.
- Gerai, aš dar pagalvosiu., – numykė Dievas.
- Žiūrėk man.
- Taip, taip, o dabar keliauk į pragarą.

Ir velnias nukeliavo. Laukė, laukė žiemos, kol galiausiai Dievas ją sukūrė. Bet Dievas nebuvo kvailas – jis sukūrė kitokią žiemą, negu velnias prašė. Ta žiema buvo tik truputį šalta, buvo balta ir ant gyvių krito minkšti, maži gabaliukai – sniegas. Nors kartais krisdavo ir kieti gabaliukai – ledukai.

Velnias labai supyko, kad Dievas sukūrė kitokią žiemą. Bet ką jis galėjo padaryti – tai buvo paskutinis jo noras.

Dievo stebuklai

Ar jūs suprantate, kokius stebuklus Dievas daro? Jis juos daro kiekvieną dieną.

Pavyzdžiui, obelis. Ji duoda vaisių – obuolį. Esat matę jo sėklas? Jos labai mažytės – sulig nagu, ne didesnės. Sėkla pasodinama į žemę. Jeigu nieko netrūksta augimui, išauga naujas medis. Net kelis kartus didesnis už žmogų!

Arba kosmosas. Jame pilna planetų bei žvaigždžių. Jos tiesiog kybo ore. Dievas jas visas pakelia! Aš įsivaizduoju, kad kosmosas yra Dievo namas, o Saulė lyg lemputė apšviečia ir šildo.

Spalvotų pieštukų pasaulis

Pas berniuką vardu Jonas gyveno spalvoti pieštukai penale. Turėjo jis visokių pieštukų – geltonų, mėlynų, žalių ir kitokių.

Jonui nelabai sekėsi dailė, nes jo neklausė pieštukai. Jie buvo išdykę. Ir štai vieną kartą į klasę atėjo dailininkas. Jis piešė gražiai, nes jo pieštukai klausė. Jono pieštukai žiūrėjo į dailininko pieštukus, o jie išdidžiai stovėjo (kai jų nereikėdavo dailininkui). Staiga mėlynas Jono pieštukas tarė:

- Gal einam pasiklausti, kaip tai jie sugeba?
- Gerai, – pritarė ir kiti Jono pieštukai.

Pasibaigė pamoka. Nueina Jono pieštukai dailininko pieštukų paklausti:

- Laba diena, gal galėtumėte pamokyti gražiau piešti?
- Taip. Pirma taisyklė – susikaupti dirbant.
- Gerai.
- Nieko negerai, mačiau, kad jūs per pamoką žaidėt.
- Negalima?! Juk ką tik sakėt susikaupti dirbant. O mūsų darbas – žaisti.
- Jūs turite piešti!! – pasipiktino dailininko pieštukas.
- Gerai, – nusileido berniuko pieštukai.

- Antra taisyklė – leiskite žmogui jus lengvai laikyti.
- Gerai.
- Ir paskutinė taisyklė – jūs turite draugauti.
- Mes dabar ir draugaujam.
- Ne ta prasme, jūs turite maišytis.
- Kaip?
- Ar turite oranžinės spalvos?
- Ne.
- Tai jūs turite daryti taip. Ant lapo turi papiešti raudona, o po to geltona, ir... op, atsiras oranžinė spalva!
- Ačiū už patarimus.

Paslaptingas radinys

Ėjo kartą berniukas į mišką grybauti. Pasilenkė didelio baravyko išrauti, bet staiga... iškrito iš kišenės telefonas! O jis, nieko nepastebėjęs, grybavo toliau.

Kitą dieną šuoliavo stirna po mišką. Ir pamatė kažkokį juodą daiktą. Ji sukviėtė visus miško gyventojus. Niekas nežinojo, kas čia per daiktas (telefonas). Nieko nelaukus lapė paspaudė pirmą pasitaikiusį mygtuką. Staiga daikte pasirodė šviesos. Stirna paklausė:

- Kaip jį pavadinsime?
- Jonvabalybis, – pasitarę atsakė žvėreliai.
- Gerai, – sutiko stirna.

Ji priejo arčiau Jonvabalybio, norėdama pažiūrėti į šviesas. Ir netyčia užlipo ant jo. Triokšt!!! Visi išsiskirstė, nes suprato, jog daiktas sulūžo. Niekas taip ir nesužinojo, kas yra tas daiktas ir ką jis daro (be šviesų įjungimo).

Paslaptingas radinys (tėsinys)

Taigi po to karto nelabai kas prisiminė, kas yra Jonvabalybis (telefonas). Bet vos tik jis „grįžo“, visi jį prisiminė. O buvo taip. Ėjo vaikai (ekskursija) per mišką. Vienas neapdairus vaikas pametė telefoną. Tačiau tai pamatė, kai buvo toli nuo tos vietos. O po mišką vaikštinėjo elnias. Ir pamatė telefoną. Jis sukviatė miško gyventojus. Staiga vienas sako:

- Taigi čia Jonvabalybis!
- Ai, tai čia tas dalykas, kuris šviečia? – susizgribo ir kiti.
- Taip. Tas pats.
- Tai ką, Jonvabalybi, tu vėl čia, – pasakė stirna.

Lyg atsakydamas telefonas ėmė bruzdėti. Į telefoną kažkas skambino. Žvėrys išsigandę pasislėpė už medžių. Tik ežys priėjo prie Jonvabalybio ir pamatė du mygtukus: žalią ir raudoną. Ežiui gražesnis buvo žalias. Todėl jis paspaudė žalią mygtuką. Staiga kažkas pradėjo kalbėti. Žvėrys labai išsigando. Tada vilkas pradėjo staugti. Tas „kažkas“ iškart padėjo ragelį, nes išsigando.

Po to karto žvėrys iš baimės išsibėgiojo labai toli ir daugiau nebematė telefono.

Trieiliai

Viskas valdoma vaizduotės galia –

Ką sugalvoji,

Virsta realybe tikra.

Sniegas, sniegas...

Nesimato nė mažiausio augalėlio.

Gal mes jau danguj?

Visur prisnigo,

Sniegas ant žemės.

Net akis įskaudo!

Gluosni, ką sau galvoji?!
Jau vasaris, o tu dar nenumetei lapų!
Gal tave priskirti spygliuočiams?

Žiū, daigą išleido
Gražioji, nuostabioji
Žemė!

Rugiagėlė – tarsi spalva, nepaprasta
ir išskirtinė. O išsiskiria ne tik grožiu,
Bet ir kvepia ne kaip kitos.

Įsivaizduokit, kokios mažos
turi būti voverytės rankos,
kad tilptų į kankorėžį sėklai išimti!

Leidžias saulė į
Jūrą. Net gelbėjimo
Stotis jos neišgelbės.

Važiuoja mašina
Keliu, kaip užtrauktukas
Čiuožia savo takeliu.

Pienas su kukurūzais –
Skanu skanu. Miegas su
Pagalve – saldu saldu.

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

S U A U G U S I Ų K Ū R Y B A

Tautodailininkės Odetos Bražėnienės karpinys

(Nuotr. Vytauto Visocko)

Pilaitiško lituanisto, žurnalisto ir poeto **Alberto ANTANAVIČIAUS**, vadinamo lietuviškuoju Šekspyru (šis jo kūrybinis vardas siejasi su bytnikų ir hipių poetų era Lietuvoje), mūzos neskuba apleisti. Jį galima drąsiai vadinti ir bardu (bardas – dažniausiai poetas, kompozitorius ir atlikėjas viename asmenyje, tad neturėtų stebinti pasirodęs ne vienas jo dainų albumas, kuriame jis žodžių, muzikos autorius ir kartu atlikėjas, tad jo paties atliekų dainų galima aptikti ir interneto platybėse: (<https://www.youtube.com/watch?v=WcbaXIeIXk0>). Alberto eilės publikuotos beveik visuose Pilaitės poezijos pavasarių almanachuose. Skaitant jos eiles, norisi dainuoti. Muziką jo posmams taip pat kuria ir atlieka profesionalai.

Pavasario delnuos upeliai sužydėjo:
Akmenėliai, purienos, pienės - - -
Ateina, atplaukia ir tirpsta ant vėjo
Dėdės ir dėdienės, „Dėdės ir dėdienės“...
/Alytus, 100506, Tumui/

Viena ir kita

Viena, kai iškart po dienos
draugišką vakarą randam
Ir manom, kad šitaip bus
visada;
Kita, kai klausom vėjo dainos
sėdėdami seno namo verandoj,
O girdim, kaip į sieną beldžia
vienatvės valanda...

... tada ir būna truputį pikta –
net mintyse nusikeikta;
Tada ir būna truputį skaudu, –
lyg jaunystėj pradėjus plikt;
Tada ir būna truputį gėda, –
lyg dovanot draugui daiktą,
Tą, kurio nesisinori
sau pasilikti - - -

Viena, – mylėti akiai
ir būti šiek tiek kvailiu,
Bet užtat ligi pat pabaigos
jaustis ir mirt laimingu;
Kita, – mylėt iš matymo

ir elgtis – lyg – nekvailai
Tik tam, kad būtų lengviau
apsimest protingu - - -

... tada ir būna keistai liūdna –
net pagalvojam, kad viskas baigta;
Tada ir būna keistai šalta, –
toks nenusakomas drebulys;
O gal tiesiog tik dėl proto gėda, –
lyg dovanojant draugui daiktą,
Tą, kurio nesinori
sau pasilikti - - -

Dar viena žvaigždėlė

Europos pasaulis oš ir gyvens
Gražiai ir laimingai, – lyg iš natų,
Nes visad žiūrėjo ir žiūri savęs, –
O mes – kaip kvailiai, – kitų - - -

Europos pasaulis kaip viesulas gaus
Ar melsis pilniems aviliam
Ir dėkos tik savo šventiesiems ir sau,
O ne mums, – medų nešantiems jam - - -

Europos pasaulis gyvenimą švęs
Ir šauks tik sau – TIK sau – valio!
Gyvenimą švęs, – nes jis žiūri savęs,
O ne mūsų, pametusių protą dėl jo - - -
... kone visus tapt ar pavirst dar viena žvaigždele
Europos pasaulis gundo ir kviečia...

Tik dažnai – kaip ir mums – kaip ir mums atsitiko, beje, –
Ne į pasaką, o – pasakėčią - - -

Tai, kas bus rytoj

Ar laimę prišauks pasaga,
prikalta prie tėviškės durų?
Ar šventųjų paveikslai
seklyčią nuo žaibo apgins?
Ar bus jie, ar bus jie, ar bus –
keliantis, einant, gulant –
Bent jau atgaiva
ir širdžiai, ir akims?

Tai, kas bus rytoj, kas bus rytoj,
Prasideda jau dabar:
Ir svajonės – kaip kibirkštys, gęstančios jūroj šaltoj,
Ir atmintis – kaip upė, tekanti atgal;
Ir svajonės – kaip kibirkštys, gęstančios jūroj šaltoj,
Ir atmintis – kaip upė, tekanti atgal, –
Viskas o viskas, kam lemta būti rytoj,
Prasideda jau dabar - - -

Ar pakabukas ant kaklo
apsaugos nuo prasto žingsnio
Ir net padės peršokt griovį
be jokių papildomų „op“?
Jei taip, tai jį tikrai
visi jau rytoj nusipirktų –
Ir pasmerktieji gyventi,
ir pasmerktieji myriop - - -

Tai, kas bus rytoj, kas bus rytoj,
Prasideda jau dabar,
Net jei svajonės – tik kibirkštys, gęstančios jūroj šaltoj,
Net jei atmintis – tik upė, tekanti atgal;
Nesvarbu, kad svajonės – tik kibirkštys, gęstančios jūroj
šaltoj,
O atmintis – tik upė, tekanti atgal,
Visa o visa, kas gali nutikti rytoj,
Prasideda jau dabar - - -

Visi o visi, kas kelsis ir užeis rytoj,
Beldžiasi į duris ir širdis jau dabar;
Visi o visi, kas eis miegoti rytoj,
Klojasi dangų ar pragarą jau dabar –
Kiekvieną akimirka, dieną, metus,
Kiekvieną kartą bent po kelis kartus,
Kol svajonės – tik kibirkštys, gęstančios jūroj šaltoj,
Kol atmintis – tik upė, tekanti atgal - - -
Visa o visa, kas gali ir turi nutikti rytoj,
Prasideda jau dabar - - -

Vaistažodis

Neatstumkit, žmonės, manęs
nuo kasdienio ir paprasto grožio –
margo pinamų pievų vainiko
ar skaros ant seklyčios vinies;
neatstumkit, žmonės, manęs
nuo kasdienio ir paprasto grožio –
besiūbuojančios naktį žarijos
ant juodos debesų vilnies;
neatstumkit, žmonės, manęs

nuo ramunių, nuo smilgų, nuo rožių,
kad galėčiau iš laimės paskęst be vandens,
kad galėčiau iš laimės sudegt be ugnies.

Neatstumkit, žmonės, manęs
nuo kasdienio ir paprasto grožio –
krislo saulės ant tėviškės slenksčio
ar pražydusios kiemo usnies;
neatstumkit, žmonės, manęs
nuo kasdienio ir paprasto grožio –
žalio žiogo smaragdinėj pievoj,
balto paukščio ant sniego pusnies;

neatstumkit, žmonės, manęs
nuo kaip vaistas gydančio žodžio:
žody lengva iš laimės paskęst be vandens,
žody lengva iš džiaugsmo sudegt be ugnies - - -

Neprikaustykit, žmonės, manęs
prie it peilis žeidžiančio žodžio –
žody lengva iš baimės paskęst be vandens,
žody lengva iš siaubo sudegt be ugnies - - -

Iki ryto

Ant kalno, toli – tai, kas bus,
pakalnėj – vakardiena,
iš knygos išplėšus lapus
ar prisiminimą - - -
Į kalną – aukštyn ir aukštyn –
per vėją, einantį sau,
stumiu kaip kažkas ar kiti
nuosavą vežimą - - -

Po ratais – it grumstas – mintis,
tokia netvari dabar,
tokia slidi – kaip žaltys,
tokia saldi – tarsi noras - - -
Po ratais – akmuo kaip debesis
vežimą verčia atgal,
ir nemigos skiautė tamsi
čeža lyg priešaušrio choras,
koncertuojantis paprastai –
be repeticijų ir pamokų,
geriau ar blogiau, bet šventai
toj pačioj koncertų salėj
ir tuo pačiu laiku - - -

Greit vėl bus kaip vakar šviesu,
greit vėl bus kaip vakar gražu,
su debesim ar be debesų,
su pranašais ar be pranašų;
anot išminčių, diena,
nesvarbu: paprasta ar šventa, –
tai tiesiog ta pati mergina,
tik suknelė kita - - -

Diena kaip svarbi paslaptis
spalvom ir grožybėm vilioja mane
ir šėlsta, ir tirpsta širdis
kažkur jau po krūtine;
ak, diena – nuostabi mergina!
ak, suknelė graži ir nauja!
ir aš – lyg smalsus vaikėzas, -
bežvilgčiojantis po ta suknele;
ir nieks manęs nesustabdys,

ir nieks neuždraus man ŠITO,
kol dar ne ilgoji naktis,
kol dar tik naktis... iki ryto - - -

Sodas

Nuo įbridusios upėn purienos
ar dar bevardžio želmens,
nuo įkaitusio vėjo ar įkaitinto saulės akmens
prasidėjo pasaulio dienos.
Braškėjo yrančios siūlės, žvangėjo traukomos sagtys –
taip greitai žmonės augo,
ir nuo jų pėdų ar šešėlių ant juodo lauko
atsirado pasauly naktys.

Ar keltusi saulė du tūkstančius kartų
gražiai – tarsi žiedas gegužio sode,
ar leistusi saulė du tūkstančius kartų
laiku ir tvarkingai – lyg šventiniam parade, –
vis tiek reikia stengtis išmokti, suprasti, žinoti,
net tai, ko kiti nežinojo, nežino ir nežinos;
na, tai kas, kad pasaulis vis eina, vis rieda ir niekaip negali
sustoti,
na, tai kas kad pasauly naktis visada po dienos - - -

Iš dantiraščių atminties,
iš keramikos šukių, ir ugnikalnių pelenų
tarsi nuo mitinio paukščio vaškinių sparnų
lašėjo minutės ant mano širdies
ir aš dainavau kaip svirplys,
išokęs iš niekur į pievas – vešlias ir spalvotas,
dainavau apie tai, kad pasaulis – tai žydintis sodas
toks gyvas ir dūzgiantis – kaip avilys.

Ar keltųsi saulė du tūkstančius kartų
baltai – tarsi kūdikiui gimus vyšnia,
ar leistųsi saulė du tūkstančius kartų
juodai – lyg šventa laikinumo žymė – į mane, -

vis tiek reikia stengtis išmokti, suprasti, žinoti,
kaip džiaugtis baltais ir kaip pasipriešinti juodiems, –
na, tai kas, kad pasaulis vis eina, vis rieda ir niekaip negali
sustoti,
na, tai kas kad naktis po dienos, bet užtat diena po nakties
- - -

... ir gal, pasauli, tu baltas ir juodas
tik tam, kad lengviau būtų žmogui skaičiuoti savo metus;
ir gal, pasauli, tu gražus ir spalvotas kaip žydintis sodas
tik tam, kad tiktum visiems ir nebūtum nuobodus - - -

Tostas – 3

Už tai, kad laimingu žvilgsniu iš pat ryto
Pagautume gurkšnį rasotos šviesos,
Už paukštį ir plunksną, ant delno nukritusią,
Už vaiką ir pėdą jo kojos basos;
Už vaikančią debesis šulinio svirtį,
Už arklių, rupšnojantį Arklio metus,
Už bitę, nežinančią nieko, – tik dirbti,
Tik art, – kad gyvenimas būtų saldus;
Už visą pasaulį – didžiulį didžiulį,
Buvusį, esamą ir tą, kur dar bus;
Už visa ir viską, kas juda po saule ar guli,
 žiūrėdamas į auksaspalvį mėnulį,
Ir nè nepažvelgia į mus - - -
Už tai, kad vidudienį vynas ir pietūs

Nebūtų tik duoklė išlepusiam gomuriui, bet ir akstinas pasikuždėt;

Ir net už linksimą baro musę, ieškančią progos ir vietos
Pasiklausyt svetimų paslapčių įsitaisius kuo patogiau ant
lėkštės;

Už skruzdėlę modelio talija, iškilmingai lyg podiumu
minančią taką

Per kiemą ar nugarą lig sutemų –

Ne žvakės šešėliui pulsuojuant, o akims tarsi žiburiui degant
Mažyčiam lange jaukiausių žemėjų namų;

Už visą pasaulį – didžiulį didžiausią,

Buvusį, esamą ir tą, kur dar bus;

Ir už vabalėlį – net patį mažiausią, -

Kad ir kaip jis atrodytų mums nesvarbus - - -

Už maldą prieš miegą, – kad pernakt ir mus, ir šulinių
svirtis

Lankytų ir puoštų tik taikūs ir gražūs sapnai, –

Tuomet tie sapnai – ir mums, ir joms – būtinai išsipildys,

Na, gal ne iškart, ne rytoj, bet – vis tiek - būtinai;

Už tai, kad nustotume skūstis, verkšlenti ar verkti,

Kad gyvenimas vienas, – ir kito – nei antro, nei trečio –
nebus;

Na, nebus – ir nereikia! Bet kol galim, iš saulės riešukučių jį
siurbkim ir gerkim, –

Dėl to, kad jis vienas ir dėl to, kad toks nuostabus!

Tad už visą pasaulį – po žvilgsnį, po gurkšnį, po širdį!

Už visą pasaulį – kasdien ir po daug!

Kad laiko nerastume ne tik liūdėti, bet ir numirti,

O Juodajai poniai pritrūktų kantrybės

mūsų –

vėluojančių – laukt - - -

Už visą pasaulį – vieną didelį grožio ir meilės guolį;
Už visą pasaulį – milijardą ir dar vieną brolių;
Už visą pasaulį, – sutvertą keltis, stotis ir kilti, –
Atiduokim kasdien po trupinėlį -
 po mažą savo širdį;
Už visą pasaulį – dūzgiantį avilį, saulėtą ateitį, šėlstančią
atmintį;
Už visą pasaulį, – tvirtą ir skambų namų slenksčio
akmenį;
Už visą pasaulį, – dar vis besiūbuojančią Tėviškės šulinio
svirtį –
 atiduokime didelę savo širdį;
Tad darsyk už visą pasaulį, už visą pasaulį – kasdien ir po
daug!
Už visą pasaulį – po žvilgsnį, po gurkšnį, po širdį!
Kad jis – šis prakeiktas ir mielas pasaulis – net ir po mūsų
laimingai gyventų
 ir būtų stipresnis už mirtį - - -

Pilaitiškis **Rimantas BABRAUSKAS** televizijos režisierius, vaidinęs ne viename filme, lankomas Poezijos mūzos nuo mokyklos suolo. Jo eilės spausdintos ir 1995-ųjų tarptautiniam Poezijos pavasariui skirtame almanache. Savo eilių pateikia jau trečią kartą Pilaitės poezijos pavasariui. Buvo įsijungęs ir į pilaitiškąjį visus metus trukusį poezijos maratoną, skirtą Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms, kuris prasidėjo pavasarinio eilių skaitymu, o užsibaigė prieš adventą posmų rinkinio „Donelaičio „Metai“ sukasi ratu“, į kurį sutilpo šią progą kurtos eilės ir kitais metų laikais, išleidimu.

Vynas pergyvena žmogų –
ropoja kekės vienadienės
kamienais šimtmečių brandos
ir krinta lašas miršančiajam
ant ką tik gimusios galvos.

Papasakok savo istoriją nuo rugsėjo,
kaip prinokęs vaisius žemėn nukris,
kaip per žiemą apmiręs sapnuos,
kaip pavasaris žadins ir kels:
– Laikas jau, atsimerk,
merkiamas tyvuliuojančio balų lietaus,
stok į gretą raistų pakraščiuos
styrančių alksnių, vijoklių –
vistiek išeisi, išbrisi,
keliausi toli ir ilgai...

Išpiešta viskas atminty,
išplėšta iki dugno,
rožyno perkalti stiebai,
apmuturiuoti duknom.
Balčiausiais pirštais
braukti per stakles,
stygas, kraujagysles –
išgauti giesmes ir maldas,
klausytis ir nurimti,
riešutmedį pasisodinti vakare –
ryte jame nubusti.

Atspėkit žodį –
vėjas,
o vėjas,
jo vėjas.
Ateina kirsdamas
šešėlius svyrančius –
p j o v è j a s.
Per karčią odą
srūva su druska
besimaišydamas šypsny
ir slepiasi užanty
atlaužtas žiauberis.
Su vėju, taip –
pjovėjas.
Pakirstas griūva kadagys
ir siela jo – drugys –
ant debesies nusėda,
kad plauktų į kitas šalis,
kur džiūva upėje akmuo
ir kelia smėlį
dygstantis želmuo,
lyg tęsdamas gyvybės tylą.

Sapnais už slėpiningo ryto
išnyra išnara dienos,
kitos būtybės melsvas šypsny
trim grybšniais – artyn prie žalčio uodegos –
esmės, prasmės ir beprasmybės,
trys banalybių būsenos kartu,
melsvajame šypsny sustingęs:
– Dar atmenu, menu...

Chaotiška chimera tvyro ore,
tvarieji dėsniai už ribos,
vielos ir speigo aižūs pirštai
suspaudžia smilkinius galvos.
Aklasis renkas kelią pagal siūlo spalvą,
bežadis kyla oro arfos skambesys,
o aš visų praeivių klausiu:
– Ar aš esu, ar tu esi?..

Žodį pramušu, kaip lukštą,
skyla siena – įtrūksta,
išbėga gentys ir pasklinda
po pelkių pelkes, akivarus, smėlynus,
dangus nusteбės, dangus mėlynas.
Akys aklinos, sienos dantytos.
Kalkėja baltumu kraujuotas šlynas,
molėtais pirštais
lipdomas ant lūpų,
piešiamas graudus šypsnyš,
lyg durys be varčios pakyla,
sunkumą vėjo atneša delnuos
ir dyla dyla išnykdamas plaukuos,
kas mirksnį toldamas šnekėjusio portretas.
O tai ir viskas –
pasidabruotos nuotraukos
išduoda savo figūras
ir šmėsteli per lapą paskutinis žodis.
Aiman, atodūsis to nekalbėto laiko
ir lauko užversto, tokia varčia,
kaip delno atspaudas korėtas.

Sulenktos spalvos keičia prasmes –
mūsų nedaug, tik Dievai plevena
viršum galvų ir tvarūs sparnai
lyg tvarsčiai sujungia
sveikąsias dalis su žaizdotom,
atodūsiai lydi tokias dienas.
Gyja siela ir neria gilyn,
pabaidyta už krūmo sumirksi žuvis
ir akys sutrikusios tyli.
Tuščias šiandien grįžau,
o gal nebuvau nė išėjęs –
tai baltu lapu nubėga šypsny,
viduryje žvilgsnio,
viduryje atodūsio,
viduryje už manęs tįstančio
šešėliuoto kelionių dulkių stulpo,
kuris subyra lyg druskingas stalaktitas,
kitais pavidalais, tiesiog kitas.
Atvirkščias mirčiai, gimimui, buvimui
mintyse sudėliotas paveikslas,
liejant keičia baltuosius daugtaškius –
mėlynas balandis raudoname lauke,
laukia pataisymų teptuku
ir skubinasi skristi –
apleidžia, apleidžia,
užleidžia, paleidžia...
Laisva figūros vieta,
kas eisit užimti akimirkai,
bus gražu –
sustosit raudoname fone,
kad vėlei išnyktumėte,
plaštakos žymės lange,
paskutinė istorija
įrašyta atspaudu piršto.

Už durų nykuma
tik slenkstis tikras,
birželio vėjuos
keisdamas kryptis,
smulkiom kruopelėm
sukas smėlis
ir čaižo popiečio akis.
Už durų jau kitoks –
raudonas vakarėjantis dangus,
lyg netikram paveiksle
šėlstantis čigonas
ir jo romus lyg marmuras arklys,
kuris (atgys, kai užgiedos gaidys),
atmerks akis, kai strėnas čaižys
iš vėjo išplėštas gyslotas rimbas.
Ir šipuliais pravers duris
tik slenkstis liks –
slinktis ir dulkės.
Visais įmanomais brūkšniais
ištempo timpaną skardžiabalsį
raudono lauko pakraščiais,
o vidury bus kavalerija –
arklys paliegęs ir karys,
čia mudu šiandien susitiksime.
Aš tas, kuris nusuka akis,
greitesnis būsiu nei kulka.
Pati pirmoji ataka –
ir susitiksime nebylioje nelaisvėje.
Giliausiais potėpiais varvės dažai
iš mūsų drobės mus išneš žirgai
ir čia gal susitaikysime nenoriai.

Praeitis niekur nedingo –
ji visada šalia.
Esu aruodo pelė išverktą grūdą
aukštyn žemyn
veidrodinėm švytuoklėm
prie gomurio spaudžianti,
kad eitų tolyn ir širdį tyrinėtų,
draskytų kad arterijas
ir žodžiais kad paspringtų
nuolanki šypsena.

Mašinarijai, multipleksiniai ožiukai
ir kiti per amžius šokinėjantys gyviai
ar nematėte mano ryškių dryžuotų kojinių.
Už Himalajų lajų, ant majų marių,
gyvybės langelyje, belangėje,
pilkame naujadarų lauke.
Už didžiųjų pelkynų
žydi vienišas kėnis.
Priklaupiu, nes kūnas lankstus,
išreiškia minties nuolankumą –
baltajame žiede žodį randu
žaliai užrakintą.

Geolokacija

– Boscho šuo, Boscho šuo –,
šaukia kepurėtos ponios
prie Bosforo ir Gibraltaro,
uždarydamos Didžiąją jūrą,
kad galėtų nevaržomos
mėgautis dušais, masažais.
– Boscho šuo, – –
lekia ponios pakrantėmis,
nusėtomis senoviniais kaulais ir sumuštiniais.
– Kodėl paleidai šunį, Jeronimai?..
Marą paleistum, stotų visu gražumu –
vidury vandenų ir baigtųsi visa politika,
kiek daug garsių pavardžių neišgirstume...
O dabar, ką?
Grybštels šuo ir toliau keliaus
civilizacijos saulėlydžio link.
Linguoja virtualios kreivės,
dalija mus, numanomas
į vakar ir šiandien...
Rytoj – nematoma žemės pusė,
rytoj, nematoma gyvenimo pusė.
Paleistas vakar iš Bosforo,
rytoj žengs žingsnį į dulkes
ir tyrinės, tyrinės...
O dabar?
Jis jau sklendžia, adaptuojasi jonosferose.
Nukelkit kepures ir baikit inkšti.
Kaip gerai nors tiek –
pamatyti Apalačų kalnus,
Kordeljerus, Didįjį Kanjoną,
gėlėtom žaliuzėm uždengti iliuminatorių,
nusišypsoti veidrodyje sutiktam keleiviui.
– Iki rytojaus, įžūlusis šypsny,
ten ir pasimatysim.

Karolina BIEKŠAITĖ-JEZERSKA, garbaus amžiaus liaudies poetė ir tautodailininkė, kiekvienam Pilaitės poezijos pavasariui sukuria eilių. Į šio sostinės daugiabučių rajono kultūrinį gyvenimą aktyviai įsijungė 1997 metais. Po daugelio metų ji parvyko gyventi į Lietuvą kaip buvusi politinė kalinė, tremtinė. Eiles rašė ir tremtyje, ir martaudama svečioje šalyje – Vakarų Ukrainoje. Nepadeda plunksnos į šalį ir gyvendama Lietuvoje. 2009 metais Vo „Pilaitės bendruomenė“ iniciatyva 85-čio proga išleista Karolinos Biekšaitės-Jezerskos kūrybos rinktinė „Žodis Lietuva sieloje ir lūpose“. Ją pilaitiškams teatralizuotai pristatė Pilaitės liaudies teatras.

Matau – sugrįžo kregždutės

Jau sugrįžo kregždutės, –
Virš palangės regiu.
Skraido, tarsi žaibuoja
Su rūpesčiu dydžiu.

Aš taip ilgėjau, laukiau...
Gera, kad parskridai!
Džiaugiuosi, kad lizdelio
Gimto neužmiršai...

O kiek sunkumų buvo?
Kiek ryžto, kiek jėgų?
Reikėjo didžiulės meilės
Ir nepabūgt audrų!

Kregždutė – mažas taškelis
Tarp beribių skliautų,
Kaip ištverė sparneliai,
Iš kur širdžiai jėgų?!

Likęs gimtas lizdelis
Šaukė, kvietė mane,
Meilė gimtam lizdeliui
Su didžiule jėga...

Bus diena, kad ir aš
Tarsi lapas žemėn nukrisiu.
Tu sugrįši, skrajosi, žvilgčiosi į langą,
Bet manęs jau už jo nerasi.

Išėjo

Prie atviro lango
Mergaitė rymojo.
Iš skausmo širdelė
Gegute raudėjo.

Kas manęs ilgėsis?
Kas švelniai pašnekins?
Rytą vakarėlį
Vaišins vyšnių kekėms.

Kas į mano plaukus
Ramunę įpins,
Prisėdęs prie šalies
Švelniai apkabins?

Skleidės mūsų meilė
Atvira tyra.
Plakė mūsų širdys
Širdimi viena.

Išėjai bernelį
Nieko nepasakęs.
Lyg žemę pardavęs,
Lyg visko netekęs.

Ryžčiausi perplaukti
Ramų vandenyną.
Pėsčiomis praeičia
Pasaulio žemyną.

Kad tik bernužėlis
Išgirst mano šauksmą,
Jam padovanočia
Visą dangaus skliautą.

Vienas su saulutės
Aukso spindulėliais.
Naktis su mėnuliu,
Su paukščių keliais.

Nuprausčia jam veidą
Karoliais rasos,
Iš žvaigždžių vainiką
Dėčiau ant galvos.

Liūliuočia, myluočia
Miglos patale,
Gražiuose sapnuose
Migdyčia tave.

O laime, o laime,
Nepraeik pro šalį,
Gražink širdžiai džiaugsmą,
Nepamiršk takelio.

Meilė ne gėlėlė,
Nedžiūsta, nevysta.
Meilė nesupūva
Ir nesurūdija.

Meilė ne liepsnelė.
Negal būt užpūsta,
Turi savo būstą.

Kad aš, ir kad tu
Būtum vėl kartu.
Suptum savo laimę
Ant rankų savų.

Kad augt mūsų vaikai.
Būt ramūs laikai,
O saule languose
Žerėt amžinai...

Velykos

Pabudo mūsų miegas sodas
Rausvais žiedais apvytas.
Dangum nuskristų, rodos,
Šventų Velykų rytą.

Kas pašaukė, kas pavadino
Priklipt prie žydinčios obels?
Kieno tas balsas, mane pažinęs,
Man liepė žiedui pasimelst?

Pašventupiais, rasotom pievom
Ir mirties pergale nušvitęs
Į mūsų „sodą“ sugrįžo Kristus,
Obels žiedais apkritęs.

Šv. Kazimiero garbei

O Kazimierai Šventasis,
Kai tauta pavojui bus,
Ar išvesi kaip anasyk
Pergalėn kovos pulkus?

Ar tu leisi, kad baltoji
Mūs darželiuos lelija
Po raudonom žirgo kojom
Būtų amžiams sutrypta?

Tai tvirtai laikyk ranką,
Dengdamas globos skydu,
Te per amžius ją aplenkia
Visos audros iš Rytų!

Glūdi kelmas berželio
Prie akmens be namų.
Vienišas tarp vijoklių
Ir karčių pelynų.

Tyla, šventa ramybė
Užmigo prie akmens,
Ilgesys vėl sugrįžt,
Vėl diamedžiu pražys.

Ir tie žiedai jaunystės
Rugiagėlių žieduos,
Beržo šakų sūpuoklėse
Mūsų skausmą kartos.

Kartais pūga priklydusi
Prie kelmo paklūpės,
Karšti žaibai lyg rykštėmis
Seną kelmą bučiuos.

Žiedai neužmirštuolių
Prie kelmo vis žaliuos,
Gimtos žemės vėjelis
Rasos perlais jį puoš.

Gyvenimas ne amžinas,
Ateina ir praeina,
Laikas nusineša dienas, metus,
Tik meilė motinos vaikams ji nepraeina,
Ji amžina negęstanti liepsna, šilta.

Ir nieko man pasaulyje nereikia.
Viską turiu, turtą matau tik tavyje.
Nėra jokių sunkumų, kai matau saulę dukroj,
Jos brangiam man mylimam veide...
Dieve, Saulute visada būk su ja!

Kokie tie metų žingsniai dideli...
Jie daug ką jau nusinešė į praeitį.
Nei sulaikyti, nei sulėtinti negali...
Ir šiandien laikai jų praeiti:
– Mokėjimą suprasti, užjausti, padėti...
Dalintis viskuo, ką turi...
Ir sugebėjimą taip nuostabiai mylėti,
Užjausti, suprasti, užlyginant kiekvieną metų
Raukšlėlę.

Aleksandras BUBNYS

„Gimiau 1990 metais, Vilniuje. Užaugau ir iki šiol gyvenu Pilaitės mikrorajone, baigiau Pilaitės vidurinę mokyklą. Nuo mažens mėgau skaityti ir sportuoti. Pirmieji bandymai kažką parašyti pačiam tikriausiai prasidėjo kai man buvo 16 metų. Rašymas man yra paslaptingas, neperprantamas, beveik magiškas veiksmas, nepavaldus mano norams. Atrodo, kad eilės, vaizdai, žodžiai atsiranda savaime ir man telieka jas užrašyti. Rašau daugiausiai poeziją, kartais prozą, o apie ką – tai padiktuoja aplinka, kas tuo metu vyksta aplink mane ir manyje, sutikti žmonės, aplankytos vietos ir t.t.“

laiptai

ant bažnyčios bokšto kryžiaus
tupėjo paukštis panašus į varną
ramus, sustingęs, be jokio garso
spėju niekas jos nepastebėjo

ant vidinės šventovės altoriaus
tupėjo paukštis panašus į varną
pasišiaušusiom plunksnom, judrus
ruošėsi kažką sakyti, bet neskubėjo

ant kietos medinės lovos
tupėjo paukštis panašus į varną
juodas kaip anglis, pavargęs
lyg iš niekur nieko, laiko smėlis išteko

atvaizdas

kairėje nuotraukos pusėje
turėjai stovėti tu
už mūsų dangus būtų
dažomas įvairiaspalvio
šilto saulėlydžio
ir banguojančio vandens
įlanka motų ranka, tarsi šnibždėdama:
„Pažiūrėk, kaip gražu!“
tai būtų tiesa, kurią pernelyg
dažnai pamirštu

po to būtume grįžę namo, valgę
ką tik iškeptą obuolių pyragą ir

kalbėję visą naktį (ar bent pusę)
apie tai, koks gyvenimas gražus,
nes nuolat šypsomės tiek viduje,
tiek išorėje, laimę laikydami
delnuose
visgi saulėlydis priminė, kad
viskas turi pabaigą, kurios neįmanoma
išvengti -
augalai, gyvūnai, žmonės
turi sau skirtą energijos kiekį, išsenkantį
galbūt per anksti
daugybė nuotraukų kuriose nėra tavęs
yra neužbaigtos, nepilnos
joms trūksta tavo atvaizdo
o man trūksta tavęs

kriauklės

jauki trobelė ant
salos kranto
prie palmių kompanijos
daugelį metų
medituoja šviesos kaitą
rausvą vakarą
banguojančios keteros
dėliojo pasjansą,
krykiančių kirų garsai
buvo ritmingi ir
koncentruoti

kartu laiveliai marširavo
po įlanką
įdomus peizažas ir gamtos
nature morte
dangaus spalvos
maišėsi, mėlyna ir raudona
kovojo tarpusavy
kuri gražesnė bei ilgiau
išgyvens
laimėjo pirma
šviesa keičiasi įvairiais
gyvenimo periodais, vis
lauki, kokia iškris tau
korta - - -
kiekvienas sužino
kad irtis prieš srovę sunkiau
tikriausiai anksčiau
nei faktą, kad visi turės mirti
tie, kurie neturėjo
tie, kurie gyvenime laimėjo
supainioti mintis
pastangų nedaug tereikia
suprasti, iš tikrųjų
ką jauti
užtrunka išmąstyto laiko
ei, ar vis dar esame jauni?
taip plaukia lapas jūroje
blaškomas, bet su kryptimi
naujos mintys užrašomos
palaistytos laimės viltimi
paukštis atnešė linkėjimų
kad galiausiai būčiau su tavimi

pirmykštis

kap kap kapsi lašai oloje
drėgnos samanos, akmenys, driežas
vieta atoki, su piešiniais kaip parodoje
gazelių ir buivolų savanų maniežas

vienas į kitą trinami pagaliukai
iššaukė magišką kibirkštį ugnies
būrys šveitė parneštą grobį, braškėjo kauliukai
paskui vyko apeigos iki vėlyvos nakties

šikšnosparnių šešėlių pantomimos
it pirmykščio teatro butaforijos
gyventojai klegėjo ir dainavo kol užkimo
daug šimtmečių praeis, kol užgims alegorijos

Camino

išėjai dar neprašvitus su šiaudu
burnoje į akmenuotą taką
galvoje kalnai peizažą audžia
saulėgrąžų laukai per šonus plaka
pakeliui pamestas paradoksas tarė
kai prarasi kryptį, save pažinsi
išminties krislus rinkai iki Santiago
į juostą atminties draugus įpinsi

geltonos rodyklės ir kriauklės lydės
ištikimai nuo albergės iki albergės
saldus nektaras vakarais vietoj nuodėmės
bus šiltus patalus šerkšnu uždengęs

rytoj kartosi tuos pačius veiksmus
žingsnis po žingsnio iki tikslo
nežinomybė, nuovargis ir skausmas nebaisus
galėtum ir giliau į gyvenimą įbristi

Pilaitiškė žurnalistė **Daiva ČERVOKIENĖ**, ne vieno publicistinio konkurso laureatė, 2003-aisiais išleido pasaką vaikams „Boružės skrydis“, nuo 2011-ųjų jos eilės ir miniatiūros skelbiamos Pilaitės poezijos pavasariams skirtuose leidiniuose.

Kas žalia – kelia

Pabiro pievoj jau šalpusnių, pienių,
gelsvi drugeliai šoka, girdėti vieversių.
Gaivi gamtos simfonija pakviečia iš namų
Einu sau vedama akių:
Žiedai tie – žavi,
Žalumas – kelia,
Kai koja paliečiu basa
Šalpusnį, pienę nejučia.

Ar medžiai galvoja apie mirtį

Šermukšniai rausta, apsunkę obelys nuo obuolių,
Štai krenta liepos gelsvas lapas, parudę dar kelių.
Rudens tie pranašai gi tvenkias, sunkėja, auga
labiausia naktimis.
Ar medžiai tie galvoja apie mirtį?
O jei galvoja –
Nuo kada? Kuris

Gegužė

Ir vėl žiedų allegro nuskambėjo,
sustot prie jazmino reikėjo
ir pastovėti prie obels,
prisikvėpuot svaigaus jų kvapo,
apsupt save jų viltimi ir svajone,
perpetum mobile dvasia.

Ruduo

Ar nemeluoja šis
rudens ryškumas
siautulingas?
Juk tas „sudie“ negali būti
toks džiaugsmingas.
Maskuoja liūdesį ryškumas
klevo šis slapta?
Ar moko džiaugtis paskutine
valanda?

Žmogus

Ateini – spinduliu, bemiege
naktim,
Išeini – didele ašara,
spindinčia viltim,
Iš kur atėjai ir kur išėjai –
Nežinia, paslaptis,
Ir viltis, visagalė viltis...

Kalėdos

Baltais miškais Kalėdos
brenda,
Ir virš stogų Kalėdos
skrenda,
Ir su egle, ir su paukščiu,
Ateina iki mūsų namų.
O kai ant stalo baltą staltiesę
tiesiu,
Kai dvylika patiekalų ruošu
Tada tikiu ir net jaučiu,
kaip su egle, ir su paukščiu,
Jos šviesą beria ant visų.

Mamai

Mama – žodis lengvas,
šviesus,
Ir jausmas toks geras, jaukus,
Padrąsinęs žodis, sušildęs
šypsnyš,
Kas meilės jutiną pilnai
išsakys?
Namai – ta vieta atminty
Dėl tavęs tiek šviesi ir rami,
O išlikę daiktai – kaip sargai,
Jų netekt, regis man, negerai.
Ir mamos ilgesys toks
jaukus,
Ir namų virpesys vis šviesus,
Ar virpina jis visus?
Ar moko mylėti kitus?

Leta GAUBAITĖ :

„Pagal išsilavinimą esu
filologė, lituanistė.
Leidykloje redaguoju
tekstus. Esu dirbusi
Kūdikų namuose su
pamestinukais,
ten buvo (ir yra)
Gyvybės langelis.
Poeziją apibūdinau
taip: gilų, jautrų,
skambu. Ja visada
žavėjaisi“.

„Širdims išskrost ir patirt, ką atskiras lietuvis kenčia, dar
nerasta tokių peiliukų. Viena poezija tai težino, ir ta – tik
nujautimu“.

Važgantas

Dvasių susituokimas

(pagal Vaižganto „Dėdes ir dėdienes“)

Šypsosi Mykoliukas kitam pasauliui,
Bendrauja su juo kitiems neregimu būdu.
Savo paties darbo skripkele
It gamtos žiogas griežia nepaliaudamas:
„Kai noriu, rimtai dirbu,
Kai nenoriu, tinginiauju.“

Tyliau griežia griežtuvėlis,
Kai nėra Severiutės,
Ir triumfo balsu ima skambėti
Jai pasirodžius.

Aš Tau pačią saulę atiduosiu,
Nes Tu man skaistesnė už saulę.
Aš Tau visas žvaigždes nurašysiu,
Nes Tavo dvi akelės gražesnės
Ir meiliau mirksi už visą
Dangaus skliautą žiemos naktį...

Sėdi abudu ir nieko nekalba. Jiems gera.
Taip gera, kaip pilnu žiedu pražydusiems žolynams.
Pati gamta, pats Dievas jau juos sujungė.
Ir kas bemėgintų išjungti, gautų atkirsti, atpjauti...

Tijūnui Rapolui Mykoliukas – ne rungėjas.
Severiutę miške užtikęs su krembliais,
Ėmė bučiuoti akis, kaklą, plaukus,
Kol įkniubo į lūpas...
Ir piršlėmis atėjo į Aužbikų Pukštus.
Prieklėty akmuo pasistoti švietė baltumu
Ir grindys ajerais kvepėjo...

Gandas sodžiuje apie Severją ir Rapolą
Nutirpino Mykoliuką kaip perkūno srovė.
Jis ėjo iš šio svieto, kažin kur tol tol,
Kur tuščia tuščia, kaip jo širdyje...

– Aš tau per vestuves vis dėlto pagrosiu...
Paskutinį kartą pagrosiu – Tau, kaip
Per visą amžių tegrojau Tau, tikrai Tau
Ir saulei... dar miškui... dar pievai...

Ir griežė griežė Mykoliukas
Severiutei paskutinį kartą,
Kol skripkelės stygos trūko...
Taip niekas daugiau jų ir nebesurišo.

Artimumo link

Reti punktyrai
Vis tankėjantys
Plona linija
Vis storėjanti
Nepadalinama linija

Ilgesys I

Kai būsiu įmestas į mirties šulinį,
Verks verks mano sesuo...

Angelas atvers dureles
Ir išleis mano sielą.
Ir patekės nauja žvaigždė.

Eis sesuo naktį semti vandens iš šulinio.
Ir įkris ta žvaigždė kibiran!..

Neš neš sesuo žvaigždę namo
Ir gers gers gers...

Ilgesys II

Kai būsiu įmestas į mirties šulinį,
Kauks kauks mano šuo...

Angelas atvers dureles
Ir išleis mano sielą.
Ir patekės nauja žvaigždė.

Šuo kauks, o žvaigždė mirksės,
Paskui šuo mirksės, o žvaigždė kauks...
Net paukštis nedrįs perskristi
Laiptų į dangų.

Sapnas

Aukšta sunkvežimio kabina.
Rankos užgulusios vairą.
Akys įsmeigtos į kelią.
Ir suknelė – iš prakaito.

Kada baigsis ta begalinė kelionė?!
Miškai ir laukai, miškai ir laukai...
Į kalną, nuo kalno, į kalną, nuo kalno...

Kur stabdis, Dieve brangus?!
Nerandu – kuris iš pedalų, kuris?!.

Miškai ir laukai, miškai ir laukai...
Į kalną, nuo kalno, į kalną, nuo kalno...
O benzinas?! Kiek benzino bake?
Parai, mėnesiui, metams?..

Jis baigsis! Turi jis baigtis gi kada nors!..
Miškai ir laukai, miškai ir laukai...
Į kalną, nuo kalno, į kalną, nuo kalno...
Dieve brangus, sustabdyk tą velnio mašiną!
Įsodinta į ją kaip beprotė, kaip gylio genama Ijò!..

Vaikystės intriga

- Ką valgai? Saldainį? Parodyk popieriuką. Žinau – „Voveraitė“.
- O, darom *sekretą*!
- Butelio šukę mačiau, rudą. Atnešiu.
- O čia žalia, ten darbespalvė kyšo iš žvyro.
- Ei, pienių atnešk.
- Ir neužmirštuolių, jei rasi.
- Dabar tu pakask. Giliau – kad nerastų!
- Nori, parodysim tau *sekretą*?! Ieškok!
- Ne, ne čia. Jau šilčiau... Karšta!
- Oho, koks *sekretas* – gėliuotas kažkoks!..
- Čia tik pirmas. Pamatytum, koks trečias!
- Tai kad nėra... vien žemės...
- Melagis melavo, per tiltą važiavo, til...
- Vat ir nerasi, sakiau, kad nerasi!..
- Pala, kažką paliečiau, va...
- Tik stiklą gerai nuvalyk – nesimato.
- O, pienė! Per rudą stiklą ji visai ne kaip saulė... Tas gražesnis.
- O trečio tai jau tikrai nerasi.
- Jis pačioj žemės gelmėj!
- Kasiu kasiu ir surasiu! Nu, ir paslėpėt...
- Visą šulinį iškasiau. Va, va čia, atrodo...
- Dar pavalyk – šitas *sekretas* pats didžiausias!
- Jau matau... Voveraitė su riešutais!

Voveraitė pūsta uodegaitė!
Strykt ir iš šoks iš šulinio!

Joninės

Pabiro pievoj merginos.
Vainikus pynė, plukdė, dainavo...
Šokinėjo per ugnį vaikinai.
Laumės ateitį jiems pranašavo...

Bet pabiro lietus iš dangaus.
Laužus širdžių užgesino.
Ir atvėso upėj vanduo,
Vainikus paklaidinęs merginų.

Ramunė

Ramune,
Angele aukso širdim,
Kokią žinią iš Dievo
Sidabro sparneliuos neši?

Myli – nemyli?
Ves – neves?
Kalbės – nekalbės?
Supras – nesupras?
Gandro lauks – nelauks?

Vaduos – nevaduos?
Brangins – nebrangins?

Ramune,
Angele aukso širdim,

Kokią žinią iš Dievo
Sidabro sparnelius neši?..

Rožė

*Rože, tyroji priešybe tu, kaip džiugu
Niekieno miegu miegoti po tiek daug vokų.
/R. M. Rilke/*

Ak dieviška rože,
Juk nebūtum tu
Karalienė dangaus,
Jei kadais nebūtum
Erškėčiu pražydus
Žemiškoj Jėzaus kančioj...

Hiacintas

Apolonui nušvietus kelią,
plačiai skrieja diskas iš Hiacinto –
jo dievinamo mirtingo berniuko – rankų
ir artėja artėja artėja prie tikslo, bet...
pavydusis Zefyras pakeičia vėjo kryptį
ir diskas sugrižta...

tik ne į metėjo rankas, o tiesiai į smilkinį...

Gėlė pavirsta Apolono širdies gėla.

Narcizas

Žiūri žiūri Narcizas
Į SAVO atvaizdą vandenyje.

Jo dalis atskyla
Ir nuplaukia pasroviui.

Žiūri žiūri Narcizas
Į nuplaukusią dalį:
– Kas AŠ likau? Ar likau?
Kiek MANEŠ liko?
Nejaugi MANEŠ nebeliko?

Žiūri žiūri Narcizas į vandenį,
Kol srovė kažką atneša.
Tas KAŽKAS sustoja
Ties Narcizu.

Žiūri žiūri Narcizas
Į atplaukusią dalį:
– Kastas KAŽKAS?
Kam man reikia KAŽKO?
AŠ ir KAŽKAS – tai ne AŠ!

Ir nebežiūri Narcizas –
Nuo tada visai visai nebežiūri –
Į SAVO, o gal NEBE SAVO –
Koks dabar skirtumas –
Atvaizdą vandenyje.

Iš gyvenimo prozos

Kūdikių namai. Dvejų metų mergaitė, turinti Dauno sindromą.
Vežu ją į polikliniką. Ten mane varstyte varsto pasigailėjimo kupini
žvilgsniai. Pirmą mintis, kuri ateina į galvą: „Kvailė – neužsivilkau balto
chalato.“

Lenkiu galvą prieš Mamas ir Tėčius, kurie tokius vaikus augina.

Ingrida JUŠKĖNIENĖ gimė 1975 metais Vilniuje. Ji jau publikavo savo poeziją 7-ioose Pilaitės poezijos pavasario leidiniuose. Su eilėraščiais ir knygomis draugauja gan seniai. Pradėjo nuo eilėraščių ir straipsnių rašymo, o pastaruoju metu imasi ir redaktorės darbo. Laisvu laiku Ingrida skiria savo laiką sodybai, joje augantiems gyvūnams, augmenijai... Kurį laiką kūrybos mūza buvo pasislėpusi, o šiemet – vėl pasirodė, kas autorę labai džiugina...

Kviečiu...

Kviečiu į savo širdį gamtą,
Kviečiu jos vaisių aromata...
Kviečiu sušokti gerves šoki,
O šunelius linksmai suloti...

Kviečiu aš saulę išsiilgus,
Kviečiu ištrykšt visus šaltinius,
Kviečiu medžius šakom mojuoti,
Kviečiu jus iš širdies dainuoti!..

Styga kūrybos

Siautė vėjai lyg pašėlę,
Maišė žemę su dangum,
Bet... išjudino letargą,
Kurs nutiko su manim...

Užmečiau aš savo mūžą.
Ją atgaut labai sunku...
Trūko jos man, oi, kaip trūko...
Tas kas kuria, žino, ką kalbu...

Po truputį tarsi juda
Mintys norimu ritmu...
Bet kas bus, kai liausiuos kurti?
Juk bus liūdna ir sunku...

Jei nutrūks styga kūrybos,
Kas gi bus su manimi?
Kaip kalbėsiuosi su vėju,
Su vaikais, su Tavimi?..

Tai kalba, kurią skaityti moka
Tik nedaug kas, tiktai išrinkti...
Nepraleiskit niekad tokios progos,
Kurkite, dalinkitės mintim!

Lietuvi,

Kaip jauties, lietuvi,
Už jūrų, marių, lygumų...
Be Tėvynės, be savų namų...
Tikėdamas rytojum netikru...

Tavęs nestabdo nei mamos,
Nei giminių rauda,
Tu nematai, kaip auga tavo atžala,
Kaip kenčia mylinti žmona...
Kodėl, kai reikia jiems, tavęs nėra?

Ar realybė tau priimtina?
Ko reikia, kad sukrustų tavyje
Tas jausmas tėviškei, namams ir šeimai?
Kas trukdo tavo, žmogaus, laimei?

Kas bus, jei bėgsime visi,
Kas liks po mūsų čia, ar nujauti?
Darykim gerus darbus Lietuvoj,
Tebus jos vardas mums širdy, galvoj!..

Pilaitiškė **Oneta Luskaja** kuria prozą ir eiles. Nemaža jos eilių publikuota Pilaitės poezijos pavasariams skirtuose leidiniuose. Labai dažnai jos eilėraščiai rezonuoja su tokių renginių credo.

Lietus nuplauna kojas
Ir veidus numazgoja,
Poezija šilta sušildo
Šaltą širdį
Ir stovi ji tvirtai
Nors jos kiti negirdi,
Nuo jos žmogaus širdis
Sušildo kito širdį.
Jį apsupa jausmų rūkai,
Veidelį numazgoja,
„Esu poetas aš, –
Šimtai kartų kartoja, –
Ir mano pareiga
Širdim brandint rytojų.
Vėl norisi dangaus
Ramias šviesas susirinkti,
Vis šviesti, šviesti tarp daigų,
Ir nenurimti,
Nors sako: gimti Žemėje
Poeto sielai prakeikimas!
Ją laisto žalias sodų vynas
Ir glosto kojas pasmerkimas..“.

**Buvau žmogus iš Lietuvos
(Sekant Sigitu Geda)**

Išsiplėtė ji per plačiai,
Kalnais užsimaskavo,
Iš miego paleisti žyniai
Graudžias dainas dainavo.
Jų žodžiuose gili tiesa:
Vėl esam be gimtinės, –
Toli išplitusi rasa
Nutolusios Tėvynės
Nuprausia veidus nuo kaitros,
Sūria gaiva pagirdo:
– Esu žmogus iš Lietuvos, –
Pasaulis mane girdi!
Širdis plasnoja pagirta, –
Kažkas mane išgirdo,
Delnuos šalis vėl pagerbta
Širdy džiaugsmu suspindo.
Žiūriu į ją iš tomos –
Kilometrais matuoju,
– Esu žmogus iš Lietuvos,
Vidurnakčiais sapnuoju:
Žengiu per jos žalius laukus, –
Gegute užkukuoju,
Skaičiuoju vėl savus metus, –
Lietuviškai rokuoju.
Vėl gyvenu su ja kartu:
Esu žmogus Artojų,
Nubraukęs prakaitą ranka,
Sugrįžt visiems pamoju.

Iš ciklo: „Pavasario delnuose upeliai sužydėjo“

Ivadas. Pavasario delnuose
Pasaulis išretėjęs,
Klumpu klaidžiuos keliuos,
Nebeesu galingas vėjas, –
Supūsčiau iš savęs krantus,
Mariais žalias įveisčiau,
Upelį iš širdies
Į delnus aš įleisčiau,
Skaičiuočiau jo margas bangas, –
Į vardą suguldyčiau.
Dabar delnais esu
Iš kaimo Pavartyčiai:
Vartau istorijos lapus,
Datas akim palydžiu,
Istorijos tokios painios
Imperijom plačiom pavydžiu.
Pavasario delnuose
Upelis neša graudžią žinią:
– Esu žmogus iš Lietuvos:
Visur dabar Tėvynė.
Pasaulio srauniuose delnuose
Upeliai ištuštėjo,
Su saule gyvenu, –
Ilgiuosi aš gyvenimo
Tikriausio vėjo.
Kedentų jis mane vidum,
Dienovidžiais paguostų ir
Tapčiau jiems aš savimi –
Giliausiu Laimės uostu.
Priplauktų prie manęs
Maži balti laiveliai,

Pasuktų į marias
Ir išburiuotų kelią.
Plačiausią iš visų, –
Atodūsiais išgrįstą,
Su antraštėm tyliom, –
Jie tik maldas pažįsta
Ir niekur iš to kelio
Laiveliai neišklęsta.

I dalis. Pavasario delnuose
Išdžiuvus mūsų upė.
Nešu lietaus audras,
Į drobę įsisupęs.
Rieškutėmis pilu
Dausų auksinę jūrą,
Akim apkabinu,
Pasaulis vėl sužiūra:
Į užmirštas gatves,
Į sodžius sunaikintus,
Menu ilgas mįsles,
Vietovardžius įmintus,
Regiu širdy giliai
Gimtinės labirintus,
Visai dar neseniai
Vaikais ten bėginėjom,
Ir ošėm ažuolais,
Nelaukdami senatvės.
Pušis gale laukų
Baltais linais sujuosta
Pašauks vėl ji
Senais vardais,
Pakvies sulipt
Į savo uostą.

II dalis. Pavasario delnuose

Upeliai išretėjo,
Pučiu į juos marias,
Kalbuosi vėl su vėjais,
Semių atgal, – baruos,
Juos supilu širdim, –
Ant kojų atsistoju.
Pasaulio Lietuva
Dausų kelius mazgoja,
Apiberia žiedais, –
Upeliai sužaliuoja.
Tai sraunios mūsų upės.
Vėl kraštas įsisupęs
Pasaulio delnuose
Pasiūlo savo dainą,
Ir ją visi dainuoja,
Kelius plačiai drobe
Sena Močiutė kloja, –
Tauta didi praeina,
Herojai pražygiuoja.
Pavasario šiltuos delnuos
Upeliai sužydėjo,
Pasilenkiu prie jų, meldžiuos,
Laimingai kutinėju,
Ir žydi jie kaip niekada
Gyvenimais iš naujo
Iš Tėvo, Motinos, Sesers
Ir Brolio balto kraujo.

Epilogas

Pavasario delnuose upeliai sušnabždėjo
Pakilo debesim, susiplakė su vėjais,
Padovanojo mums giesmes
Už laiko suguldytas, nušvito širdyse

Džiaugsmingas sodų rytas.
Prisiminėm savus – toli išvažinėjo,
Užvėrė langines – su vėjais galynėjas.
Suneš audra šviesi prie liūdinių žvaginių,
Sūpuosis danguje virš mirstančios Tėvynės.
Kas žodį jiems ištars?: „Ilgėjomės... Ilgėjomės...“
Jau suarėm vagas – Tikėjimu apsėjome...“
Šnabždėkite maldas Savajam atgimimui.
Supinkite kasas Didžiajam subėgimui.

Aš medžiuos ieškau praeities
Ir garbingos atgaivos,
Neieškokite manęs
Popso rūmuos ant bangos.
Krisiu lekiančia kregžde,
Neaukštai pakilusia,
Bet seniai seniai
Pamiršta arimuose.
Sušukuokite mane
Kaip Pirmajai komunijai,
Būsiu vėl jos lėkštėle
Prie kiekvienų lūpų.
Tik ištarkite: „Myliu“ –
Jūsų sieloj atsirasiu.
Vėl mažyčiu dagiliu
Dvasią širdimi surėsiu.

Tango šokam kambary
Ant aukščiausio stalo.
Sodų muzika kuri:
Laimę tostais glostai.

Žydi gulbės ant dangaus, –
Žemė meilę tveria.
Ji saldi – labai saldi
Ant šilkinių skruostų.
Tau seniai 75-keri,
Bet tu meilę rankom glostai.
Nesutirps – neiškeliaus,
Dar pabus truputį.
Pasijuski dar žmogum.
Dar paspalvink savo Būtį!

Kažko pro langą bitės sugužėjo.
Ką pasakys man naujo tos senosios bičiulės mano?
Ar bus jos pranašės ugningo vėjo?
Nudegs mano plaukai
Ir akys sublizgės,
Kad šviestų tamsoje, –
Gyvenimą, nupuolusį
Nuo blykstančios žvaigždės,
Matytų iš labai arti?
Jį vartinėčiau sau rami
Ir ateitį visiems matuočiau.
Pabersiu trupinių,
Plačiai atversiu langus
Ir įsileisiu dar kartą tamsą į namus,
Ją pasodinsiu į aukščiausią krėslą
Ir ji šviesa šventa visiems pabus.
Ir vėl tamsa su bitėmis švenčiausiomis
Bičiule man brangiausia veržias į namus.

Pati net nustebau, –
Galva man susisuko, –
Turėjau aš akis,
Tą gelsvą rūko ūpą.
Sėdėjau ant bangos,
Lyg sodą vis dabiničiau,
Nebuvo pabaigos, –
Aušra kelius skalavo,
Dėkojau, kad esu,
Buvau visų, – ne tavo.
Krantė aukštam drąši pušis
Rankas pakėlus supas,
Supynusi kasas – basa
Dangaus keliuos
Žvejoja aukso smiltis..

Nulijo žvaigždėmis,
Sausromis užderėjo,
Regiu save seniai
Užuovėjoj nuo vėjų.
Nelauksiu kol Šiaurys
Pašiaus ilguosius plaukus,
Pietinis išvarys į
Vakarus belaikius.
Stovėsiu ten dauboj, –
Dairysiuos į namus,
Namai vėl akyse
Saulėtekiais nubus.
Dalios saugios sulauksiu,
Sėdėsiu aš aukštai, –

Gyvenimą pašauksiu, –
Ateis jis išdidus.
Pabels į galvą žilą, –
Būties mintis nubus,
Apglėbus laiko tylą,
Prabyla ateitis:
Kai vaikščiojam ne tais keliais, –
Mums skauda širdį,
Bet siela po naktiniais apžavais
Dangaus tiesų negirdi.
Kištukai kyšo ausyse,
Gerklė retežiais surakinta,
Skeletai kūne sukabinti.
Kiek amžių dar gyvesniu
Aš pas jus?
Kiek kartų jūsų veidus palytėsiu?
Kiek kartų būsiu jums gyvenimas gražus?
Kiek kartu su jumis dausas kartu regėsiu?

Jau nieko neprašau, –
Savos širdies užtenka.
Tiesiu vėl ranką tau, –
Ar jos vienos pakanka?
Ar būsi tu gražus, –
Nulytas skruostas ašarom?
Ar būsi tu laimingas,
Žiūrėdamas pro langą?
Aš nueinu ir vėl grįžtu.
Sakai: „Užteks ir vieno sugrįžimo“.
Bet vynas troškulio negali numalšinti.
Ir vėl save savim aš privalau kankinti.

Kiekvienas, kas norės ateiti pas mane,
Turės užsirašyti į ilgą amžių eilę.
Tarpuvartėj stovės ir trauks savy
Tą ilgesingą meilės dainą.
Žodžius meilius kartosiu, –
Ar būsi dar toli, –
Sparnais lengvais pamosiu, –
Viltis marga... didi...
Vėjarode sustosiu ir būsiu ta kryptis:
Tau meilę dovanosiu – Dievulio ateitis.

Lipate, kopiate į viršų, –
Be laiptų, – plaštakomis.
Remiatės į nuosėdas.
Dangus tarp eglišakių...
Stebitės, – keliai pusnim grūmoja.
Jums nesvarbu kaip kopiate.
Svarbu tik kopti ir kopti, –
Kad ir į apačią.

Prisiminimai į tylą iškeliavus

Jau pasiilgau vasaros,
Žiedų ir tavo meilės.
Vėl glostau akimis tuščius lapus
Ir eilės rikiuojas prie tavęs,
Vėl noris apkabinti,
Priglausti prie savęs
Ir mintį išpažinti.
Esi svarbus tu man,

O aš viena lekioju:
Raibąją gegutę
Ant liepų atsistoju.
Matau šventas pilis
Kadaise pastatytas, –
Skvarbias genties mintis:
Išaušdavo ten rytas.
Su naščiais iš aušros
Nešiojau gaivų lietu
Ir laisčiau debesim,
Kad pievos vėl žydėtų
Ir dūktų ten vaikai
Su vasaros zuikučiais.
Praėjo tie laikai
Palydimi skudučių.
Ir vėl einu gatve, –
Aplink baikščiai dairausi.
Ar pamatysiu vėl tave? –
Suglumusi nurausiu.
Sutiko vėl tave kely
Gluodnūsis mano žvilgsnis,
Nusikvatojo mano siela nemari
Keliantį toliau.

Gimtosios žemės vyturiams

Ivadas. Kur aš buvau?
Kur aš esu?
Kur stebuklingas mano laukas?
Prisėtas kerinčių žvaigždžių, –
Iš Nebūties Būtin atplaukęs,
Sustabdęs vieversių giesmes,
Mintim pakalnes išvelėjęs,

Mane atgal į jas suneš,
Ir būsiu pilkas Laimės vėjas.
Kvapus supūsiu į rankas, –
Jos šiltos – nosį glamonėja.
Kur būsi tu, –
Ten būsiu aš,
Pavargęs nuo aušrų
Dausų sėjėjas.

I. Esu aš vyturys,

Ir vėl saulutė leidžias, –
Miškuos nutilo gėlės, –
Pamirksiu akimis.
Iš ryto atsikėlęs,
Pakylu vėl aukštai.
Giesmes skardžias pakloju,
Nusilenkiu žemai
Žemelei aš Artojų.
Esu dar vyturys, –
Sparneliai nepakirpti,
Karpau dangaus duris,
Širdim giesmes globoju.
Esu dar vyturys, –
Save laukams aukoju.
Pirmi grūdai aušros
Iš mano sapno byra,
Ilgiausios aš dainos, –
Jinai ugnim pažyra.
Ant ištiestų akių
Gėlėm suvirpa naktys.
Tavim, Žmogau, tikiu.
Esi tu laiko sagtis.
Užsisėgi vargus

Lemties gilioj kišenėj.
Išbėgi į laukus, –
Prie ažuolo sustoji.
Ir vėl keli akis,
Rytų rasas žegnoji.
Ir lauki to, kuris
Gyvenimą pagražins.
Jau nesvarbu kuris
Minioj sūpuos gyvenimus.
Esu aš vyturys –
Giesmė širdy sustingsta.
Esu aš tas, kuris
Laukų grumstuos nedingsta.

II. Ten gėlės žydi, –
Kvepia ajerai,
Ten duonos skonis glosto mano širdį
Ir sapno rožės – žiedo apžavai
Užkloja mano vidų, –
Laiko mintį.
Ir pakelia puošniais sparnais,
Lyg angelą, sūpuojamą bekraštį,
Ir kyla mano kūnas vyturiais
Virš mano akimis paguosto
Mielo KRAŠTO.
Pasaulis apglėbia šiltom rankutėm
Ir pakviečia užėiti Praeitin,
Ir tapęs dosniomis Vilties rieškutėmis,
Jis pakylėja mano žodį Ateitin.

Kartais man taip trūksta Rojaus angelų

Angele sarge,
Man numeski plunksną.
Baltą baltą plunksną
Vieversių dangaus.
Kad paliesčiau saulę,
Saulę auksaplaukę:
Ji savuoju kūnu
Juodumas nuplaus.
Eisiu aš per žemę,
Kojom palytėtą,
Plunksnom apkaišytą,
Spindinčia dangum.
Mano džiaugsmas vėlei
Į namus sugrįžta
Laimės spindulėliais
Ir žvaigždžių lietum.

**Baltų rojaus triptikai:
„Aš bėgu pamariais, o stovintis atrodau“**

Įvadas. Su žvilgančiais takais,
Su mirgančiais aruodais
Aš bėgu pamariais,
O stovintis atrodau.
Pagysi nuo savęs, –
Pagydysi kitus,
Ir veidrodis kartos
Tau tiesą maloningą:
„Esi darnus žmogus, –
Ir nieko tau nestinga!“
Su Meilės sūkiniais

Žvilgsniu tautas žegnoji,
Sidabro sūkiniais
Tvėrimą pakartoji.
Juose Dangaus žmogus
Atsiremia į Žemę.
Jam giesmės pačios kužda:
Žmogau, mirtin keliauji...
Tu drąsiai atsakai:
Tenai trumpam keliauju.
Akimirka kita –
Ir stoviu tavo laiko saujoj.
Sugrįžti privalau, –
Ten palikau gyvybės aukštą kalną,
Jos trupinius nuo laiko stalo
Aš susirinksiu –
Baltų balandžių pulką
Savuoju kūnu pamaitinsiu.
Ir les mane kaip valandas
Nuo laikrodžio strėlių –
Akimirkai išalkusius savim paguosiu
Ir jų lėkimą jauną
Savoj sterblėj aš *padabosiu*.
Gilus atodūsis nuo styrančio likimo
Man dovanos vertingą sugrįžimą.
Vieni susižeria grašius,
Kiti išbarsto auksą.
Gyvenimas nuo to nei kils, nei žus, –
Yra gyvenime dėl ko pražūti.
I dalis. Kas sukonstruoja tuos mitus?
Kas sielą ten įkalina?
Užgožia tiesą ir melus?
Ir būt ne tuo įgalina?
Pilka versmė iš gilumos

Prasiveržia praamžiais,
Užtęps tau duonos ant medaus, –
Tarnausi tu jiems amžiais.
Juodais krankliais jie išdidžiai
Danguj nurodys tavo kelią
Ir mirsi tu su tais vabzdžiais,
Kurie žemai gyvena.
Šviesa akimirksniu užtęms, –
Pasotins laimės godulį,
Pabūsi dideliu žmogum, –
Mituose taip atrodai tu.
Ar bus tiesa tavoj širdy?
Ar melas tyliai skleidžiamas?
Esi didžiulis atminty,
Mintyse išgyvenamas,
Nubrauktas didele ranka.
Kieno? – Jinai nematoma,
Atrodys amžinai šventa
Prieš pat akis pakratoma.
Kas sukonstruoja tuos mitus?, –
Atsakymo neradęs,
Vėl sugrįžti į tuos namus,
Vadinamus gyvenimais.
Kaip mums be mitų išgyventi?
Kas šventę mums be jų sukurs?
Kas sukonstruos akims malonią vertę?
O širdžiai dalią trokštamą išburs?
Ir audžiame mitus –
Savaip gyvenimą pagražiname.
Ir baudžiame savaip kitus –
Grožybės ten nematančius.
Save nubaudžiame savais ginklais
Siela marga nuo banalybių pilkumos atpratusius.

II dalis. Kažkam taip norisi mane sugriauti,
Kad nieko nebeliktų manyje.
Subėgtų prie manęs vilkai pietauti,
Aš likčiau su savim tolumoje.
Užgestų man pasaulio tylios žvaigždės.
Be jų šioj žemėje gyvenimo būtis –
Neįsirašymas į manąjį scenarijų,
Bet tai ne mano ateitis.

III dalis. Kur mano pašaukimas? –
Žiūrėti į kitus?
Skaityti jų norus?
Ir laukti kol pabus
Iš nuobodžios realybės,
Nežinančios ausros?
Pigios kaip banalybė
Praplaukiančios dainos?
Ir sieksniais išmatavęs
Darbadienius dygius,
Surišt į vieną „savo“
Ir išvelėt meldus,
Surinkti po stiebelį
Suveržti juostele,
Pamerkt į plačią vazą
Su laimės gaidelė?

IV dalis. Tokie lengvučiai debesėliai plaukia,
Atvėrus platų dangų iš širdies.
Ar mano veidą taikų
Saulėtekliai rytais palies?
Čia viskas laikina, –
Tik mūsų norai amžini,
Nenuskandinsi jūroje,
Neišdeginsi teisėta ugnimi.
Prikibs tavuoju atspaudu

Ir seks šuneliais iš paskos.
Ar būsi amžinas?
Ar būsi posmas iš dainos?
Sudėtos rankos ant krūtinės
Vėl primena senus kelius.
Esi pilietis amžinybės,
Joje rūstybė vėl nubus:
Nubrėš ji naują trajektoriją
Ir su kalnais, – su lietumi...
Čia viskas laikina,
Tik mūsų norai amžini.

V dalis. Ir vėl balnoju žirgą baltą.
Ir vėl išjosiu į laukus.
Gyvenimas vėl tiesia tvirtą ranką.
Ar čia gyvenimas nubus?
Aplėks risna bekampį laiką?
Į skaidulas sutrips metus?
Ir pasakys man žodį šventą:
Gyvenimas tavy nubus?
Praskleis sulipusias užuolaidas?
Atvers plačiai jam langines?
Ir bus kaip maloni užuojauta?
Paskui gyvenimas lašais sules?

VI dalis. Moterys, pasenusios nuo laiko,
Nuo pažadų, iškėlusios aukštai
Anūkus laiko.
Ir taip grandinė giminės,
Suveržusi džiaugsmus į kumštį stiprų
Svetur išklysti nepadės.
Šypsosi motinos kieme –
Stiprių grandinių ramstis,
Sakys: „O kas daugiau nei mes
Sunkių grumtynių keliuose

Gyvybę trapią švęstų?
Sulaikome savim griuvimą, –
Po jo gyvenimo nebus.
Tai mūsų išminties šventimas.
Tai mūsų džiaugsmas nemarus“.

VII dalis. Įgriuvęs stogas, –
Įsižergusios durys,
Ir mažas kėkštas
Meldžias po medžiu.
Girgždančios maldos, –
Gailios eilės, –
Būtis užstringa ties slenksčiu.
Girdėsi čežantį pasaulį
Dangoraižių ilga ranka
Ir viskas, kas tave supranta,
Nesako nieko apie ką
Galėtų nuobodžiai varyti,
Bet atsibosta jiems kalba,
Ugningi žodžiai užmigdyti
Ties suaižėjusia tvarka.
Druska aplaistytas asfaltas
Vėl trupina sunkius batus
Ir skundas – laiko margas randas
Smūgiuoja į naujus vartus.
Ar atlaikysi vėl puolimą
Siaura nušiususia kakta?
Be vyno? Be stiprios suktinės?
Tylėdamas vėl apie ką?
Užmiega vėsuj praeiviai,
Smiltis išbarstę ant niekų, –
Tavieji sūkurių praeiviai,
Užkibę ant aštrių slielių.
Pagaikščiais stebina praeiviai, –

Naujoji laiko reklama,
Sustoja akyse stileivos, –
Tokia juos skelbianti tiesa.
Miglos laiškai ant sienų griūna
Ir taškosi audrų dažais,
Apleidi savo stadioną
Ir pasuki kitų takais.
Nubrėš tau naują trajektoriją, –
Jame palaimintas buvai.
Girdėsi amžiaus oratoriją
Ir plos tau tolstantys vaikai.
VIII dalis. Kas mus dar kartą sunaikins?
Mirtim paženklinta vieta?
„Už ką? – paklausime, myriop,
Brangieji, pašventėte mus? –
Mes per maži? O mūsų galvos didelės?
Mes ne tokie kaip daugelis?
Dar bandome kitiems atvert akis?
Nenorite matyt, kas be kalbų seniai
Nuogiausias stovi? –
Papirkinėja mus palikt savas tvirtoves.
Ties skaičium trylika
Pastatėt mus stovėti, –
Neliko jau tokių, kurie norėtų sėti
Ir duona iš savęs gyvenimą penėti.
IX dalis. O kaip norėtus būti dar švarių,
Išplautu lietumi ir saujom žemės,
Ištarti tyliai: „Vėl gyvenimą myliu, –
Dar nebuvo gyvenimu išsekęs“.
Vėl prasiskleis gyvenimo viltis,
Vėl pasibels užuolaidas atmetus,
Ir būsi vėl laimingas, iškilus,

Savos būties kamputį susimetęs
Į storą raukšlę, – matos iš toli,
Klijuoja etiketę „Mirti laikas“.
Seniai tu jokio laiko neturi:
Esi laimingu tapęs vaikas,
Ir vėl gyvenimą iš pašalio šauki...
Esi vėl protas ir jausmai:
Rikiuojasi eilėmis džiaugsmas
Ir supranti savos Būties didybę:
Esu dalis aš tėčio ir mamos,
Esu aš viso kosmoso dalis...
Šiandieną įbridau gyveniman lig kelių.
Rytoj į gilią ateitį brendu.
Ten pastatysiu tvirtą amžiaus tiltą.
Sukalsiu jį velėtais pramočių audiniais,
Sukrausiu iš minčių aukščiausią stirtą,
Apkabinėsiu norų trupiniais, –
Spindės plačiai dar mostais nematytais.
Matuosiu žemės žingsniais atsargiais,
Sėdėsiu ant pažemintųjų sostų
Su pavasariniais tostų žirginiais.
X dalis. Kad pastatytumėm
Kitiems namus, –
Turėjome nugriauti savo dvarą.
Ar miegantys naujuos dvaruos
Pajunta kito gera?
Melžėjai atvažiuoja.
Melžėjai išvažiuoja,
Primelžę bidonus
Gyvenimo medaus.
Palieka mums
Gyvenimą numelžtą, –
Žmogelio pilką Būtį iš šalies.

Kas kaltas?
Ar ne mes? –
Spalvingesnės Būties
Neužsigeidę!
XI dalis. Norite sugrįžti į taigą?
Ar kada taigoje buvote?
Jūs negalite sugrįžti į Niekur.
Jūs dar Niekur nebuvote.
Perskridote Atlantą.
Vaikštote tyliai Paryžiaus gatvėmis.
Spoksote Briuselio gatvėse į
Grojančių indėnų plunksnas, –
Manote, – jais esantys.
Bet jūs jais niekada nebuvote
Ir niekada nebūsime.
Jūs – ne iš to molio.
Jūs – ne iš tos žemės.
Jūs – iš didelio svajonių grumsto,
Nevirstančio plytomis.
Jūs ta drungna arbata,
Tinkanti neišdidžiam skoniui.

XII dalis. Mano dorybė – būti savimi.
Tava dorybė likti savimi.
Jaunyste, duoki man sparnus!
Aš noriu vėl pakilti
Pakilt aukštai virš debesų, –
Gyvenimo nebeapvilti.
Iš nieko niekas atsiranda.
Į nieką ir nesugrįžta.
Iš ryto atsikėlęs
Į vakarus nuslysta.
Jam suokia Laimę lauko gėlės,
Jam kelią rodo Meilės vėlės.

Suolelis vėl paruoštas.
Vėl sirpsta mielas kūdikėlis.
O kartais traukia taip tiesa,
Giliai paslėpta Dievo lūpose,
Ta atgailaujanti vilties tąsa,
Seniai paskendusi laiko ūkuose.
Žibintas nešviečia aštriai,
Nekarpo praeities rieškutėmis,
Vis kyla dūmų debesim, –
Apšviečiamais lemputėmis.
Elektros nutraukti laidai
Mėginami suspausti.
Tekėtų vėl tiesa laisvai, –
Medžiotume akimirkomis.
Bet baigiasi geri laikai, –
Naujom viltim nebesuausti.
XIII dalis. Jau niekas nebestebina:
Gyvenimas pabąla ir pajuosta.
Pasilenkiu lengvai prie jo, –
Apsijuosiu lemties išausta juosta.
Ir nesvarbu, ar juosta sieks
Manas kulnis?
Ar pinsis man po kojomis?
Trukdys vėl eiti man ratu,
Nors ratas vėl apjojamas.
Dėkinga lemčiai iš širdies
Ant kojų atsistojus,
Lengvai vėl ištiesiu rankas ir
Laimę peržegnoju.
Pasaulis apglėbia mane
Šiltom sausom rankutėmis
Ir pakviečia užėti praeitin
Dosniom vilties rieškutėmis.

XIV dalis. Iš metafizikos saldžiųjų sodų
Ragaujame rūgščius vaisius.
Tauta nubudo?
Ar atrodo? Ar prisikels? Ar mirus bus?, –
Paklausia žengiantis poetas, –
Jo rankose Tautos lemtis.
Gyvenimo ar pražuvimo aidas
Kedena neramias viltis?!
Maldauju jo greičiau mums atsakyti:
Ar kalti ir toliau aštrias vinis
Ir skubant jas kaskart giliau varyti,
Nebijant, – jos audras suneš?
Ir surūdys poeto mintys
Ant karsto sprendžiančios tautos.
Iš metafizikos saldžiųjų sodų
Klaidas tauta ar pakartos?
P.S. Visiems mums reikia Meilės DIDELĖS,
Kad paukščiai mums akių nelestų
Ir mus visi mylėtų ir atrastų
Besėdinčius ant Didelės žvaigždės, –
Iš mirgančių svajų naujai suręstų.

Per šventą motinų švenčiausią dieną
(Skiriu savo Didžiajai mamai St.J.-J.)

Mamytę mano, kaip seniai
Tave širdy turėjau.
Tu nuėjai labai toli, –
Ten siaučia amžių vėjai.
Vėl gluosniai leidžia kačiukus, –
Švelnumo pasiilgo,
Ir meilė į savus namus

Prie mūsų stalo grįžta.
Statau smutkelį, duonos lėkštę
Ir atnešu gaivios sulos.
Beriu žiupsnelį šventos druskos, –
Ją suradau lentynoje pamirštą.
Jau viską sunešiau ant stalo
Sudėjau, peržegnojau...
Aplėbsiu jo kraštus stipriausiai
Ir vėl pabūsime kartu.
Savy tyras gelmes išausim
Supintas iš jausmų takų.

Ilga pasaka be galo

Vėl tolimiausias laiko aidas
Aplinkui sukasi šlamštu.
Vėl mėginu įminti
Begalybės veidą.
Papuošti jį vėl klaustuku.
Vėl nerami mintis šiūruoja.
Vėl šiausia godžiai klaustukus.
Vėl klausimai akis šukuoja
Ir dengia valso žingsneliu:
Kas buvo kai manęs nebuvo?
Kas bus, kai vėl manęs nebus?
Kas ten gyveno?
Kas ten žuvo?
Kas ten pastatė namelius?
Viltis žaliom bangom sulijus,
Užplūsta laiko minutes.

Atsakymas graudus krypuoja
Ir neša laimės skrandutes.
Viena seniai skylėm ir lopais
Nešildo verkiančios širdies...
Taip sopa, margą sielą sopa, –
Tikėjimu giliu užlies:
O jis atsakymų nežino.
Jis jaučia: vėl yra teisus.
Vėl pasodintas ant vežimo.
Vėl vadelioji jautelius.
Noragas rėžia plačią vagą, –
Pasėtas dirvon su vaikais.
Atsakymo kitokio laukei,
Bet vėl esi su traukiniais.
Jie suka ratais apie sostą,
Kurio net vardo nežinai.
Skrandutės kitos nosį lopo, –
Ant jos užkritę kvaituliai
Tau primena jaunystės laiką, –
Tada nebuvo klausimų, –
Skubėjimas pažinti saiką
Tupėjo nuo tavęs toli.
Tokia ta pasako be galo, –
Atsakymo neturi ji.

Pikuolio karalystės dukros

Statysiu kopėčias
Į dangų.
Sudėsiu aukso
Skersinius.
Ištarsiu tavo vardą
Brangų.

Pakviesiu aš tave
Vėl į svečius.
Prie slenksčio tiesiu
Baltą savo ranką.
Joje rakteliai
Nuo Dangaus.
Kas kalbančias
Žvaigždes supranta, –
Tas ir likimą
Mielą pasigaus.
O tu gražioji
Sodų moterie,
Vėl į mane
Įsmeigtos tavo
Rūsčios akys.
Lig pat Dausų
Užvožta skrybėlė, –
Tamsa dygioji
Iš papildų matos.
Pikuolio karalystės mašalai
Vėl gelia į paširdžius
Kuo tamsiausius, –
Senos draugystės pranašai
Pasirinkimą naują išstenės:
Vėl rinksis tarp
Dvejų dausų:
Viena širdis į viršų
Atsilošus,
Kita vėl leidžias, –
Gūduma smalsi.
Ir vėl gyvenimą
Esi pralošus.

Irena MaCULEVIČ (Maculewicz) entuziastinga paties garbiausio amžiaus Pilaitės poezijos pavasarių dalyvė ir jiems skirtų leidinių bendraautorė nuo 2008-ųjų. Nuo pat jaunystės iki šiol lankoma mūzų. Rašo eiles lenkų, rusų ir lietuvių kalbomis. Ji – bardė (bardas: kuriantis muziką pagal savo eiles ir dažnai pats jas atliekantis). Visą gyvenimą dirbo vokiečių kalbos mokytoja Latvijoje. Jos posmai publikuoti Daugpilio laikraštyje. Po Nepriklausomybės paskelbimo persikėlė gyventi į Lietuvą. Įsikūrė Pilaitėje. Bardės eilės, tapusios giesmėmis, amžinųjų vertybių, gyvenimo prasmės motyvais, skambėdavo keliose katalikiškose bažnytelėse, kuriose vargonavo virš dešimt metų. Pastaruoju metu, jei ne sūnus Česlovas, tai anūkai atlieka Irenos Maculevič kūrybą. Pasiklausti anūkų: Natašos ir Artūro atliekamų Močiutės giesmių galima čia: <http://youtu.be/q4viYVPvKDU>.

Chcę być z Chrystusem

Muz. i sl.: Irena Maculevicius

1. Chcę być z Chry - stu - sem. On da - je ży - cie.
4
Ży - cie w mi - ło - ści pe - łne ra - do - ści.
8
Ży - cie w mi - ło - ści pe - łne ra - do - ści.

Chcę być z Chrystusem

Chcę być z Chrystusem
On daje życie
Życie w miłości
Pełne radości.

Chcę być z Chrystusem
On wzmacnia w wierze
Bóg jest jedyną
Naszą obroną.

Chcę być z Chrystusem
On daje siły
Żyć w Boskiej wierze
W pełnej pokorze.

Chcę być z Chrystusem
On nie dopuści
Aby zła siła
Nas zwyciężyła.

Chcę być z Chrystusem
On doprowadzi
Nas do wieczności
Żyjąc w miłości.

Bóg nasza miłość ucieczka i moc

Muz. i sł.: Irena Maculewicz

1. Naj - świę - tsi Je - zu daj mnę mo - dro -
6 ści Bo - skiej po - ko - rze żyj w twej mi -
11 ło - ści, żyj w twej mi - ło - ści,
16 żyj w twej mi - ło - ści, żyj w twej mi - ło - ści.

Bóg nasza miłość ucieczka i moc.

Najświętsi Jezu daj mnę modrości
Boskiej pokorze żyj w twej miłości .
Twa święta miłość wzmacnia nas w węży
Bóg nasza miłość ucieczka i moc.

Twa święta miłość i miłosierdzie
Daje nam przykład być miłosiernym.
Nikim nie gardzić i nie obmawiać
W każdej potrzebę okazać pomoc.

Twa święta miłość kryształnie czysta
Gotowe droga iść do wieczności.
Gdzie święta miłość w królestwie Bożym
Czeka na duszy w Boskiej pokorze.

Pavasario delnuosė upeliai sužydėjo / 2019 /

Świątą miłość Jezusa

Muz. i sl.: Irena Maculewicz

Świą-tą mi-łość Two-ja Je-zu dro - gi jest naj - wię-kszą mi-ło - ścią na
świę - te. Jest naj - wię - kszą mi - ło - ścią na świę - te.

Świątą miłość Twoja Jezus drogi

Świątą miłość Twoja Jezus drogi
Jest najświętszą (największą) miłością na święte

Tavo Meile Jėzau man brangiausia
Švenčiausia išlieka per amžius

О Любовь Твоя мой Иисусе
Есть святейшей Любовью на свете

Edita SADAUSKIENĖ (Martyno Mažvydo progimnazijos Lietuvių kalbos mokytoja) **apie save:** Kūrybai impulsą teikdavo jausmai, išgyvenimai, gamta. Atvažiavusi į Vilnių užsukdavau į Užupį paklausti, kaip alma Vilnelė, kurios vardą taip slėpingai įrašė rašytojas Jurgis Kunčinas. Laikas neregimai sustodavo... Pamenu, jau tada norėjau čia grįžti ir suvokti visas tarp eilučių likusias paslaptis, kurias rašydami sukuriame.

Knygnešiams

Kasnakt, kiekvieną jaudulio ir baimės naktį,
Lyg sparnais keliavo, nešdamiesi į nežinią
Gyvenimą savo...
Nešdamiesi meilę, degančią krūtinėj,
Skirtą numylėtajai – brangiajai Tėvynei...
Jie nešė meilę....
Laisvę...
Ir gyvybę...
Paprasčiausiai nešdamiesi
Knygą...
Knyga – meilė
Brangiajai Tėvynei.
Knyga – žodis,
Galįs nusinešti į tylą!..

Knyga –
Gyvenimo pilna širdis,
Kuri pranykt galėjo,
Ir likti užmarštis...

Tavosios rankos

Šiltas vėjas plaiksto man
Plaukus...
Gal tai ne vėjas,
O Tavosios rankos?..

Man taip norisi
Sugauti jas,
Ir prisilietus,
Mintis savąsias
Išsakyti...
Nuoširdumo per daug

Juk nebūna...
Juk ir meilė,
Stingant atvirumo,
Žūva...

Laiškas Mamai

Kai sidabro snaigė pražysta veide,
Akmuo įstringa širdyje...
Nusiramino surasti negali,
Nebežinodamas, ar kuo dar žemėje tiki...

Pamatau aš Tavo veidą šventą,
Kuris nuo pirmojo klyksmo many liepsnoja...
Ir Tavo žvilgsnio man pakanka –
Ir širdis paguodą vėl suranda!..

Nes...
Tavo šiltos akys kalba su manim...
Nuo vaikystės lopšio viską dėjausi širdin...
Dėkinga Tau, Mamyt, esu,
Jog suklupusi ištiest rankas ir vėl galiu...

Pažvelk m Mamyte, ar matai –
Nušvito pievose žiedai?..
Turbūt ne tam, kad tik žydėtų...
Ne!
Jie išsiveržė iš žemės,
Kad galėčiau aš pasveikinti Tave!..

Su meile,
Tavo Edita...

Pilaitiškė **Elena SAKALAUSKAITĖ** studijavo Vilniaus universiteto Religijos studijų ir tyrimų centre. Ji medijų meno kūrėja, kultūros vadybininkė ir dėstytoja. Yra dalyvavusi įgyvendinant daugelį kultūrinių ir edukacinių projektų Lietuvoje ir užsienyje. Šiuo metu darbuojasi savo įsteigtoje viešojoje įstaigoje. Tai darbai dažniausiai susiję su komunikacijos priemonių inovacijomis, virtualia realybe, populiariaja kultūra, propaganda. Eiles pradėjo rašyti vaikystėje ir poetiškai kūrybinga iki šiol. Nepraleidžia progos dalyvauti literatūriniuose renginiuose: įvairiausiuose skaitymuose, vakaronėse. Pirmą kartą jos kūryba paskelbta 2006 metų Pilaitės poezijos pavasario almanache. Ji ne vieno tokio pilaitiško renginio dalyvė ir jam skirta leidinio bendraautorė.

Pasaulis būtų kitoks,
Jei žiūrėtum ne į veidrodį, bet iš veidrodžio;
Jei jaustum ne savo didybę,
Bet nukritusio praeivio skausmą;
Jei girdėtum ne festivalio fanfaras,
Bet skruzdės žingsnius;
Jei užuostum ne cigarečių dūmus,
Bet ore tyrančią laimę,
Rasos lašelius, pradžios jaudulį,
Besiskleidžiančią žibuoklę, praeitį,
Paauglystės netikrumą...
Kitoks būtų pasaulis

Rytojus yra už horizonto
Slepiasi rūkuose
Kitur, nei norėtum
Kitur, nei galvoji.
Rytojus yra ten,
Kur dar nebuvai.
Ir kaip ten nueiti
Be jokio kelio?
Rytojus yra nepasiekiamas.
Neišcina pakviesti,
Kad atsilieptų,
Kad sužinotum, kas bus.
Kas turi nutikti,
Kad rytojų prišauktum?
Kad niekas tavęs nerastų,
Nebežeistų,
Negąsdintų.
Nes būtum rytojuje,
Būtum saugi

Naktis be žvaigždžių
Be rytojaus
Be džiaugsmo
Naktis be žvaigždžių kai ištinka
Orientyro nėra
Pareiti
Parplaukti
Naktis be žvaigždžių ir be vėjo
Naktis negyva
Be tavęs
Ar kažko artimo
Tik naktis

Laikas teka, tāsus
Per upes ir kalnus.
Prasikala žolėmis
Prasikelia
Pasilieka ten, kur neturėtų.
Žodžiai pasiklysta
Tarp mūsų.
Žodžiai truputį kitokie
Nei kad būna
Kai nori rast atsakymą
Į visus klausimus,
Kurių niekada ir neuždavei.

Kaip rast kelią į ten, kur net ir nėra?
Gyvenimas
Tai klystkeliai.

Atviroje jūroje
Negali būti atviras
Nes pribėgs sūraus vandens
Į atvirą širdį
Ir visus denius
Todėl eisi į dugną
Staigiai
Smigsi į dugną
Nesustodamas...
Negali būti atviras
Atviroje jūroje

Kai esi sužeistas
Kraujuoji
Ir skauda
Kai esi sužeistas
Rytojus tamsus
Kartais visai nešvinta
Kai esi sužeistas
Darosi tamsu
Ir kelio nematai
Negali paeiti
Šlubčioji
Esi tik pusiau
Kai esi sužeistas

Dangų skrodžia lėktuvai
Jūrą laivai
Galingai uždami motorais

Atkreipdami į save visų dėmesį
Palikdami po savęs aštrų pėdsaką
Ryšų pėdsaką
Tokį pėdsaką
Kuris liks dar minutę, o gal ir dešimt
O po to pėdsakai išsiskirsto
Ir lieka, kaip buvę...
Ramu

Kai pasaulis yra kitoks, nei manei,
Nes žiūri pro mažą skylutę, pro rakto skylutę,
Pro kurią nelabai kas ir matosi.
Tik šešėliai praeinančių,
Tik nuotrupos garsų, kvapų,
Tik tolimi žmonės,
Aidas,
Praeinantis gyvenimas.
Toks tolimas.
Ten, kur tavęs nėra.
Pasaulis pro rakto skylutę.
Kai esi užrakintas,
Tiek ir tematai:
Tik šešėlius,
Detales,
Nuotrupas.
Tik tiek, kiek pasimato.

Netyčiukas širdyje nutiko
Liko nuoskauda
Po to ir jos neliko
Netyčiukas
Paslapčiukais
Širdyje
Nutiko
Gal kas liko
Kas neliko
Gal ir nieko
Nenutiko
Viskas buvo
Ir teliko
Vien tik mano
Širdyje

Pilaitiškė **Vanda SAKALAUSKIENĖ** studijavusi geofiziką Maskvoje, Lietuvoje savo akiratį praplėtė pozityvioje psichologijoje, meno filosofijoje ir teorijoje. Ji taip pat ir keramikė, ne vienerius metus mokiusi vaikus šio meno. Vanda Sakalauskienė beveik visuose Pilaitės poezijos pavasariuose ir vakaronėse savo posmus išdainuoja. Taigi ji bardė bei į Pilaitės himną pretenduojančių eilių ir muzikos autorė (himnas atliekamas pritariant sūnui Jonui Sakalauskui, Vokalinės grupės „El fuego“ nariui – nuo 2018-ųjų paskirtas eiti LNOBT generalinio direktoriaus pareigas – čia: <http://www.youtube.com/watch?v=VDUDeKdloFs>).

Prie Kruojos

Skandina žydinti lanka
Takelį mažą paupy,
Jos sidabrinė ramuma
Gaivina nerimą širdy –

O tu sugrįžk, sparnuota mano laime,
Tu sužydėk pražydusia lanka,
Klajok rūku gimtajam mano kaime,
Nusišypsok prašvitusia aušra.

Bet paskandinusi viltis
Laimė plasnoja vis tolyn –
Neša upelis kaip smiltis
Dienas dienužes praeityn.

Į saulę kylantys kalnai
Spindėjo grožiu nuostabiu,
Triukšmingi krito vandenai
Ir suposi arai virš jų.

Gal tu buvai aukštai ten pasikėlus,
Gal tu kritai srauniuoju upeliu?
Tiesiau rankas aš į tavo iškėlus –
Kuriuo, kuriuo praeisi tu keliu?

Bet tu trapi, nepaliesta
Dingai su apmaudu giliu
Ir iš svajonių išausta
Rožė pavirto dagiliu...

Maskvai

Einu per miestą, o jo sienos kažką slepia –
Gal liūdesį, gal begalinį ilgesį, gal nerimą...
Pavasario lietus purienom kvepia
Žolelės daigas skuba į gyvenimą

O mieste! Tavo juk skliautai
Man kartais temdė skaisčią ryto saulę
Nekaltinu tavęs už tai-
Nepastovu juk viskas šiam pasauly

Rūta SUCHODOLSKYTĖ-NENIŠKIENĖ gyvendama Pilaitėje, savo eilėmis kaip bendraautorė įsijungė į čia poezijos pavasariams skirtų almanachų parengimą ir jas tokių švenčių metu perskaito Pilaitės miške, tad labai tikisi, kad miškas išliks, nors ir nebeliko šalia Sudervėlės upelio (ėmus tvarkyti Vilniaus nuotekų tinklus ties Karoliniškėmis, jo dalis paslėpta po žeme). Myli gamtą, paukščius ir žmones, po septynerių metų emigracijos sugrįžo į Lietuvą. Kelių knygų vertėja, poetė, žurnalistė. Šiuo metu daugiausia laiko skiria gausėjančiai šeimai.

J. Tumui-Vaižgantui – 150 m.:

Didžiai gili gyvybės paslaptis
ir neišmatuojami jos toliai...
Galbūt žvaigždėse slypi
atsakymai kiti,
bet jos per daug
nuo mūs nutolę...
Šešėliais mintanti tamsa
vis labiau saulę temdo,
o slenkanti rausva šviesa
užuolaidas, vėjo išpūstas, tramdo.
Rimai ir nerimai, ne rimai – nėriniai
poetiškai vyniojas,
ir netgi prekybcentryje banaliam
amžinybė gali kystelt koją...
Ir taip kartojas ir kartojas
žmonės ir ryšiai,
mūsų santykių tvirtovės.

Svėdasai

lapas
lašas
paukščių pulkelis
kapinėse
per Mykolines
atrandame gimines
šiapus

Restauracija

balta balta
lyg lino drobė
vidudienį
saulės nutvieksa
dešimčių rankų
įtempta
vėjui glostant
raukšles
balta balta
lyg išprausta sniege
iš maldos nyčių nuausta
surinkta
restauruota

Punktyrais

Atsikeli ryte
užsikaiti puodelį
duris saugo
liepžiedžių arbatos

potvynis sapne
paskandintas BMW
Portugalijoje

ramiai spardosi
kūdikis
diena naktis tavo

pieno sapnuose
juodas ir baltas
šuva

suolo draugė
laiko samojedą
iš kurio mezga
kojines

po paskutinio
apsilankymo
vis matau iš tamsos
išnyrantį

kartą kirtome tiltą
per Sudervėlę:
palydėjome vasarą
sutikome rudenį
ir gauruotą balčių

„Tiltas“, romanas – koma
geologinių žemės sluoksnių
dekonstrukcija

„Pardaviau butą
Šiaurės miestelyje,
nusipirkau sau ir dukrai
Karoliniškėse”

dar paukščiukas
šv. Pranciškučio
tame miške
su sąmonės – pasąmonės
sklastymu

šviesa, pro tarpus krentančia
laimina lapas

tikrovėje kaip sapne
belieka plaukus perbraukti
šukomis:

liepžiedžių potvynis dieną naktį pienas vilnonis
balčius per tiltą į rudenį komą Karoliniškes
paukščiukas ant sąmonės sklastymo laimina lapas

Olia ir Fedia

Takas link medinės trobelės
smėliu gausiai nubarstytas,
žiemos dar neištirpę likučiai,
prie orlaidės genys į ąžuolą beldžia.
– Užeik, pas mus atidaryta.
Koridoriuje stirkso pora mėlynų slidžių
izoliacija apvyniotais galiukais.
Iš virtuvės sklinda koldūnų kvapas,
ant lovų lyg sfinksai rymo dvi katės,
šuo – fotelyje, medžioklis aristokratas.
Prie krosnies – Fedia, žiūri seną komediją,
o Olga jau neša garuojančią lėkštę.
Rašau receptą ant pageltusio sąsiuvinio lapo,
pasidėjusi patarimų knygą „Kaip sulieknėti“ po apačia.
– Išeitum, Olga, pasivaikščioti, sviesto pritrūkome.
Sustingusias kojas paskaus tau, svorio namie nenumesi.
Turėjau draugą, sakė, kai išeis į pensiją,
tik rūkys ir vartysis lovoje.
Ilgai nepasivartė, ten jį ir surado.
– Prasieitum, Fedia, po mišką su slidėmis,
kodėl jos ten stovi, izoliacija apvyniotos?
– Kamčiatkoje praverčia ir slidės, ir pačiūžos,

su dviračiu važiuoti nesugalvotum.
Susitiko jiedu, gerokai pagyvenę,
jis – iš Kamčiatkos, o ji – iš Altajaus,
mažam, lietuviškam lapių augintojų kaimely.
„Olia, pabūk su manimi,“ – prašydavo, išmaukęs alaus
butelį.
Ne visad taikiai, kartą trilitrinis dažų į langą skrido,
kai pavydas krūtinę užėmė.
Bet paskui ėmė sektis, išlošę laimę „Teleloto“,
nusipirko seną „Roverį“.
Pasimirė motina, susigyveno kažkaip,
nekliūva alus ar psichotropiniai.
Dukros maldos seniai išklausytos,
trobelėje laikas seniai sustojęs,
įkopę į šeštą dešimtį, nutarė žiedus sumainyti.
Verdu koldūnus pagal sibirietišką, namo sugrįžusi.
Kiek kartais tenka kalnelių iškentėti,
kol pajuda į trasos tiesumą slidės.

Stiklo šalis

stiklo takas
stiklo laipteliai
kuriais nusirita
stiklo rutulys

stiklo durelės
stiklo stalas
vaza kupina
stiklo gėlių

stiklo ašara
krentanti ant

stiklo grindų
subyra į stiklo dulkes
stiklo namas
ant stiklinio
ežero paviršiaus
su stiklo žuvimis

pakrantėmis striksi stirnos
stiklo kanopėlėmis
per stiklinę žolę
nušuoliuoja

neužsigaudamos nesugaunamos
lyg atspindžiai stiklo danguje

Iš haiku ciklo „Metų laikai“

Saulės atokaitoje akimirksniu džiūstantys šlapių pėdų atspaudai liudija greitai prabėgančias vasaras, laiko laikinumą, metų laikų nykimą ir vis atgimstančių akimirkų viltį. *Carpe diem* – pagaukime dieną už sparnuoto kulno!

Pavasaris

1.

lašų atspindžiai
žaidžia mišką ir dangų
veidrodžio scena

2.

krištoliniai purslai
kaleidoskopų karuselėse
žalumos intarpai

3.

žemės kaulas
saugo pavasario vandenį
stiklo skaidrume

4.

dangus pamerkia
debesų dailias draikanas
kūdros nesumirksi akis

5.

švino karių
popierinėj arenoj
skruzdžių rūgštis

Rimtautas Špokas kilęs iš Šiaulių – keramikas, nevengiantis tapyti, vienas ženklesnių jau Nepriklausomybės laikų netikusių valdininkų karikatūristų – reta pilietiškos Pilaitės bendruomenės ar Lietuvos žaliųjų judėjimo (LŽS) protesto akcija išsivertė be jo pagalbos. Su savo eilėmis debiutavo 2004 - ūjų metų Pilaitės poezijos pavasariui skirtame leidinyje „Pilaitės giesmininkai“. Po ilgos pertraukos vėl sugrįžo prie poezijos. Šiuo metu gyvena Balsiuose.

Vis dėlto

Kai vis dėlto nemoki dar rašyti,
Bet tos ambicijos vis stumia lyg pirmyn,
O gal akligatvin, dar nežinia.
Taip norisi jautria styga pagrot kitiems,
Galbūt net ir per širdį.
Užgaut stygas, tik koks tas tembras nežinia.
Ir taip kasdien sukykla noras,
Sunku jį pažabot ir vėl.
Ir vėl ambicijos užvaldančios nežinia ką.
Kantrybės tik belieka palinkėt tau, gal ir padės,
O gal jau niekad niekada.

Rašyki žmogau,
Nepadėki dar plunksnos
Šikart gyvenimas pučia gal ir ne į tavo bures
Mūza jau kažkur čia
Tavosios mintys jau burias
Atsirado viltis joms išreikšti save.

Nemoku aš rašyt.
Tos raides liejasi debesimis
Va, žmonės dirba ir uždirba
Ir jų darbai rimti.
Svajonės, siekiai, analizės, pasvarstymai ir dar kažko prie
pusryčiams uždengto stalo.
Kasryt žinia, naujienos nesutelpa galvon,
Ir taip rašai, rašai
Gali juk nerašyt
Kitiems lengviau juk bus tave paguost, į ausį pašnibždėt
gražius žodžius.

Susitiko jos pasaulio paribų
Pasikalbėti, o gal ir šiaip, ir paplepėti
Kas joms beliko, koks tūlas praeivis pasakys.
Tas namas gal ir nebuvo paribų
Suklypusios langinės ir rastai apipuvę
Kai kur ir paramstyti gal neblogai jau būtų buvę.
Pavėsyje ramu, ir saulė lyg užutekyje kur pasislėpus, dar
glosto nerimastingą dangų.
Jų žvilgsniai seka dangų, skaičiuoja debesis, kurių
kažkada jau nebebus.
Ištirps jie, išsilakios kaip tos mintys jų neramios.
Nerūpi joms tas užkampis. To namo laiptai, ir šuo prie
slenksčio gulintis, jau alkanas kelias dienas.
Tos mintys, gyvenimas neišsakytas ir daugelio lig šiol
nesuprastas, krūtinėje nesutelpa, ir nesutilps gal niekada.
O Dieve, į ką mums atsiremti?
Tarpusavyje mintys susipynusios, jausmai negalintys
sutilpti, ir žvilgsniuose lyg tuštuma.
Nenoras kitą išklaudyti...
Suklupti? Ir vėl dvejonė. Nusvyra rankos, vėl viltis panyra
į beribę tamsą, į nežinią, matyt.
Tie debesys pasislepia už namo stogo.
Ir šuo begaudantis muses dar tikisi gal ko užkramtyti.
Nesiriša tos mintys, ir pokalbis dar neįvykęs.
Tik keliai linksta, žemė vis arčiau širdies.
Ir kas ką besakys...
O Dieve, juk priklaups prieš Tave kiekvienas kelias.
Pavargusi širdis Tavoį širdy tik amžinybėje atsiilsės.
Ir dangaus mėlį,
Ir vasaros laiką vėl pakeist sava linkme,
Tarytum ašarų pakalnėį
Lyg vis kasytumeis it atbula ranka,

Ir vėjo gūsiai pranašauja lietų
Sodrumo lyg užtektų, bet kitiems – jo vis dar negana.

Ar galėčiau

Žmonės jo prašė rašyti ant debesų
Jis nenorėjo to daryti
Gal buvo jam baugu
Jis sakė: – na, jau ne, –
Ramybė, matyt, svarbi jam buvo tuo metu
Ir ką gi, bet deja, taip žūsta žmonės banalybės verpete

Ar aš galėčiau tau ką pasakyti?
Ar klevas jau numetė lapus?
Ar žąsys atskrido prie tavo lango šįryt?
Gal bus pasaulio pabaiga, o gal nebus.
Rytoj, rytoj tu daug ką sužinosi.
Galbūt, suspėsi ir raudų dar paklausyti.
Ši rudenio žvarba, gal ir tave vėl aplankys.
Ir taip kasryt, kasryt, kasryt.
Tik savos žemės grumsto nebebus šalia.

Mintys

Atsirado įkvėpimas,
Pagalvojau, – netiesa,
Taip kasryt tos kojos pinas
Pianinas..., čia, šalia,
Bet tos mintys
Tos viliones
Joms taip vis, vis negana
Pagalvosiu, pasvajosiu
Gal praeis, o gal ir ne.

Svetimos mintys aplankė mane
Nelaukiau jų, nekviečiau, ne

Tos raidės man svetimos
Nepažįstu jų, nežinau kodėl jos čia.
Ar nakties žvaigždynai joms kelią parodė
Ar praeivis kryptį nurodė.

Sustoki, nulenk galvą žvaigždėms
Nuvalyk dulkes nuo jų sparnų.
Ralio, karvute, ralio
Gyvenimas kantrus
Jis laukia mūsų atsiprašymų.

Nurimo vėjas
Tik languose – gyvenimo atspindžiai sujaukė
kažkada žodžius ištartus.
Ramybės nebuvo net tada,
Kai visi aplink ramybės tik linkėjo.
Tik kelios moterys galulaukės troboje.
Ir asloje saulėgrąžų laukai ir jų nematyti toliai.
Žmogau, sustoki, atsiremki į savo gyvenimo vartus
Danguj ramybė.
Dar jis kol kas neužsivers,
Dar pakukuos gegute ten pakrūmėj, tuos - neišsakytus tau
žodžius.

Žmona man diagnozę nustatė, –
Sutrikęs matematinis mąstymas,
O gal ir šiaip mąstymas sutrikęs...
Ar gali tokiam šaukštą duoti?

Gal tik malkeles ir belieka nešioti...
Kol užustalėj kiauro šaukšto dar nepadėjo, yra vilties.
Bet, tik įdomu, kaip su ta diagnoze?

Galbūt ji moteris švelni
Iš pažiūros, iš paukščio skrydžio.
O gal, joje – tamsa tamsi?
Kaip pažiūrėsi,
Gal kai kam ir vėl kitaip atrodo.
Tai lyg ir sapnas.
Lyg rūkas rūke.
Tik nesakyk, kad tau kitaip atrodo.
Vos pūstelėjus vėjui,
Apvirto vėl dėlčia
Brangioji. Pasislink, man vėl kitaip atrodo.

Kočėlas trankėsi,
Dundėjo būgnai,
Atrodo, šita sumaištis tęsis amžinai.
Dar buvo lėkščių nemažai
Ir samtis palei galvą sukos vis.
Ir taip be atvangos, dūzgimo nemažai.
Sakyki pakeleivė, ar dar yra jėgų,
Orkestrui taip vis grojant surast naujų natų?

Palaima

Moteris rasose glostė tau plaukus.
Ir bijojai prabust, nerimas gniaužė lyg replėm tave.
Ši palaima atrodė verta neišsakomo jausmo.
Taip pabūt vis norėjos amžinybės delne.
Argi gali tau kas apsakyti, ar parodyti šią pasakų šalį?

Nejučia lengvas vėjas papūs,
ir deja, banali realybė sugrįš.
Tau skirti, tie besaikiai, iki skausmo jau išmokti posakiai,
Vėl svajas išdraskys, nusineš miglose, tavąsias svajas –
tolumon, užmarštin.

Akimirka

Žmogus plušėjo nemažai
Gyvenimą jau buvo surimavęs.
Skambėjo viskas neblogai,
Tik vėjas laiduose ūbavo.

Tarytum krantas ten toli.
Pažliugęs rytas lyg žalio vario.
Dangun pakrypęs debesis,
Sakyki – nesakyk lyg dumplėmis vis dar alsavo.
Ir štai žmogus nustebeš, paglostęs galvą apsiverks...,
Ir vėl už vadžių griebsis nejučia, iki kito stebuklingo ryto
savo.

Gyvenimą norėjos surimuoti
Ir dangaus mėlį
Ir vasaros laiką vėl pakeist sava linkme
Tarytum, ašarų pakalnėj
Lyg vis kasytumeis it atbula ranka
Ir vėjo gūsiai pranašauja lietu
Sodrumo lyg užtektų, bet kitiems – jo vis dar negana.

Pilaitiškė **Lida TAMULEVIČIENĖ** ištikimesnių ir aktyvesnių pilaitiškų poezijos pavasarių dalyvių. Jos eilių galima aptikti ne tik Pilaitės giesmininkų posmų rinktinėse. Retsykliais savo poezija pasidalina ir Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto, kurio bibliotekoje dirba, laikraštyje „Acetonas“. Lidos eilės paprastos, bet visada gyvastingos ir aktualios. Jos apie nepaprastą paprastą gyvenimą.

Laikas

Šimtai jo išraiškų,
šimtai vardų.
Gegutės laikrody ku-kū!
Šakelė sakuros,
kraitelė obuolių,
o veidrody
šimtai žmogaus veidų.
Tik-tak gyvenimo kely.
Brūkšnelis antkapy
tarp skaičių aštuonių.
Grūdelis po dangaus skliautu.
Jis visas tavo, bet jo neturi,
tik žemė delnuose byri.

Rugpjūčio nakties akimirka

Žvaigždžių lietus.
Nebesuspėji sugalvoti noro.
Tiktai geri dangaus artumą ir nuo tylos girtėji,
pamiršdamas metus ir savo laikinumą.
Ir taip gražu, kad verkti noris
ir visą žemę apkabinti.
Tokioj tyloj širdis prabyla
ir kalba apie šventą jungtį su žeme.
Paskui į dangų kyla
palikdama kaip tarpininkę čia mane.

Dalia TARAILIENĖ nuo 2006-ųjų metų aktyvi poezijos pavasarių Pilaitės miške dalyvė, jiems skirtų leidinių bendraautorė ir nepakeičiamą tokių švenčių vedėja. Ji taip pat ir ne vieno po Vo „Pilaitės bendruomenė“ stogu gyvuojančio Liaudies teatro pastatymų scenarijų autorė ir režisierė. Vienas jų – epinė drama su plačiais poetiniais intarpais (<http://www.youtube.com/watch?v=Z2gZ-TeOaic>). Pagal išsilavinimą – germanistė, tad meilė literatūrai neatsitiktinė. Jau išleistos pasakaitės vaikučiams ir trys poezijos knygelės.

Vaižgantiškai Lietuvai

Vaižgantiški deimančiukai suspindo mano saujoje.
Širdyje nuvilnijo Mykoliuko smuiko garsai,
O prie vartų parimusi Severiutė liūdesio akimis
nulydėjo savo svajonę...

Į savo saują bandau sugniaužti dar likusius jausmus –
Meilę Tėvynei, pagarbą praeičiai, nuoširdumą savo
artimui.

Ryžtą ir tvirtą valią išlikti savimi!
Savame krašte, savoje žemėje, savoje kalboje.

Atgniaužiu saują.
Matau Vaižganto deimančiukus,
Dar tada taip sunkiai atrastus,
Taip pagarbiai saugotus...

O jūs, ar juos matote???

Šiuolaikiškas pavasaris

Ir koks pavasaris šiais metais?
Gandrai parskrido, suka jau gūžtas.
Pašlaitėse upeliai veržiasi verpetais
Ir žibuoklėlių akys žadina aistras...

Nors oras šaltas ir aplink – nei lapo,
Jaučiu pavasario dvelkimą dulkių migloje.
Paukštelių čiulbesį užgožia slogiai
Mašinos pralekiančios, dar su muzika trankia.

Aikštės pražįsta ne gėlynų klombom.
Ir visa tai vaidinasi šiuolaikišku menu...
Pavasaris nedrįsta pasirodyt už kolonų,
Nes nemadingas, atsilikęs, grožiu jis kitu...

Ir taip save kasdien apgaudinėjam,
Net ir pavasarį iškeitę į bet ką...
O ar nejaučiam, kad save apvaginėjam,
Nieko nedarymą vadindami veikla?

Tiktai pasaulis sukasi vis tiek pagal tą ritmą,
Kurį Kūrėjas davė, rodo mums gamta.
Tegul „Eikos“ stikliniai bokštai tviska.
Bet su pavasariu varžytis NEVALIA!

Laiškas

Rašau Tau laišką, paprastą ir trumpą, –
Ne, nesiguosiu Tau, ir nesigirsiu...
Tik pasakysiu AČIŲ už tą turtą,
Kurį man dovanojai tik užgimus.

Ir iš eilės dėlioju šitas dovanas
Kalba lietuviška, lietuviška dainelė,
Jautrumas skausmui artimo ir ilgas,
Nelengvas, bet teisingas kelias...

Dar žiupsnis ištvermės, kantrybės ir švelnumo,
Viltis, kuri numiršta paskutinė.

Tikėjimas žmogum ir Dangiškajam Sūnui,
Ir vakaro žarom, į praeitį nugrimzdusiom...

Tariu Tau – ačiū už namus ir saulę,
Už klėtyje sudėtus drobės rietimus,
Už obelį ir smėlio saują,
Už brolių ir visus, kurie čia sėdi.

Rašau Tau laišką širdimi į širdį,
Nes popierius tokių jausmų neperduos...
Tegul, ten, Amžinybėj mane girdi.
Tegul į ten manoji meilė teka.

Partizano laiškas sūnui

Rašau tau laišką, sūnau,
Iš gūdžios girios tankmės.
Nemanyk, kad čia atėjau
Medžioti laukinės lūšies.

Atėjau paryčiais, saulei tekant blankiai,
Ūkanoti laukai pasitiko nūnai.
Ne lakštučių balsai suokė man vakarais.
Tik motulių rauda draskė širdį skaudžiai.

Tuščia liko troba, kybo svirtis aukštai,
Išplėšta Lietuva, išvyti jos vaikai...
Tad, aš čia ne lūšies tykau tamsia nakčia -
Priešo laukiu nuožmaus, kuris slenka slapčia.

Nežinau, ar dar kartą man saulutė tekės,
Ar išvysiu tave prie motulės peties?
Kad Tėvynei tarnaut privalau lig mirties...

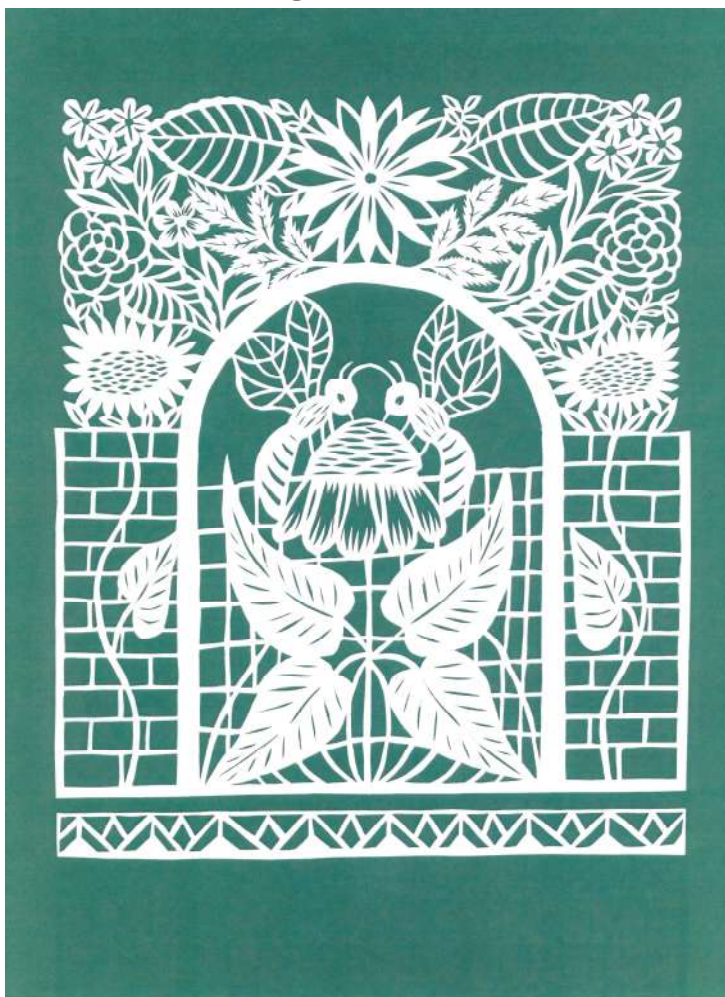
Baigias laiškas. Kampe šito lapo - dėmė,
Tarsi antspaudas koks, paskutinė raidė
Parašyta krauju.
Numanau... Šitas žodis – MYLIU!

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

*

P I L A I T Ė S
B I Č I U L I Ų
K Ū R Y B A

Tautodailininkės Odetos Bražėnienės karpinys

Jurga Valery BRAU pirmą kartą savo eiles Pilaitės poezijos pavasariui patikėjo 2013-aisiais. Po kelių tokių pavasarių pertraukos džiaugiamės jos sugrįžimu nors ir iš gerokai tolimesnės nei Karoliniškės vietos. „Nors šiek tiek ir nutolau nuo Vilniaus bei Pilaitės bendruomenės, bet nuo poezijos, matyt, nutolti neįmanoma. Kaip bekeistumei savo gyvenamąją vietą, statusą ar asmens dokumentą – širdyje vis tiek kalasi eilės. Esu ta pati, nors ir šiek tiek kitokia. Gyvenu nebe Vilniuje, bet vis tiek šioje Žemėje. Jaučiu pavasarį, įkvepiu vasarą ir nesigėdiju rudens. Laukiu Kalėdų ir Motinos dienos, nes vis dar turiu ką sveikinti.“

Likimo kilimas

Jis baltas būna, kai žiema už lango
ar kai užkloja žemę rūkas,
kai laiškas atsisveikina tarp rankų,
ar su gimtadieniu prabyla atvirukas...
Jis mėlynas lyg jūra,
lyg dangus virš uosto,
kada laivai tarsi žuvėdros moja,
lyg žilas tėvas galvą tau paglosto,
lyg motina lopšinę padainuoja...
Jis žalias būna, lyg žolė prie kojų,
lyg vynas – nesubrendęs, įsišėlęs,
jis vienmarškinis rytmečio artojas,
pasėjęs duoną, pamaitinęs vėles...
Raudonas būna nuo žaros, kai leidžias,
raudona saulė virš pražydusių aguonų,
kai moterys baltom skarelėm meldžias
ir prašo Viešpaties sveikatos, meilės, duonos...
Dar pilkas jis, lyg pelenai, lyg dūmai,
lyg žemė, išnešiojusi gyvybę,
sūriai kartus jis iki neapsakomo saldumo,
savy talpinantis tikėjimą, gyvenimą, ramybę...

Išėjusiems per sniegą

Nusineša žvilgsnį vėjas,
už miško, už medžio šešėlio,
šią dieną būsi išėjęs
ir vakaras toks įsišėlęs...

Nusineša žodį lūpos
už sienos, už durų be staktų,
šią dieną būsi suklupęs
ir vakaras linksi į taktą...
Nusineša tamsą pelėdos,
diena pavargus užmiega,
nutolsta vienišos pėdos
ant balto viduržiemio sniego...

Kažkaip lyg vakar

Atrodo vakar dar buvau išėjus,
kažkur po dykumą, lyg per Mėnulį,
nutyso Marse priešaušrio šešėliai,
Venera išskleidė plonytį tiulį...
Atrodo vakar dar buvau negrižus
iš debesies, kuris Uraną glosto,
Jupiteryje dar madingos vyžos,
Saturnas pakšteli į skruostą...
Atrodo vakar vėl pavirto į rytojų,
o ši diena Visatoje paklydo
ir laikas šviesmečių artojas
per Paukščių taką niekur nenubrido...
Atrodo vakar dar buvau išėjus,
kad vėl sugrįžti spėčiau ligi ryto
sapnais lyg kopėčių šešėliais,
lyg labirintais sieloje atidarytais...

Kol tu miegojai

Kol tu miegojai –
prabėgo vasara
ir vėl iškrito sniegas,
užaugo miškas,
ten kur buvo ežeras,
pradingo debesys,
kurių nepastebėjo niekas
ir baigėsi, kas buvo prasidėjęs..
Rugiais pavirto duona
grįžo tas, kuris išėjęs
ir vėl išėjo, kad sugrįžtų...
Kol tu miegojai
paukščiai skrido
aukštai ir ten kur smėlis,
skruzdė vidurnakčio žolėj paklydo
ir išsibarstė vėlės...
Keleivį vėjas nunešė už kranto,
laivais pavirto uostai,
pasaulis laikėsi už rankų,
Ir rankos ranką glostė...
Pakibo lubos šiapus slenksčio,
kažkas duris pravėrė,
daina, pakvietusi gyventi
gyvenimą ištverė...
Kol tu miegojai -
nieko nenutiko...

Turiu

Dangaus turiu tiek
kiek gyvenimo -
nuo ryto iki vakaro
ir dar per naktį,
kol rieda laikas bėgiais...
Ir prie dangaus
dar debesį prisegti
galiu, kol nieks nemiega...
Dangaus nuo kalno
ligi jūros,
nuo paukščio sparno
ligi medžio,
samanom apėjusio,
dangaus ant žilo
mano tėvo delno
tarytum vakar
per anksti išėjusio...
Dangaus turiu
ant atviruko keisto,
kurį netyčia pametė
gavėjas,
ant šuns benamio
ir sužeisto
turiu dangaus,
kurį nešioja vėjas...
Maldoj dangaus turiu
ir sapno labirintuose,
tarp sienų keturių

ir knygų
bevardės gatvės
degančiuos žibintuose
turiu dangaus,
kuris pavasariu pražydo...
Dangaus turiu tiek
kiek gyvenimo –
nuo ryto ligi vakaro
ir dar per naktį...

Baltų naktų belaukiant

Baltos naktys iš lėto užkloja
ir naktis pasitraukia iš lėto,
kaip gali nemylėti rytojaus
ir pavasario šitaip gėlėto...
Kalas žiedas iš žemės lyg duona,
kalvis įpučia ugnį sušilęs,
geležis iki skausmo raudona,
kaip galėtum pamiršt savo tylą...
Šypsos obelys baltos lyg fėjos,
vėjas neša žinutę nuo kranto,
kaip gali nematyti atėjęs
tos nakties baltumo ant rankos...
Leidžias skraistė, žiūrovai pakyla
ir naktis nusilenkia miniai,
savo rankose glostai vėl tylą,
basom kojom papartį priminęs..

Viršuliškietė **Ona GAIDAMAVIČIŪTĖ** pamažu įsijungia į pilaitiškąsias poezijos šventes. Dar visai neseniai gyveno Pilaitėje. Šiuo metu ji mūsų kaimynė iš Viršuliškių. Studijavo lituanistiką ir menotyrą. Ne viena solidi leidykla, prieš išleisdama knygą, kalbos redagavimą patiki Onai Gaidamavičiūtei. Eiles pradėjo kurti po Mamos mirties. Tada buvo dvidešimties. Dalį eilėraščių paskelbė almanache „Varpai“, žurnale „Bajoras“.

O už lango lyja...
saulei spindint...
Žėri įvairiaspalviai klevo lapai...

Trokštu tylos
tarsi maldos
po septyniais prasiskleidusiais plukės žiedlapiais
besislepiančiai baugščiajai sielai...

Bent akies krašteliu pamatyti Tave...
Praktinio grynojo proto galia...
Su dviguba neigimo lemtim...
Nežinomųjų mirtim...
Ilga mėnesio naktim...

Kartais mes susitinkam tik sapne
Eidami kartu per žydintį pavasarį
Lyg neregiai
Pirštais liesdami saulėtekį
Pro užuolaidos šydą

Trupiniai

Atsibus iš keisto sapno...
su naujom keistom baimėm...
su T... damos pasirodymu keistu... uzurpuotu tauškesiu...
ir benamiais drabužiais gatvėje... nelyg turgaus aikštėje...

Išdrįsti pasakyti geriau negu neišdrįsti...
išsiaiškinti geriau negu palikti nežinioje...
nueiti ten, kur traukia širdis, geriau negu nenuieiti...
kad ir vėjui ūkiant... kad ir pūgai siaučiant...

O Vydūne...
Jau ir parodos baigėsi...
kaip ir paskaitos...
J a u č i u
j a u č i u,
kaip t i r p s t u
glėbyje puraus prieššventinio sniego,
nelyg rankose
T a v o s i o s e

o Dangau,
paimki mane prašau,
šitam sušalusiam krašte
nėra man vietos

nepraustos rankos
bijau leisti vandenį
kad neišgirstų
no one single sound
bijau atgalinių kirčių

varstomų durų girgždžių
kiek galima taip...

Pasaulis abejingas man,
mano kančiai
Pati kalta, – karksi varnas.

Galėčiau – mielai palikčiau
šiuos abejingumo rūmus.
Kur kiekvienas krebždelėjimas
turi savo klausytojus.

Ne, tai ne pelės ir ne žiurkės
ir ne naminiai šunės,
ir ne naminės katės.
Tai žmonės, vadinami kaimynais.

Trakliškai

iki pat šaknų nuskusta žolė
visur jovalybė
esaties banalybė
western sex industry
You are backward
has told John Bartkevicius
wearing this old-fashioned-hippie dress
all is degradation
kažkokios skeveldros
atplaišos
mister horrible is drunk
o mėnuo pilnatis pamišęs
išsigandęs varno jauniklis, įstrigęs balkone
kaip išsigelbėti iš šios
so called prosperous world
beprasmybės

Tai aš
ir mano ilgas ilgas
gilus mėlynas šešėlis
ilgis Tavęs

nuo pat gimimo –
visą amžinybę...

Įstabiai transformuojanti Viešpaties galia ir meilė...
Tik Jis sugeba neviltį paversti džiaugsmu...
Tik Jis sugeba prikelti iš mirties,
Tik Jis sugeba prikelti iš mirusiųjų...
Tik Jis, Jo Meilė suteikia Gyvenimą...

Visa yra tuštybių tuštybė amžinybės akivaizdoje... ton
akivaizdon patenki išgyvendamas tam tikras ribines būsenas,
kad ir netekties skausmą, kančią dėl ligos...

Tyla kartais kančia, kartais – išganymas...
Visgi tylą, kaip ir vienatvę, kuriančiam žmogui tiesiog
būtina... O gamtos tylą yra palaiminga..
Ji užpildo sielos tuštumą...
Būtis tampa pilnatviška, p i l n a v i d u r è...
Kartais sakome... Tyli kaip žolė... kaip medis...
Nors man šie palyginimai turi pozityvią potekstę...
O labiausiai žeidžia tylą iš artimų žmonių...

Vilniaus centre gyvenantis **Juozas ELEKŠIS** (gimė 1931 metais Žemaitijoje) – ilgametis spaudos darbuotojas, dainų tekstų autorius, poetas, žurnalistų sąjungos ir meno kūrėjų asociacijos narys, 26 knygų dainų (eseistikos, apsakymų, aforizmų, anekdotų, humoro ir eilėraščių) autorius. Pirmosios dvi: „Nors minutę tylos“ ir „Širdyje pasiklysti gali“ pasirodė Lino Dubavos slapyvardžiu. Jo žodžiams sukurta per 500 dainų ir giesmių. Muziką 10-čiai dainų sukūrė jis pats. Dainos populiarios: dažnai skamba per televiziją ir radiją. Jis ne vieno konkurso laureatas. 2019 metai Lietuvos Respublikos Seimo taip pat paskelbti ir Žemaitijos metais dėl jos vardo pirmą kartą paminėjimo prieš 800 metų rašytiniuose šaltiniuose, tad poeto debiutas žemaičių tarmės eilėmis Pilaitės poezijos pavasaryje prasmingas.

Esam žemaitė

Če gintara renkam er kasam,
ī jūra upelē skob greitā –
nu omžiu tuo žemiē mas esamam
er vėsumem būsam žemaitē.

Nuors užšal da kartas ēr jūra,
če posta er vargėna lītus
gyvent tik tuo žemiē tenuoram,
nenuoram ka moms kas maišītu.

Nenuoram mas svetima torta,
pasaule vėsuokiu puikībiu –
tik nuoram gyvent vėse kartu
turieti tik sava teisībe.

Tik vėina tetoram mas nuora,
er vėina tesaugojam vilti –
par omžius turiet tū kū toram,
Tievyne neleisti pražūti.

Jegu nuori paviliuot'

No žemaitės, gerė žmuonės,
ar savaite neužmuonīs
kuokės šnektas ar saldainė.
Ka patėktom tava dainas,
reik prisėikti katrū dėina
ka to nuori anuos vėinuos.
Ka žemaite paviliuot' –
metus gausi to bėgiuot' –
vės tik paskou, vės tik karto
(patīliek pats je ėr barto).
Metus biški pakėntiesi –
tumet muotrėška turiesi.

Airinas KAIRAITIS gimė Jurbarko 1966 metais. Baigė 7-ąją vidurinę mokyklą Vilniuje. Pirmas eiles sukūrė besimokydamas Buivydžių žemės ūkio technikume. Studijavo Lietuvos veterinarijos akademijoje Kaune. Neseniai gyveno Lazdynuose, yra tekę pagyventi ir Pilaitėje, šiuo metu įsikūręs Žemojoje Riešėje. Įkvėpimas aplanko liūdnėsnėmis gyvenimo valandomis. Anksčiau eiles paskaitydavo draugams. Yra parašęs nemažai eilių, iš kurių būtų susidariusi knygelė, bet jų rankraštis negrįžtamai prapuolė.. Jau pasirodė trys jo mamos tautodailininkės tapytojos Anelės Petrikytės-Kairaitienės eiliuotos pjesės vaikams, tad polinkis į poeziją gali būti ir paveldėtas.

Nužmogėjimas, kai ne mama, o gatvė užaugina.
Štai, gimsta kūdikis, gražus, mažutis ir nekaltas,
Bet ne mama, o gatvė užaugina.
Likimo vėtros blaško žmogų po pasaulį baltą ir neteisybė
Pyktis, skausmas iškankina.
Praranda sąžinę žmogus, tėvynės nebegirdi balso,
Jis prieš tautietį – brolių – plieno kardą kelia.
Nepaiso praradimų, nebeįaučia saiko,
Nepagalvojęs žengia į klaidingą kelią.
Ar jis žmogus, o gal gyvūnas, nebežino, taurumo,
Sąžinės ir gėrio niekas neišmokė.
Vaikystėj šilumos ir meilės nepažinęs,
Jis su žmogum ir likimu jau šoka karo šokį.
Jis žino, – reik paėst ir išgyventi,
Jis žino, kad daug pinigų, – valdžia, galybė.
Jis pasiryžęs tuoj ant karo žirgo sėsti ir tik skatikas kaina jo
gyvybei.
Jei duoda pažadą, – nebando jo tesėti,
Jam svetima Tėvynę žemę, žmogų ginti.
Nenori grūdo sėti, arti nei akėti,
Nenori pastatyti namą, medį, sūnų užauginti.
Padegęs namą, lieka po to namo stogu,
Sėdėdams ant šakos, tą šaką bando kirst.
Kažkada iš beždžionės išaugom į žmogų,
Kodėl taip skubam vėl beždžionėm tom pavirst?

Aš esu

Nusivylęs aš pasauliu, vienas, pamirštas visų.
Ieškau vietos sau po saule, – nežinau, kas aš esu.
Jei kas nors man pasakytų: „Ačiū tau, kad tu esi?“, –
Siela ir širdis atgytų, mirus ji ir liūdesy.

Niekados nepagalvojau, kam aš ir kodėl esu?
Aš ir siela, – mes klajojom, ten kažkur, virš debesų.
Blaivūs žmonės man pasakė: „Ei, žmogau, juk tu esi,
Pasirink blaivybės kelią ir žingsniuok juo, kaip visi“.
Pasirinksiu vieną kelią, man svarbiausią iš visų.
Žmonės žmonės paklauskite, aš esu, aš dar esu!
Mano siela vėl pakilo, bet pakilo ne klajot.
Mano siela pasiryžo Dievo valiai atsiduot.
Nebeaukštinsiu savęs, kaip ankščiau, virš debesų.
Šiandien aš dėkoju Dievui, vien už tai, kad dar esu.

Aš patikėsiu Dievui tai, ko nesuprasiu

Kai man apsunkusi širdis krūtinėj dunksi,
Kai ieškau supratimo aš vilties ir meilės,
Jei to nerasiu, – aš bijau suklupsiu,
Kai nesupranta niekas, niekas nesigaili,
Tačiau žinau, aš neviltin nepulsiu,
Kažko ieškosiu tol, kol nesurasiu.
O jei ieškosiu, – rasiu, neapulsiu,
Aš patikėsiu Dievui tai, ko nesuprasiu.
Ko nesuprasiu Dievui patikėjęs, tikėsiu, kad ateis ramybė.

Aš vos išaušus rytui atsikėlęs, kasdien dėkosiu, kad turiu gyvybę.
Dėkosiu, kad turiu akis, matau pasaulį, dėkosiu už akimirką,
Už valandą, už dieną.
Dėkosiu ir už tai, kad teka saulė,
Suprasiu, kad gyvenimą turiu tik vieną.
Kai tai suprasiu, gal dorai gyvensiu,
Gal tapsiu nuolankus, kilnus ir doras?
Žinau tikrai sunkumų neišvengsiu, –
Nevyksta viskas pagal mano norus.
Kai su agresija žmogaus nepulsiu,
Kai pabandysiu artimą suprasti,
Žinau, kad šitaip neprapulsiu,
Aš pabandysiu taip ramybę rasti.
Na ir atrodo, – laikas tuoj sustos,
Kai praregėjęs viską jau kitaip įžvelgsiu.
Bet ne, juk laikas eis ir laikrodis švytuos, –
Nepagalvočiau, kad aš šitaip atsimerksiu.
Kodėl gi neįvyko tai anksčiau?
Aš tiek dienų, minučių, metų buvau aklas,
Bet apie tai tik pamąsčiau, – nesigailėsiu,
Eisiu, – atsirado takas.
Esu žmogus ir noriu būti doras,
Gyvenimo kvailysčių nebenoriu tęsti.
Jaučiu širdį, – jau atsirado noras klausyti Dievo, leisti Dievui
vesti.

Vienatvė, neviltis

Ar tu matei kaip vos užgimus meilė mišta?
Ar tu jautei, kaip peiliais skaudžiai pjausto širdį?
Ar tu girdėjai, kaip ta širdis nustoja plakti?
Ar tu žinojai, kad tu gali numirt šią naktį?
Ar tu kentei tau plystančios širdies beribį skausmą?
Ar tu galėjai už šilumos lašelį širdį atiduoti?
Ar tu kada norėjai iš skausmo visąnakt vaitoti?
Ar tu norėjai tą pačią naktį pasikarti?
Ar tu galėjai iš nevilties savaite gerti?
Ar tu žinojai, kad tu turi krūtinėj širdį?
Ar tu jautei, kad ji nenori plakt, – ji nori mirti?
Ar nori šiandien sau širdį tu išplėšęs lauk išmesti?
Gal nori, tu, šitam skausme vien meilę rasti?
Ar trokšti, tu, kad nors kas nors tau atiduotų savo širdį?
Ar tu žinai, jei meilės niekas tau neduos, tu nori mirti?

Erelis

Erelis, toks taurus, didingas, prikaltas prie uolos grandim.
Sparnai ir kojos prirakintos, danguj dabar jis tik mintim.
Čaižus tauraus erelio riksmas lėtai nusirita kalnais.
Kas tai? – Gal aimana, gal verksmas? –
Plasnoti bando jis sparnais.
Bet ne vien laisvės tai troškimas, – troškimas mėlio ir erdvės.
Tai šauksmas sklinda iš krūtinės, tai skausmas tiesiai iš širdies.
Dar kibirkštis vilties rusena, ugnis dar dega širdyje.
Erelis tik danguj gyvena ir laisvas jis tik danguje.
Tas, kas vien dvėseliena mintą, kas gimęs, kad palikt šlamštu,
Tas nesupras erelio riksmo, – nuo riksmo to jam bus koktu.

Vilkas

Žmogus, neradęs laimės gyvenime pilkam, nežino kur jam eiti,
pasidavė vilkam.
Padengęs savo kūną jis kailiuku pilku visur vien pilka matė ir
tapo pats vilku.
Išmoko skaudžiai kąsti aštriais aštriais dantim, išmoko pykt,
nekęsti ir spjaudyt lyg ugnim.
Išmoko greit įvertint jis priešus ir draugus, dabar jis tikras vilkas,
o mano, kad žmogus.
Krauju pasruvo akys, jis pasiruošęs kąst.
Pusiausvyros netekęs, ims žemint, smerkt, nekęst.
Kai pasirinko pilka, nereikia jam tiesos.
O žmonės matė vilką, neieškančią šviesos.
Kol dar žmogus jis buvo, tai troško šilumos ir meilės.
Ilgai ieškojęs ir neradęs, jis pasirinko vilko kailį.

Bet, kai tik palietė jo širdį, švelni, šilta ranka, – paglostyt noriu
tave, vilke, net negalvodama už ką.
Negyvas krito vilkas ir kailis jo sutrūko, iš kūno siela išlėkė
dangun.
Tik tiek nedaug reikėjo, tik šitiek ir tetrūko, kad miręs piktas
vilkas atgimtų vėl žmogum.

P.S. Žmogus tas kartais dar kaip vilkas staugia, į mišką eina
pasiėmęs vilko kailį, prie kojų pasidėjęs jį aprauda, kai nuo
žmonių labai, labai jam skauda, tiktai aprauda, bet jau nebelenda
atgal į vilko kailį.

Lazdynietė **Danutė KATKAUSKAITĖ-RUSECKAJA** gimė

Dzūkijoje. Dar mokykloje pradėjo bendrauti su mūzomis. Jau tada jos kūryba spausdinta laikraščiuose ir žurnaluose. Šiuo metu ji Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos ir Tarptautinės literatų, rašytojų ir menininkų gildijos „Vingis“ narė, Lietuvos kūrybinės raiškos asociacijos „Menų sodas“ prezidentė, 6 poezijos knygų su 1200 eilėraščių, kur viena su skaitytojų komentarais, autorė. Šiuo metu jos eilės publikuojamos dienraštyje „Lietuvos aidas“, savaitraštyje „Bičiulystė“, mėnraštyje „Gintaro gimtinė“. Į lietuvių kalbą išvertė rusų poetų eilių, dažniausiai skirtų dainuoti.

Sudarė poetų almanachą: „Poezijos spalvos“ (2015), kuris tapo Lietuvos rekordų knygos diplomantu kaip didžiausias pasaulio lietuvių almanachas. Danutės atsidavimo kitiems kūrėjams rezultatas – poetiniai šventiniai almanachai: „Kalėdinė giesmė“ (2018) ir „Dėkoju, kad vedei už rankos...“ (2019). Ji sudarė ir išleido jau šviesios atminties poeto Gintaro Aleksonio poezijos rinktinę „Nuojautos“ (2016). Savo sodyboje rengia poezijos festivalius, sutraukiančius menininkus iš Lietuvos ir svečių šalių. Ji taip pat ir Pilaitės poezijos pavasarių dalyvė ir jiems skirtų leidinių bendraautorė.

Alkana vaikystė

Aš mačiau, kaip pravirko mama.
Vėsu buvo, nors rytas dienojo.
Brolių vygėj lėtai supdama,
Skara šluostė akis ir kartojo:

„Bus gerai! Mums visiems bus gerai,
Tik kantrybės dar kiek, nors truputį...“
Ne pas mus lankėsi aitvarai –
Mūs namus buvo vėjai išpustę.

Alkanom akimis aš žvelgiau.
Apkabino mane, galvą glostė...
Nusausėjo veidai tučtuojau
Ir atrodė – ramybė mūs uoste.

O sode noko jau obuoliai
Ir miškelyje grybai jau dygo.
Šlapios akys įsmigo giliai –
Nerimas mūsų nyko nunyko.

Badas aplenkė tąkart namus:
Daržas stiebės į dangų, lapojo...
Mes kiekvienas jau buvom ramus,
Nes gamta siuntė sotų rytojų.

Kaip vijurkas sukiojos mama:
Tvartas, daržas, namai ir kaimynai...
Kelis darbus iškart dirbdama,
Savo kelią per vargą ji mynė...

.....

Mes užaugom. Visi jau žili,
Pas visus klega pulkas anūkų...
Apsilanko vaikystė tyli –
Patamsėja akyse nuo rūko...

Ačiū Dievui už mano tėvus,
Už namus, kuriuose šitiek meilės!

Sotus vaikas ne toks gal guvus,
Net turtuolis dažnai kažko gailis.

Pavasaris budina

Pakabina ties rytmečiu debesį
Vėjas savo ranka jau įgudusia,
O saulelė pažvelgusi stebisi
Ir išsklaido kaipmat nakties liūdesį.

Nedrąsus daigas budinas, kalasi,
Gaudyt vikšrą paukštelis kėsina.
Ankstų rytmetį bundantį alasį
Saulė stebi, nuo debesio ginasi.

Po žiemos prie garsų dar nepratusi,
Geriu gaivą, laikau kvapus rankose...

.....
Diena baigias. Į vakarą vedasi
Žavi prieblanda, šydu pridengusi.
Užsupa snūduriuojantis vakaras
Prie mėnulio žvaigždėlę prigludusią.
Vėl įaudrins pražydusios sakuros
Jausmingumą, į širdį atplūdusį.

Susitikime šiaip sau...

Susitikime šiaip sau, priežasčių neieškokim.
Laikas greit keičia žmones, pastatus ir medžius...
Ne kas metai – kas dieną tampame vis kitokie.
Jei ne taip ką padarėm, nebebus „Iš pradžios...“.

Visus akmenis reikia nuo širdies nuridenti,
Kad neslėgtų, kas buvo, liktų vietos geram.
Pasitikime oriai mums kasdien skirtą lemtį.
Kas mumyse geriausia, atiduokim vaikams.

Nutapsės mūsų pėdos greit į rudenį brandų.
Rodos, žinome viską, turim daug patirties...
Kažkas vizijas kuria, kažkam dalgį galandu...
Susitikime šiaip sau, be jokios priežasties.

Atmintis

Tu manęs iš širdies neištrinsi –
Tiek takelių abu pripėdavom!
Atmintis grįš – vis grimsi ir grimsi...
Išiūbuos jausmai lyg laukas javo...

Ir tada į mintis aš sugrįšiu.
Jausi mano kvėpavimą gilų...
Apsvaigins saldus kvapas anyžių...
Tau girdėsis: „Aš taip tave myliu...“

Tiesi ranką, bet tai – tik apgaulė,
Tik vaizduotė mane sugrąžino.
Atmintis vėl įkaitins tau kraują...
Kaip jaučiuosi? Kas žino... Kas žino...

Bundantis pavasaris

Vos tik saulė apnuogina dangų,
Greit pasipuošia beržo šakelė.
Pumpurai bunda, ražosi, rangos,
Skrudėlytė išeina į kelią,
Nusišypso nedrąsiai žibutė,
Galvą kelia žolė ant dirvono...
Dar dienele... Palaukim truputį.
Taip pavasariu džiaugtis malonu!

Juk pavasarį ievos svaigina,
Meilę paukščiai sparnais parmosuoja...
Mes gurkšnojame orą lyg vyną,
Ir pavasarį jaučiam lyg rojų.

Daina Tėviškai

Už karklyno upelis čiurlena,
Gluosnis ilgina savo lapus...
Nuostabiausia esi, mano Žeme,
Ir kitos jau tokios nebebus.

Aš kvėpuoju Tavim, Tėviškėle!
Upės, kloniai, miškai, ežerai
Sudaigino širdy meilės gėlę.
Be Tavęs man visur negerai.

Garbanotos beržų svyra kasos,
Blyksi žuvys ant jūros bangos,
Tėvų pėdos čia įmintos basos,
Šiltas žvilgsnis, išlikęs languos...

Net kai kanda mane žvarbus vėjas
Ar kai skalbia ledinis lietus,
Nenustoji širdy man virpėjus –
Tarp savų tik užgydau randus.

Tu esi man lyg motina, Žeme:
Rūpestinga, dosni, atlaidi...
Sielą, klystančią kartais, neramią
Tarsi žiemkentį saugai, glaudi.

Kai džiaugiuos ar esu nusiminus,
Priglundu aš prie syvų Tavų.
Nenustosiu Tavęs niekad gynus,
Širdim gausiu lyg varpas kovų.

Be Tavęs kas aš būčiau, mieloji?
Kąsnis duonos svetur man sprangus.
Rytais budini, nakčiai užkloji...
Mane šildo tik Tavo dangus!

Aš kvėpuoju Tavim, Tėviškėle.
Upės, kloniai, miškai, ežerai
Užaugino širdy meilės gėlę.
Be Tavęs man visur negerai!

Dvasios korys

„Nuodėminga jinai, nuodėminga!“ –
Žvilgsniai atskrenda... slysta... Ir dūžta!
Išeinu iš namų lyg į ringą,
Sieloje nešdama saugią gūžtą.

Siunčiu šypseną minkštą, atlaidžią
Ir einu aukštai galvą iškėlus.
Kibirkštelės pašėlusios žaidžia,
Širdyje, rodos, nėra jokios gėlos.

Tik namuose, kai lempos užgęsta,
Kai apnuoginti sielą sau noris,
Peržengiu savasties siaurą brastą
Ir užpildau prasme dvasios korį.

Nors gyvenimas gundo ir gundo,
Privalau jį tramdyti lyg jautį.
Kad mažiau būtų sąžinės skundų,
Sielos piktžolės būtina rauti.

Mūsų metai

Nugludina metai skriaudas,
Išvalo nuo blogio lentynas
Ir išplečia savo valdas
Takais, kurių dar neišmynėm.

Mes stovim tarp „Vakar“ – „Rytoj“,
Akimirkom judam į priekį.
Atrodo, kad laimė tuoj tuoj
Pravers langą – pildysis siekiai.
Bet dienos nuslysta naktin,
Kaip visad sekundes išbarstę.
Ką palietėm savo širdim,
Nuo to niekada neapkarstam.

Ilgesys prie jūros

Atleisk, mielas, kad trukdau,
Kad atsisveikint nesusėjau.
Ant kranto paliktą radau
Vien rožę baltą, liestą vėjo.
Aplink – purslai, nėra pėdų,
Ženklių, kad laukei, nebelikę.
Iš lėto pajūriu brendu,
Bandau ištrinti kaltę nykią.

Kur tu, mielas, ir su kuo?
Ar laikas širdį tau ramina?
Po smiltį praeitį renku
Ir nuo širdies valausi šviną.

Išskaudinta meilė

Ar tu laimingas be manęs, mielas?
Namai ar kvepia liepų medumi?
Galvojau naiviai, kad mūs meilė tęsis,
Bet ją išbaidė žodžiai skriedami.

Kai smigo jie, skausmingi lietūs lijo.
Viltis dar blaškės, užspiesta kampe.
Subadę širdį, meilę jie išvijo,
Jausmai pavirto senkančia upe.

Alyvų kekės skleidėsi lyg skėčiai,
Balutės – tarsi veidrodžiai dangaus.
Širdy tavoj vešėjo tik erškėčiai.
Kraujuota meilė jau neatsigaus.

Kokias dienas stumi kasdien nuobodžiai?
Mūs meilė – tik nelankomi kapai.
Nėra manęs – išnyko skaudūs žodžiai?
Ar laimingesnis be manęs tapai?..

Ką padarėm, mylimasis?!

Ką padarėm, mylimasis, ką padarėm?!
Meilę alkaną, apnuogintą išvarėm.
Lėkė žodžiai tarsi strėlės, širdin smigo.
Užsimerkė meilė tyliai, nesuriko.

O pavasariai švelnumo tiek žadėjo!
Kur, mielas, mes jausmus abu padėjom?
Juk kalbėjo lūpos, lietės žvilgsniai gilūs.
Abu stovime sutrikę ir nebylūs.

Mūsų nuojauta ir dėmesys prisnūdo,
O versmė jausmų pavirto gličiu prūdu.
Tavo ego piktą žodį įsiūbavo...
Kaip, mielas, mus abudu jis apgavo!

Ką padarėm, mylimasis, ką padarėm?
Meilę švelnią, gležną, trapią mes išvarėm.
Gūžias verkdama ir tirpsta tarsi snaigė.
Ar tai viskas, mylimasis? Meilė baigė?

Ką padarėme, mieloji, ką padarėm?
Meilę baikščią ir nedrąšią mes išvarėm.
Tau atrodė, kad viena žinai, ko reikia,
Bet tik bendras sutarimas džiaugsmo teikia.
Aš taip pat svarbus, reikšmingas būt` norėjau!

Nerimavo, žiemą skelbė šiaurės vėjai.
Mes kiekvienas tik save kas dieną matëm,
Tylos pertvarom abudu apsistatëm.

Surūstėjo žvilgsniai ir prisilietimai.
Aš sutrikęs, tu palinkus tyliai rymai.
Ką, mieloji, mūs ambicijos padarė?
Nevilioja dieną baigt žvaigždė vakarė.

Jausmus saugokim, tausokim, mylintieji!
Susargdina ją dažniausiai žodžių vėjai.
Meilė žydi, kai abudu kalba tyliai.
Prisiglauskim taip, kaip moko mus mažyliai:

Jie nei nuoskaudų, nei pykčio nebelaiko
Ir besąlygiškai myli mus be saiko.
Laikas skubantis toksai negailestingas!
Lai paklūsta saldžiai aistrai meilės ringas.

Dukrelės ilgesys

Lėlė, bateliai ir megztinis –
Tik tiek man atminimui liko,
Dar vėjo blaškomos sūpynės,
O kitkas iš namų išnyko.

Jei klaustum, ar jaučiuos laiminga –
Žaislų turiu aš ligi soties,
Tik apkabinimų man stinga.
Namuose – tiktai žodis... žodis...

Kita teta šukuoja plaukus
Ir tėčiui šypsosi nuo ryto.

Tavęs aš nenustojau laukus
Prie kambario atidaryto.

Man sako, kad tu nesugrįši,
Nes kitas dėdė tapo mielas.
Mamyte, nenutraukim ryšio!
Juk mudvi sieja širdys, sielos...

Namai be vaikų

Šilkiniai mano patalai –
Tik man ir mano tingiai katei.
Širdis vėl verkia, kad vėlai
Ji prigimtį Moters pamatė.

Namuos – tvarka, šviesu, jauku,
Kiekvienas daiktas – savo vietoj,
Tik nėra čiauškesio vaikų,
Kurs būtų šiluma aplietų.

Galvojau, kad man dar anksti,
Gerovė ir darbai – svarbiausia,
Tačiau tik aš buvau lanksti,
O motinystės neapgausi!

Jei laikrodys – jau vakarop,
Nors namuose seniai jau sočiai...
Kodėl nieks nepasakė „Stop!“
Ir mus visus pagimdė bočiai!“

Aš būčiau buvus išdidi,
Pakėlus galvą būčiauėjus,

Net jeigu meilė būt` skaudi,
Jei neturėčiau net guodėjos...

Prabėgo metai. Jau vėlu
Vaikelio širdžiai susilaukti.
Kiek daug gyvenimo pelų!
Taip norisi vilke man staugti!

Štai dar viena veikli diena
Pavargus vakaran nurūko,
Tiktai širdy vėl – nykuma
Ir akyse tiek tiršto rūko!..

Lietaus šokis

Pasibeldė lietutis į langą
Ir nusinešė mano ramybę.
Išdykauja lakstydamas, žvanga...
Jo čiurkšlės plonytės, išstybę

Kaukši, trypia linksmi klumpakoj
Ant skardinės siaurutės palangės.
Kviečiamai tu po langu sustoji,
Paskandinti glėby pasirengęs...

Tegul pliaupia ir šoka. Pursluose
Mudviem gera... nešalta... nešlapia...
Žvilgt – vaivorykštė dangų jau juosia.
Mes kvatojam, lietaus vaikais tapę.

Baladė apie motinos širdį

(Pagal vaikystėje girdėtos pasakos motyvus)

Vieniša motinėlė savo sūnų augino,
Puoselėjo lyg gėlę ir iš rankos maitino.
Augo jis, vyriškėjo, aukštas ir gražaus stoto,
Bet galvoj dar daug vėjo ir mažai širdies, proto.

Susirado merginą. Lyg iš pieno ji plaukus.
Koketuoja, vaidina ir vis taisosi plaukus...
Motina viską jaučia, sūnui nori ji laimės.
Savo praeitį skaudžią atmena ne be baimės.

– Ji ne tavo, sūneli, nebemyli, tikėki.
Širdį matant man gelia. Kuo toliau nuo jos bėki!
Mergina žino vertę! Visaip bando vaikina.
Mamai dienos apkartę, mintis migdo, raminas...

– Tau, mieloji, galėčiau viską aš paaukoti.
Imki širdį – tu meile, bučiniiais būsi soti...
Bet merginai per maža bučinių jo, švelnumo.
Siunčia jį, savo pažą, įžūliai, nesuglumus:

– Man atnešk mamos širdį, kad abiems netrukdytų.
Negalėsime nusipirti ar į lauką išvyti.
Tu seniai jau užaugęs, eik be motinos rankos,
Pasroviui nustok plaukęs – atsivers visi dangūs.

Neramu labai sūnui – myli motiną, gailis,
Bet dažniausiai taip būna – daug aukojam dėl meilės.
Tylutėliai priėjo jis prie motinos lovos...
Jam tik viena rūpėjo – kad nustotų kovojus.

Motina ramiai guli, į akis jo nežiūri,
Kad mielam jos sūnuliui švelnintų širdies dūrį.
Sūnus, širdį išplėšęs, išskubėjo į lauką...
Ne, ne pėdos, o vėžės kelyje, ties palauke...

Bėga, lekia ir skuba, prie širdies širdį glaudžia,
Išsikrūvina rūbą, mintys siuva ir audžia...
Už akmens staiga koja krypt – ir užsikabino,
O širdis suvaitojus ritasi link purvyno:

– Greičiau kelkis, brangusis. Šitiek įveikei kelio!
Kaltas čia vėjo gūsis. Ar neskauda, sūneli?
Pariedėjo... sustojo ir giliai atsiduso:
– Viską tau paaukojau, brangenybe tu mūsų.

Nieko man nebereikia – dėl tavęs juk gyventa.
Jei ji laimės tau teikia, irkis į meilės krantą.
Beprasmybę jis mato, poelgio žiaurią vertę.
Nebėra meilės mato, liks vien dienos apkartę.

Nykstanti namų dvasia

Šituos namuos gyveno išmintis.
Kiekvienas žingsnis – įprastas ir aiškus.
Jų atgaivinti niekas nebandys,
Tik dulkės glostys merdėjančius laiškus.

Apakę sienos, kryptanti stakta
Ir pelenų plonytis perlamutras.
Ant stalo – žvakė, niekad nedegta,
Išnykęs takas link bedvasės kūdros.

Tarp vyrių rauda nykstanti dvasia.
Voratinkliai iš ilgesio nutįsę...
Ryškus tik adresas tėvų pase,
O antspaudas vos matomas... širdyse...

Apleista sodyba

Nyki sena sodyba.
Aplinkui – nė švieselės,
Tik krūmai gan išstybę
Ir trobai kupra kelias.

Nutilo paukščių trelės,
Išnyko net zylutės,
Voratinkliai vien velias
Pakraigėj senos kūtės.

Nė vieno čia takelio –
Seniai jau lietės pėdos,
Tik dilgėlės daržely
Žaliai kas metai rėdos.

O prie senų vartelių
Matau šešėlį šviesų.
Išėjo jis į kelią,
Nes be gyvųjų vėsu.

Sonetas Vakaro malda

Duok, Dieve, kiekvienam stiprybės,
Kai bėdos puola lyg perkūnas,
Vilties daigelis vos išstybęs
Ir trankos durys sielos rūmuos...

Paimki nerimą ir skausmą,
Leisk džiaugsmo nors kažkiek patirti.
Už nuodėmes jei skirsi bausmę,
Nutolinki, maldauju, mirtį.

Priimk gražias mintis ir darbus
Kaip atpildą Tau už dosnumą.
Reikšmingi jaučias žmonės, svarbūs,
Tik sieloj kartais per daug dūmų.

Kol Dievas širdyje gyvena,
Tol siela šviečia – turi peno.

Ieškok Dievo

Ieškok Dievo, jei širdį tau skauda,
Jeigu netektį glostai lyg vaiką.
Nuo verkimo net skruostai įraudę,
Jei sukausčius bėda tave laiko.

Ieškok Dievo akligatvy, jeigu
Anei prošvaistės, anei takelio.
Pasimokyki ryžto iš daigo –
Asfaltuotą net praskelia kelią.
Ieškok Dievo, jei trūksta pilnatvės
Ir jei niekas tavęs nesupranta.
Nors, atrodo, žmonių pilnos gatvės,
Bet jie iriasi į savo krantą.

Surask Dievą – ir taps viskas aišku,
Daug atsakymų rasi iš sykio.
Mintimis siųski Viešpačiui laiškus –
Dienos baigsis beprasmės ir nykios.

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

Algirdas MARKEVIČIUS

Prisistatymas

Nesu poetas,
nei artojas,
nors esu aręs, –
anuomet,
sodžiuje gimtajam,
bet išėjau,
į miestą nykų, –
kur daug žmonių,
bet maža dvasios,
kur tvaikas keiksmo
ir popso vėjai,-
išpusto sielas,
tiems, kur vaikštinėja,
ritmu, diktoutu
sanklodų senųjų...
ir tvyro alkis,-
vidinio saiko,
nesustyguoto,
pertvarkų naujųjų...
ir eiti noris,
kažkur nuo laiko, –
prarasto, bet, –
galbūt reikėto...

Įstringęs žodis

(Skiriu išėjusiems tėvams, seneliams)

Kai juodo dalgio ašmenys šalti,
tavus pečius palinkusius paliečia,
nuo tos sunkios gyvenimo naštos,
ir kai juoda ranka akis tau merkia,
įstringa žodis tavo gerklėje,
taip ligi galo ir nebe ištartas...

Šį žodį tarti tu pradėjai,
kai pajutai po kojom žemės vėsa,
kai rankute putlia pilis iš smėlio statinėjai,
ir pievoj ,tarp žiedų bėgiodamas,
margus drugius sugaudyti norėjai,
ir jis skambėjo, – krykštavimu tavo nekaltu...

Tu jį tarei,kai pirmą vagą,
arimuos tėviškės varei,
ir gaivinais garuojančia drėgme velėnos,

tu jį tarei,kai pirmą grūdą,

smagia ranka į dirvą bėrei,
ir krito žodis tas į žemę, – prakaitu sūriu...

Tu jį šnibždėjai,kai duonos kasdieninės riekę,
ranka kaulėta laužydamas dalinai,
už vakariinės stalo susėdusiems vaikams,
tu jį kuždėjai,kai prie krūtinės,
švelniai ,priglaudęs ,glostei anūkėlio galvą,
mes skaitėm jį, – tavoj kaktoj raukšlėm raižytą...

Ir štai, – įstringa jis, žmogau, tavoį gerklėj,
lyg paskutinis kąsnis badmečio dienos,
nutyla, gražiausią savo skambesį pasiekęs,
kai tau taip norisi, kad net miškai išgirstų jį,
ir aidas atkartotų jį virš tėviškės arimų,
juk žodis paprastas, tas žodis, – GYVENU...

Randu

Netikrume, –
tikrumo
ieškau...
randu, –
vienatvę,
tikrą,
bet nuolat
trypiamą...
randu, –
pavydą,
tikrą,
bet vis
liguistą...
randu, –
skausmą,
tikrą,
tik menkai
atjaučiamą...
randu, –
blogį,
tikrą
ir juodą,
mus visus
tepantį...

randu, –
ir gėrį,
tikrą...
graibstomą...
bandau
užgriebt...

Trankomės

Atsimušam
žmonės,
tiesiog, –
į gyvenimą...
dūžta
vitrinos,
jausmų
netikrų...
lyg prekės
sugedę, –
mintys
pabyra
nevykę...
graibstom
šukes, –
iš pavydo,
it prekėm,
sugedusiom
mintam...
ir skubam, –
pasiekti,
aplenkti,
užkopti...
tik vis, –
atsitrenkiam,

tiesiog, –
į vitriną,
sublizgusią...
ir šukių, –
daugėja...

Girdim?

Liūdesio
žvakes
žodžiais
beverčiais
gesinam, –
negęsta...
jausmų
žarijas
posmais
puriais
žarstom, –
neįsidega...
ilgesio
vėsai
gaubiant,
ašara
vilties
į nerimo
palangę
krinta, –
ar girdim ?...

Išsaugojimas

Norėtys,
vitražą
kasdienybėj

įsistiklint,
tyrų
spalvų,
kilnių
formų,
šukes
prasmingas,
gijomis
tauriomis
lipdant...
tik...
nežinau,
kaip
reiktų jį
išsaugot,
nuo vis
užklystančių
beprasmių
akmenų...

Šalta giesmė

Slėnyje
šaltų
pelenų,
rožės
juodosios
stiebias,
verias
jų lūpos
skausmingos,
pelenais
prigesintos
šaltais...

slenka
į slėnį
šešėliu,
dirigentas
palinkęs
dienos, –
giesmę
rožės
eilinę
giedos ...
skęsiu,
josios
šaltuose
aiduos...

Dulkelė

Saulėje
amžinumo,
lietuje
trapumo,
vėjuose
lemties,
teesu, –
dulkelė,
dabarties...

Valkata

Valkata
esu,
gyvenime
Didžiam...
konteineriuos

kuičiuos,
„Didžiųjų“
pildomuos, –
atsirūšiuoju
peną,
vis dar
egzistuoju...

Kasdienėjant

Nusiprausiu
dulkėmis kelio,
nusišluostysiu
vejais laukų,
ir pažvelgęs,

į temstančią
saulę,
aplankyt
dar norėsiu,
klajojančius,
slėnių
rūkus...

Ėjimas

Atėjau,
nesusipratęs...
einu,
pusaklis...
išeisiu,
užsimerkęs...
viską,
matantis...

Nata

Laiptais,
krintančiais,
žingsniai
groja
be garso,
dirigentas, –
už uždangos,
tamsos
šviesoje,
partitūrą
sudeginęs,
žarsto
pelenus,
ieškodamas
skiautės,
su nata,
paskutine...

Gėlės kalba

Liūdnai
gėlė
prakalbo,
žiede
juodam,
perlu
sužibo
ašara...
kalbėjo,
tyliai ji,
apie
paklydusius

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

žmonių
žvilgsnius...

Aidai

Kalbėjimuos
jausmų
klausytojai
apkurę,
dėlioja
lego
dužusių
aidų,
ir skirstos,
susižeidę...

Alkis

Po lempa
kuklia
vilties,
ant stalo
dulkėto
būties,
riekė
eilinė
lėmties...
išalkai?...

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo / 2019 /

Verksmas

Pravirksta
obelys
baltai,
kai vėjai
glosto
jas švelniai,
prausiuosi
ašaromis
jų šiltom,
ir noris
verkt,
kartu
su jomis...

Lazdynietė **Elena RATAUTAITĖ-SKIRELIENĖ** gimė Jonavoje ir netrukus apsigyveno Vilniuje. Ten mokėsi Salomėjos Nėries vidurinėje mokykloje, baigė Vilniaus pedagoginį institutą. Jai yra tekę dirbti valstybės tarnyboje tiek sovietinėje, tiek ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Išėjusi į pensiją daugiau nei prieš 10 metų sostinėje, Lazdynuose, subūrė Pagyvenusių žmonių poezijos ir romansų klubą „Elena“, kuriam iki šiol vadovauja. Mokykloje pradėjo rašyti eiles. Su poezija aktyviai bičiuliaujasi ir dabar. Kartais savo eilėraščių paskaito klubo „Elena“ pasirodymų metu. Elena savo kūryba dalinasi praeitame Pilaitės poezijos pavasaryje. Nemano, kad jos posmai tokie puikūs, kurie tiktų plačiau viešinti. Betgi sutiko jais pasidalinti ir ši kartą.

Aš nešlifuotas deimantas

Aš nešlifuotas deimantas,
Natūralus ir ne slidus,
Aš nešlifuotas, aš paprastas žmogus,
Išdidus ir mylintis visus.

Nereikia šlifuoti manęs,
Nereikia blizginti ir šveisti,
Būkime paprasti, bet ne pilki,
Būkime, žmonės, geri.

Taip norisi saulės šiltos, šviesios,
Norisi skaidraus ir giedro dangaus.
Kad skraidytų paukšteliai,
Kad meilės ir laimės būtų daugiau.

Susikibkim už rankų ir eikim,
Šviesiais, tiesiais keliais,
Eikim į saulę, meilę ir laimę,
Eikim gyvenimo nutiestais keliais.

Be pykčio, ašarų ir baimės,
Be karų, prakeiksmų ir tulžies,
Eikim kur daug juoko ir dainų,
Eikime šviesiu, sidabrinio keliu.

Gėlės mano vaikams

Ivairiausiais žiedais
Pražydo žemė gimta,
Alyvom ir jazminais
Puošiasi brangi Lietuva.

Kad dilgėlės nebadytų
Jų švelnių kojyčių,
O tik rugiagėlėm žydėtų
Švelnios jų galvytės.

Paimkit glėbį mano gėlių,
Pačių, pačių švelniaisų,
Ne tų – dygliuotų rožių,
O vasaros gėlių gražiausių.

Priimkit tas gražias gėles,
Ir neškit jas į Saulę,
Kad kelias būtų gėlėmis nusėtas,
Einant į platųjį pasaulį.

Prašau, tik nesuklupkit,
Eikit iškelta galva,
Prašau, tik nepaklyskit, –
Kad laimė lydėtų Jus visada

Ji pamiršta mama

(Eilės skirtos pažįstamai, kurių vaikai pamiršo)

Ji jau neverkia, tik širdis jos rauda,
Ji neverkia jau ir neverks,
Sukandusi dantis iškęs,
Nors ir visą gyvenimą praras.

Praradusi ramybę, ašarų nebeturi,
Praradusi laimę, meilę vaikų,
Už ką tokia kančia?
Kuo kaltina vaikai tave?

Rūpinaisi jais, mokei, mylėjai,
Paskutinį kąsni atiduodavai,
Kuo gi kaltina vaikai tave? –
Akim išverktom, nebūta nuodėmė?

Ji neverkia, akis nuo ašarų prarado,
Ji neverkia, juk taip ji juos mylėjo,
Savo laimės atsisakė, likusi viena,
Tik juos žiūrėjo, tik juos mylėjo.

Dabar ji jau vienui viena,
Dabar ji jau labai sena.
Vaikams ji jau nereikalinga,
Ji viena, jai šalta, ji pamiršta mama.

Ir vėl diena...

Ir vėl diena, ir vėl naktis,
O tu viena, viena dar vis.
Ir niekas tau nepasakys,
Kad artinasi vėl kita naktis.

Tu lauksi vėl kitos nakties,
Bet žvaigždės tau nebepadės,
Jis pas tavo nebeateis,
Pas kitą jis nueis.....;..

Bus vėl diena ir vėl naktis,
O tu viena, viena dar vis,
O metai bėgs ir bėgs tolyn,
Tu eisi vis senyn, senyn....

Rudenėjančios mergaitės

Pabėgo pavasariai, vasaros ir rudeniai,
Pabėgo žiemos apklotos baltais patalais,
Tik nepabėgo rudenėjančios mergaitės,
Papuošusios galvas baltais obelių žiedais.

Šeškinietis **Jonas STATKAUSKAS** išvydo pasaulį 1945-aisiais Biržų rajone. Šeškinėje gyvena jau dvidešimt penkis metus. Propaguoja sveiką gyvenimo būdą. Dvasios išminties sėmėsi Indijoje. Ja dalinasi pirmoje savo knygoje „Avataras. Neišgalvotos istorijos“. Prieš keletą metų pradėjo rašyti eilėraščius. Su jais pirmą kartą debiutuoja šiame Pilaitės poezijos pavasaryje.

Pavasaris

Jaučiu pavasarį labai,
Anksčiau to niekada nebuvo...
Kiekvieną šnaresį lauke,
O širdyje lengvumą.

Jaučiu pavasarinį vėją,
O pėdomis net kelią,
Jaučiu žolytę dygstančią,
O su paukšteliais sieloje dainuoju.

Viską jaučiu aš kiekviena ląstele,
Gal siela, o gal širdimi,
Jaučiu kaip skauda nulaužtai šakelei,
Pasaulis didelis, jis manyje, o aš jame...

Pasaulis šis gyvena ir kvėpuoja,
O aš jaučiuosi lyg sapne.
Visi bendrauja, kalba, girdi,
Visi mes esame gyvenimo rate.

Tai išskrendu aukštai į dangų,
Tai ištirpstu aš mėlyje dangaus,
Ranka žvaigždes noriu paliesti,
Ir pagiedoti himną žolei paprastai.

O, Lietuva

O Lietuva, tu ainių apdainuota!
Gražių eilėraščių apie tave sukurta...

Sena ir nuostabi kalba,
Kuria kalbėjo mūsų protėviai.

Mūsų kalba pagal mintis sukurta,
Ji melodinga, kviečia eit į priekį.
Mūsų šalyje didvyriai gyveno,
Daug ištremtų ir net šventųjų buvo.

Tavyje, Lietuva, čia viskas persipynę.
Daug sielų nuoširdžių juk čia gyveno.
Buvo plačių ir mylinčių širdžių,
Tačiau ir išdavikų čia užteko..

Kas yra laimė?

Kas yra laimė, džiaugsmas ir linksmumas?
Galbūt kažkam – tai įkurtuvės.
Galbūt kai kam – tik saulės spindulėlis.
Gal kažkuriam ta laimė – vien tik meilė.
Ir tada aplinkui viskas spindi, kibirkščiuoja...
Gal dėl kažko, jam laimė – supratimas,
O kažkuriam tai – pokalbis ir dėmesys.

Galbūt kai kam – kad nėr karų Planetoj
Ir džiaugiasi suaugę, mamos, ir vaikai...
Kažkam ta laimė – patikimas draugas kai yra šalia,

Galbūt kažkam ta laimė – mašina ar knygos.
O iš tikro, ar laimei daug ko reikia?
Galbūt kažkam ta laimė – scenos spindesys.
Dėl manęs, gi, laimė susitikt su meile,
Suprasti meilę, kitą ir save.
Tai meilė gamtai ir paukšteliams,
Meilė Kūrėjui ir Visatai....

Karma

Turi tu pasiduoti Dievo valiai.
Pasaulį valdo teisingumas,
Kiekvienas žodis, judesys,
Per amžius pėdsakus palieka.

Tad būk patenkintas savo likimu,
Savo gimimų ratui pasiduok.
Tai, ką pasėjai, derlių juk renki,
Nors vis kuri dar naują karmą...

Kai pašaukimo eisi tu keliu,
Tavosios mintys taps jau dieviškom.
Surasi paslaptis šioj žemėje visas,
Suprasi, kad visose yra Dievas...

Teisimas

Aš negaliu nė vieno teisti,
Mus teisia laikas naktimis,
Kai šviesios mintys tiesia kelią,
Aiškumas lydi mus dienas...

Klaidas ir skausmą atiduok tu Dievui,
Juk pats tu nieko negali.
Galiu aš saugot tavo kelią,
Šviesiomis mintimis padėt.

Su džiaugsmu ranką tau paduosiu,
Kad kelyje padėt galėčiau.
Bet eik tik tu pas Dievą, ne pas draugą,
Juk eiti tau pačiam gi reikia.

Ir Dievas, viską apgalvojęs,
Nutars, ką gali tau atleisti.
Jis kaip vaikus mus priima ir myli,
Visus apsaugos ir nukreips.

Kas tau iš to, jei teisia žmonės?
Na taip, juk gyveni tu tarp žmonių.
Bet pats aukščiausias teismas – Dievo,
Jis bus visiems, dėl Jo vaikų visų...

Todėl pavesk tu viską Dievui,
Kas buvo bloga – viską tu paleisk.
Ir pasistenk visiems atleisti,
Atsiprašyk, ką įžeidei kadais...

Viltis
(Pagal poreikį)

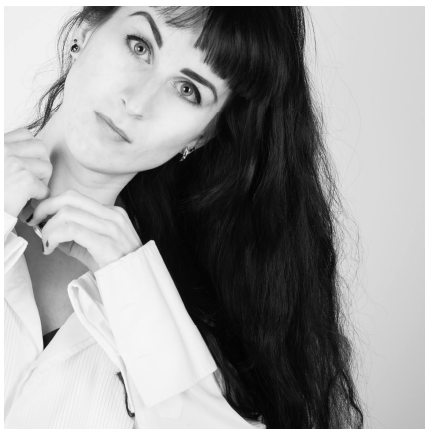
Viltis – tai Dievo kibirkštelė,
Į saulės spindulį ji panaši.
Ji gali laužu net pavirsti,
Užsiliiepsnoti širdies spindesiu.

Viltis – tai Dievo dovana,
Gyvenimui ji prasmę gali duot.
Viltis – šviesa, gyvenimo kely,
Viltie, žvaigždele, tu man šviesk.

Kad Dievą tu pasiekt galėtum,
Tu širdimi turi viską priimti.
Priimki viską gyvenimo kely,
Žvaigždele, šviesk tu viltimi.

Vesk tu pirmyn visus draugus,
Uždek kitus, širdis sušildyk,
Meile apšviesk tu savo kelią,
Tos Dievo kibirkštėlės nepamiršk.

Viltis tai džiaugsmo juk styga.
Pažink pilnai ją kelyje.
Viltis tai Dievo dovana,
Todėl su meile ją priimk...

„Esu **Justina TULAITĖ**. Trečdalį nugyvenau Bridų kaime už Saulės miesto, trečdalį Kaune, trečdalį Vilniuje. Gal dėl to nemoku sėsliai. Baigiau prancūzų filologiją, myliu Burgundiją, dar labiau Žemaitiją, fotografuoju savadarbiais fotoaparatais ir kuriu muziką, o kartais pajuntu, kad negaliu nerašyti. Vaizdai, spalvos, melodijos, žodžiai – viskas. Gyvenu Viršuliškėse, ant pačios ribos su Pilaite. Rašyti pradėjau dar mokyklos laikais, tuo metu aktyviai dalyvaudavau mokykliniuose respublikiniuose konkursuose, bet viskas pakrypo į fotografiją ir muziką, tad rimtesnių publikacijų kol kas neturiu. Galbūt pravers nuorodos į mano fotografijos ir muzikos archyvus: draugiškai mainosi, persipina, leidžia sugrįžti į save.

Foto: <https://justinatulaite.weebly.com/>

Muzika: <https://soundcloud.com/justinatulaite>

kiek daug tavęs anaten

kur žvaigždėlapiuos stinga vardu
kur spengiantis varis sušalęs į tylą
kur stiklo kalnely
susisukę į laumžirgius
užmigo mūsų vaikai

nesakyk apie ką tavo dievas
apie jį man dar pasakos dangūs
svetimi ir tokie kaip šįvakar
kruvinai paburkusiom iščiom
anaten tavo rytdiena
po oda įtrūksta sekretas
vėl užkvimpa delnuos avietynai

buvai kryžiaus šešėlis
ant kruvino kauko keliuko
išsiplėšęs sparnų karneles
kad užgydytum savo klaidas
o dabar pleveni keistomis rūko formomis
drignėm išliejęs mėnulį
ir visai pamirštu
kad tai tiktai nuotrauka
ir kad tavo šviesa joje
niekad nebuvo
dažninė

2017.V.02

naktys yra pervertos sniegenos
surūdijusiom krūtim
giedančios gaisrą
į mūsų sapnus
įdilgintos rūgštys
dar pažįstu lengvumą
kurį dovanojai
laša gintaras
pilvo duobelėj
aviečių medus
tu išmokei jį rinkti ir
megzti į viešpaties korius
kad galėčiau prilipt
prie dangaus kaip ir tu
tikrai debesys buvo
per tankūs

yra naktys ir sniegenos
akivarai raguvos liūnai
tavo kūno nutrūkės skiemuo

ir galbūt paskutinių
žiedadulkių tylą surinkus
dar atminčiau
kaip suausti akutėn
ir kaip lydantis vašku
kai nieko daugiau nebelieka
susiukti į sniegeną
užrūdyt ant tavų avilių

2018.II.04

kaip išlošti daugiau nakties
išnešiot šituos vievesius

sunokinti jų vario balsams
kad išgirdusi giedant ryte
nebijotum nubusti
nors žinai kad ir vėl turėsi
išsiskalbti save ir išskleisti
ir leisti nudžiūti šešėliams
kad žaisdami neužkliūtų vaikai

tai juk daug svarbiau nei
teisingai užrišti batuką
ar iškuopti namus nuo
kovo varveklių speigo
galinčio peršaldyt mažųjų sapnus
apie kentaurą medžiojantį dangų
ir nedidelę baltą katytę
ir nuogas mohikanų strėles
regis laikas į kaulus ateina
supranti jog pasakos tavo
jau visai kitos ---
įtempį temple

ir neduokdie paklaustų
kas ten tavy sugirgždėjo
kaip atsakytum
ton mažon ausytėn
kaip išpažintum
savo gerklose
auštant kliudytas
paukštukų dainas

2018.II.02

kiek dar kainuos
mano potėpai iš tavo eskizų
viešpats gražiai pajuokavo
sutvėręs pagal savo paveikslą
visos kartelės užkeltos
dabar tu pasmerktas dublis
iki galo niekad netampantis
niekada ir nenorintis tapti
savimi vedžioti teptuką
vis grįžti į blunkančius tėvo namus
atkovoti savęs iš drobių
kuriose tavo keistos fosilijos
kuriose daugiau nei per dvidešimt metų
tapai kito meistro spalva

2018.VIII.

Karoliniškietis **Vytis VALATKA** (g. 1972 metais) – Filosofijos mokslų daktaras (2001), VGTU profesorius ir Kūrybinių industrijų fakulteto prodekanas (nuo 2013-ųjų). Poeziją pradėjo pradėjo rašyti nuo 7 metų ir nesustoja iki šiol. Taip pat gieda grigališkąjį choralą ir verčia lotyniškas giesmes ir himnus į lietuvių kalbą. Eilėraščius ir vertimus skelbia edukaciniame-informaciniame portale www.arche.lt. Jau apie 40 gyvenimo metų praleido Pilaitės pašonėje prisiglaudusiose Karoliniškėse.

Pavasario inkvizicija

Pavasario nelaukt neįdomu.
Vis tiek atjos ans – drąsiai, ar nedrąsiai,
Senas mintis pigiai supirks urmu,
Paklaus, katroj kartoji kursą klasėj?

Kokiai purienai nejučiom kuri,
Eilinį meilės, o gal verslo planą,
Kokiam balne, sapne, ar pagiry
Skeli raudų ar pergalių kankaną?

Nors įprasta balandy prisikelt,
Dar neskubėk. Gal tau stebuklas skirtas, –
Atgulti pabaly, purienos plaukus velt,
Užmerkt ir atsimerkt akim smėlėtos mirtos.

Po prisikėlimo

Nusviesk gyvenimo dulkėtą terbą,
Išmanią lemtį išmainyk į verbą –
Vairolazdę po vakarykščio ralio –
Gal juokdarių, gal pranašų karaliui.

Lai sostas kadagių
Smagiai iš tolo moja, –
Vis tiek lauke rugių
Dangus tau kyštels koją.

Ar karklas beišties
Parengtą sprogti ranką,
Kai nebėra mirties,
Nors klausimų pakanka..?

Kiškių sukilimas

Sunokusios didybės grožis
Kilniau už nuolankias maldas, –
Pasibalnosiu girių ožį,
Sukviesiu neklusnias gaidas.

Ir skelbsiu sukilimą kiškių –
Lai spindi ausyse narsa,
Nuo Jiezno iki pat Zapyškio
„Žengte! Kol žemė virs šviesa.“

Tiesa, it alkanas skalikas,
Mus sveikins, pagarbiai amsės,
Progos neradęs katalikas
Šėtoną uolumu apsės.

Ir džiaugsis radiniu piktasis,
Lelijų išdabins žiedais,
Žinodamas, kad tingios žąsys
Negelbės Romos kaip kadais.

Dialogas

Lengvutė vakaro svaja
Tarp Vilniaus bokštų pasiklydo,
Plika Sereikiškių veja
Šnabždėjo, kupina pavydo:

„Triumfuoki, džiaukis vainiku,
Tarp debesų šėliok ir pokštauk, –

Spėriu Vilnios upeliuku
Nuplauks dangus, klevai ir bokštai“.

Vidudienis prie šv. Juozapo Bažnyčios San Paule

Lietum apsvaigus amžinybė
Keliauja bokštų latakų,
Diena, pravirkusi vaiku,
Šešėliui šypsenos pavydi.

Atrodo, pokštauki, kvailiok,
Šokdink padūkėlę senolę,
Lašu ar žiedlapiu nupuolęs,
Praeivių šypsenas viliok.

...Tik štai... Praeivio delnuose
Prajunka prakaulus šešėlis.
Žiū. Klebenkščiuoja prisikėlus
Išlaistytos dienos dvasia.

Mergelės žvaigždyno svečias

Saldžios ambrozijos galonas,
Grakštus liemuo per du pirštus,
Skėrių ir laumžirgių kolonos
Šturmuoja Dovydo vartus.

Bet šeimininkas maištą myli –
Ginkluotas plunksna ir taure,
Rytais matuoja rimą gylį,
Veneroj maudos vakare.

Ir savo įstatus pamiršęs,
Nugvelbęs abitą nakties,
Gardžiuojas, kai apsala pirštai
Midum žvaigždėtosios krūties.

Ant arklių

Ei, bičiuliai, marš iš gryčių
Švęsti, vizgint uodegyčių,
Pilnos pievos afrodičių,
Kunigaikščių, nimfų, vyčių.
Ei, didike, nevėpsoki,
Įsisupk į mitrų šoki,
Pentinai lai nenudyla –
Griausmavaldžiui kelsim bylą.

Demonų gaujas sukviėtę,
Saulės genijų surietę,
Rekvizavę skambią lyrą,
Pabalnosime Zefyrą.
Lai kelius veneros glosto,
Siauskim, nusipelnę sosto!

Teisioji klarneto melodija

Mergaite, paimki klarnetą
Ir skelbki pasauliui būtovę:
Auka, ne tam dievui sudėta,
Išniekino gėrio šventovę.

Kadaise šlovingas didikas
Gaida netikėta pragydo,

Esą, per lengvai, ne už dyką
Dalino teisuoliams pavydą.

Todėl nustatyki klarnetą
Galingoms srovėms decibelų,
Kad visas pasaulis regėtų
Baltumą nuskaistintų sielų,

Kad visas pasaulis atlieptų,
Kad žmonės gerieji laimėtų,
Kartkartėm nuritę nuo liepto
Sugedusią dalį klarneto.

Mergaite, palik tą klarnetą,
Gal būsi danguj paminėta...

Pilaitės pasveikinimas
(Gratulatio Pilaitea)

Nuo Kapitolijaus kalvos
Keistai nepametu galvos.

Kartoju trečdaliui kolonos:
„Nedomina dievų salonas!“

Jei būtų bent vestalių Spa,
Raitytųs kitokia šneka.

Ir netgi Brutus nesusostų
Planų negrobt karalių sosto,

Tik, kiek dar leidžia padorumas,
Nugvelbti deimantą karūnos.

Ir, kol dar nepasklido gandas,
Skraidinti kilnią kontrabandą

Ten, kur nekvaršinant galvos,
Užkelt ant septintos kalvos,

Pasveikint amžinąjį miestą,
Aukojant vyną nepraskiestą,

Dievai nektarą kol gamina,
Pilaiten kvietę Gediminą.

Keičiant stotelę į stotį

Didingai tyliai išeina,
Matę, bet nepastebėję,
Kaip amžinybė praeina,
Kaip dausose – neišėję.

Kol nesibaigia kelionė,
Keičiant stotelę į stotį,
Glosto ir glaudžia vilionė,
Suradus, toliau ieškoti.

Fabijoniškietis **Tautvydas VENCIOUS** kilęs iš Prienų, mokėsi Vilniaus universitete, šiuo metu darbuojasi Socialinės ir darbo apsaugos ministerijoje. Yra Prienų kūrėjų klubo „Gabija“ narys, aktyvus visuomenininkas ir poezijos bičiulis. Pradėjo rašyti ir viešinti eiles nuo 2013 metų Prienų rajono spaudoje. Jam artima V. Mykoliaičio-Putino poetinė tradicija, pasižyminti jautrumu ir subtilumu. 2017 metais parengė savo eilėraščių rinkinio „Šviesa paraštėse“ rankraštį. Kaip teigia pats Tautvydas: „Kūrybos pasaulis skaitytojui – neapbrėpiamas, kūrėjui – neišsemiamas..“.

Pasiteisinimams

Nei vienas vaikas man nesakė,
Kad užaugęs bus poetu.
Mat būtų ir pasakęs,
Bet vargšas gal žinojo –
Poetas pasmerktas neaugti,
Nes klausdamas „kodėl, kodėl?“
Jis pats sau ligą įsivaro,
Net pradeda rūkyt.
*Gal ne, vaikelį, tu nebūk poetu
Ir jei tik tau išeina – nerašyk.*

Vienas klausimas

Vakaras susenęs pakampėmis vaikšto
Po dienos darbų atsidusdamas
Saulė pakaitinus jau kažin kur gulasi
Jai naktis miegot nebemaišo.
Nusklendžia tolyn begalinis vėsumas
Svirplio daina nenuitildoma primena
Rytas kažkur palengva ateina
O vakaras ar prasideda, ar baigias?

Ramybė

Išsisiu iš sodybos kiemo, įsimylėjęs tylų vakarą:
Klausyk įdėmiai, kaip lašas žemę liečia
Ir sodo obuoliai nukrisdami taku nurieda...
Paglosto sielą namo senas slenkstis dar neperžengtas...

O liūdna šitą vakarą ramybės,
Nežinant, kiek dar sykių savo žemę liesiu...
Tik rytmečio manon širdin nekvieski,
Nes nesubrendę pumpurai dar vasaros atoluos.

Ražienos kojas bado – sveikas, basas iškeliauju
Pro pievų brydes ir saldžius dobilus.
Tik pasiliksiu daug prisiminimų, lauksiu...
Graudus tylumas vakaro, o kur ramybė sielai?

Nuojauta

Tai paskutinė vasaros naktis,
Kada myliu šiltai Tave.
Dangaus peizažo užklote
Žvaigždžių kritimas rudenį jau neša.
O kurgi dingsta vakarai –
Už javapjūtės dulkių tyliai slepias,
Galbūt besibūriuojantiems gandrums
Svajonės patikėtos laimę neša...
Nesu pasauly vienišas žmogus,
Tačiau ne mums suprast kas dedas,
Kada pagautas liūdesio sulūš
Ar perskirtas žvaigždžių užgrius dangus.
Tai paskutinė vasaros naktis,
Nors jautėm, kad anksčiau ji buvo.
Dangaus peizažo užklote
Takų sugrįžt atgal jau nebebuvo...

Supratimas

Nostalgiško lengvumo apimti
Vėl vėjai siaučia tyloje.
Kur vaikšto nežinia,
Matyt, ten pėdsakų nebus naktį.

Ir viskas telpa vieno žodžio skambesį,
O gal ne žodžio, o visos eilutės,
Kuri gal pasiklydus, o gal kiek nedrąsiai
Vedžiojo vis už rankos ir pasakė...

Kad rasti dar Tave ne laikas,
Bet jau kažkur netoliese esi.
Tarp vidurio, septynetų ir knygos laiptų,
Basom be pėdų nostalgiškai apkvaitus.

Atodūsis

Tik vienas atodūsis rudenio
Ir paliktas laiškas muziejui.
Visa, kas liko iš mudviejų,
Iš mūsų kas pasiliko...
Todėl tau sakau, bet nepyki,
Vienas kare ne didvyris.
Silpnas šis rudenio spyris,
Pavasario sodams žaibuojant...

Nusileidžia realybė pro langą,
O voratinkliai draikosi palube.
Šitos vasaros tolima pasaka
Tau paliečia plaukus ir veidą.

Ir ko sėdim nebylūs nežinom,
Geriam vyną ir pienių svaigulį.
Išsilaisvinę iš karšto asfalto,
Braidom ežero kranto vygėje.

O kuo baigsis fantastiškas sapnas,
Kur nuneš nežinojimo vingiai?
Atradau, kad vienintelė pasaka
Buvo laiko šio atvirukas.

Aš einu kur veda likimas,
Nežinau ar tau pasakyti,
Kad nutolęs nežinomas krantas
Tampa savas tik jį prisiminus.

Nesibaigs niekada šitas laikas --
Tai tik vėjas, saulė ar žaibas,
Kurio mirksnis praskrodžia dangų
Tartum irklas ežero dugną.

„Kai nieko neturi, tai ir nereikia nieko“

Kažkur yra žmogus,
Kurio aš vis dar nepažįstu.
Jis tartum sapnas tykantis, baugus
Su vis kita žinia kasnakt atklysta.

Ir girdim, ir suprantam jį
Tiktai pakviesti neišdrįstam.
Jo veidas įsimintinai baugštus
Pro stiklą akinių iškrypsta.

Kažkur yra žmogus,
Tik jis pamiršo būsiąs
Ne vien tik vardas, pavardė, gimimo metai,
Ne sraigtas melo ekonomikoje,
Ne vien rinkėjas trijuose rinkimuose,
Ne tas Statistikos departamentui
Atsakantis, kad šalta.

Geriau gi tas, kurio kakta ir rankos prakaituoja,
Kai imasi didvyriškųjų žygių
Bandydamas nepastebėti kas atsitiko
Varvekliui krintant ant plytelių.

Jis buvo tas benamis prie „Akropolio“
Su mėlyna striuke iš „Pull and Bear'o“
Ir prašė euro arba cigaretės,
Bet aš tik teturėjau „Master Card“.

Turėjau daug ir neturėjau nieko.
Kai nieko neturi, tai ir nereikia nieko.

(Justinos Tulaitės nuotrauka)

Karoliniškietis **Julius ŽĖKAS** (1980 03 09) – poetas ir tarpdisciplininių menų kūrėjas, baigė skulptūrą, fiziką, lietuvių filologiją, literatūrologiją, kultūros vadybos ir politikos studijas, kuria, organizuoja ir kuruoja įvairius kultūros ir meno bei neformaliojo švietimo projektus.

Miriam. Marija Magdaliėtė. Mirgėjimas

I

Tu pažįsti mane,
mano gėlą ir mano viltį
miesto aikštėj ar Tavo šventykloj
svetima aš jums
ir jūs patys savęs pasiklydę
ir Įstatymas jums akmeninis
na, o Tu ką pasakysi?
kas aš? kas Tu? o kas pirmas?
kas be dėmės? kas paskutinis?
kai mirtis jau čia pat
ar Tu pats pasiryžęs
likti vienas prieš ją
net jei nepasmerkė minios?
kas Tu?
Niekas, Viešpatie.
Nė aš pats, net ir kalne Alyvų.

(Jn 8, 1–11)

II

motinos išmelstas broli
išklaudyta tavo malda

Jis jau čia o tu pats savęs išsiginęs
net namuos svetima pasmerkta
neverta nė paliest Tavo kojų
nė bučiuot kelio dulkių dukra
ir nė ašaros brangūs aliejai nė
vešlūs it vynuogynai plaukai

neišpirks mano ilgesio rojaus
iš kurio išvartyta esu
tau atleista išgelbėta tu
nes mylėjai labiau nei tikėjai

savim ir žinojimu savo menkumo
kas jis toks?
eik rami
tau atleista
tu išganyta

(Lk 7, 36–50)

III

nors sesers Tu kviestasis
bet mano lauktasis
tik Tavęs Tavo žodžių akių
išsiilgus ištroškusi elnė
tik priglusti prie kojų Tavų
ir ištirpti ilgesio žemėj
nors sesers prarasta
bet Tavęs atrasta
mano siela nuo šiolei tik Tavo

nebėra man namų nei jokių reikalų
kas galėtų atimti iš mūsų šiandieną
ši puota ta diena
kai apžvelgęs visa

ką buvo padaręs
iš tikrųjų Jis matė
kad tai labai gera

(Lk 10, 38–42)

IV

ar ne lūpų ne karšto alsavimo vėjo
o vien žvilgsnio sustingstančio
ašarų užgniaužto riksmo o Tėve

atleisk jie nežino ką daro
taip anksti taip vos vos savimi

ir Tavim patikėjusią sielą atimti
iš tiesų sakau tau tu nemirsi
jei paskutinįjį mirksnį pravirksi
atvirsi savim su manim būsi rojui
moterie štai tavo sūnus iš lūpų sudėsiu
štai tavo motina tarsi
mylimasis kodėl mano Dieve
kodėl mane Tu apleidai
aš tik trokštu priglusti prie lūpų
kad atlikęs išpildytum visa
ir į Tavo rankas atiduočiau savąją sielą

(Jn 19, 25–27)

V

tai tik aš ne aušra
pirma ir prie kapo viena
ir nè broliai Tavęs neatranda

vien tik tuščios drobulės delčia
išgrobė Viešpatį mano
jūs dar klausiat ko tu verki
gerbiamasis tu tik pasakyk

kur Jį padėjai?
Tavo sode
kraujuojančios įščios Marija

Rabuni! tik Tavęs!
ištroškus apsąla manosios lūpos
nelaikyk
verčiau eik pas brolius sakyk
dar neįžengiau
pas savo Tėvą

(Jn 20, 11–18)

*

EPILOGAS

Pavasario delnuose upeliai sušnabždėjo,
Pakilo debesim, susiplakė su vėjais,
Padovanojo mums giesmes
Už laiko suguldytas, nušvito širdyse
Džiaugsmingas sodų rytas.
Prisiminėm savus – toli išvažinėjo,
Užvėrė langines – su vėjais galynėjas.
Suneš audra šviesi prie liūdinčių žvaginių,
Sūpuosis danguje virš mirstančios Tėvynės.
Kas žodį jiems ištars?: „Ilgėjomės... Ilgėjomės...
Jau suarėm vagas – Tikėjimu apsėjome...“
Šnabždėkite maldas Savajam atgimimui.
Supinkite kasas Didžiajam subėgimui...

Oneta Lunskaja

T U R I N Y S

Pratarmė / Angelė ŠARLAUSKIENĖ.....	3
Vietoj epigrafo /Nežinomas Pilaitės	
giesmininkas.....	12
Mokinių kūryba:	
Karolina JAKUBOVSKAJA.....	14
Normilas JURGAITIS.....;	16
Suaugusių kūryba:	
Albertas ANTANAVIČIUS.....	24
Rimantas BABRAUSKAS.....	35
Karolina BIEKŠAITĖ-JEZERSKA.....	43
Aleksandras BUBNYS.....	50
Daiva ČERVOKIENĖ.....	56
Leta GAUBAITĖ.....	60
Ingrida JUŠKĖNIENĖ.....	68
Oneta LUNSKAJA.....	71
Irena MACULEVIČ.....	79
Edita SADAUSKIENĖ.....	103
Elena SAKALAUSKAITĖ.....	106
Vanda SAKALAUSKIENĖ.....	112
Rūta SUCHODOLSKYTĖ.....	115
Rimtautas ŠPOKAS.....	123
Lida TAMULEVIČIENĖ.....	130
Dalia TARAILIENĖ.....	132
Jurga Valery BRAU.....	138
Ona GAIDAMAVIČIŪTĖ.....	144
Juozas ELEKŠIS.....	149
Airinas KAIRAITIS.....	152
Danutė KATKAUSKAITĖ-RUSECKAJA.....	156
Algirdas MARKEVIČIUS.....	174
Elena RATAUTAITĖ-SKIRELIENĖ.....	186
Jonas STATKAUSKAS.....	191
Justina TULAITĖ.....	197
Vytis VALATKA.....	202
Tautvydas VENCIOUS.....	209
Julius ŽEKAS.....	215
Epilogas	221

Pavasario delnuose upeliai sužydėjo : Vilniaus Pilaitės gyventojų ir jų bičiulių kūryba : Pilaitės „Poezijos pavasaris'2019“ XVII-asis skiriamas Pasaulio lietuvių bendruomenės 70-čiui ir Juozo Tumo-Vaižganto 150-osioms gimimo metinėms / [sudarė Angelė Šarlauskienė]. – Vilnius: Pilaitės bendruomenė, 2019. – 224 [1] p. : iliustr., nat., nuotr.

Tekstas liet., lenk. – Kn. taip pat:

Pratarmė / Angelė Šarlauskienė, p. 3-10

ISBN 978-609-95954-4-3(Internetinis)

Vilniaus Pilaitės rajono gyventojų ir jų bičiulių eilės,
miniatiūros lietuvių, lenkų kalbomis

PAVASARIO DELNUOSE UPELIAI SUŽYDĖJO

Sudarė Angelė Šarlauskienė

Vilniaus Pilaitės rajono gyventojų ir jų bičiulių kūryba

Išleido Vo „PILAITĖS BENDRUOMENĖ“,
Kanto al. 15-19, LT-06202 Vilnius

Tautodailininkės Odetos Bražėnienės karpinys

PILAITĖS BENDRUOMENĖ

ISBN 978-609-95954-4-3(Internetinis)